

BİLGİ YAYINEVİ

ÇOCUK KLASİKLERİ

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 975 - 494 - 070 - 3

2019 . 06 . Y . 0105 . 7020

- 1. Basım 1982**
- 2. Basım 1989**
- 3. Basım 1996**
- 4. Basım 1999**
- 5. Basım 2002**
- 6. Basım 2005**
- 7. Basım 2009**
- 8. Basım 2012**
- 9. Basım 2014**
- 10. Basım 2016**
- 11. Basım 2017**
- 12. Basım 2018**
- 13. Basım Ocak 2019**

14. Basım
Kasım 2019

BİLGİ YAYINEVİ

Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenışehir 06420 / ANKARA

Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22

Faks: (0-312) 431 77 58

BİLGİ DAĞITIM

Gölbahar Mh., Gölbağ Cd., No: 33, A-B Blok,

Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL

Tlf.: (0-212) 217 63 40 - 44 • (0-212) 522 52 01

Faks: (0-212) 217 63 45 • (0-212) 527 41 19

www.bilgiyayinevi.com.tr • info@bilgiyayinevi.com.tr

JULES VERNE

Balonla Beş Hafta

roman

BİLGİ YAYINEVİ

kapak: murat sayın
resimler: riou & de montaut

Orijinal Adı: cinq semaines en ballon

kitabın içindeki resimler orijinal baskıdan alınmıştır

baskı: pelin ofset
(0-312) 395 25 80-81
sertifika no: 16157

1

Çoğu, o saatlerde Londra Coğrafyacılar Birliği'ndeki toplantıdan haberli değildi. O pek soğuk 1862 yılının 14 Ocak günü, öğleden sonra saat ikiye geldiğinde kocaman salonda ayakta duracak yer kalmamıştı.

Başkan, kürsüye çıkıp toplantının başladığını bildirince, heyecan büsbütün arttı. Başkan, şimdiye dek, keşiflerin insanlığa sağladığı yararları uzun uzun anlattıktan sonra, bu keşiflerde İngiliz coğrafyacılarının önemli katkıları olduğunu belirtti. Sonra, çıt çıkmayan salondaki kalabalığa bakarak konuşmasını sürdürdü:

“Şimdi burada, ilginç ve eşsiz bir yolculuğu kutlamak için toplandık. Bu geziyi, ülkemizin onurlu çocuğu Doktor Samuel Ferguson büyük bir özveriyle üstlenmiştir. Doktor Ferguson bugüne dek, Afrika kıtası üzerine edindiğimiz dağınık bilgilerden de yararlanarak, bu gizemli kıta ile ilgili yeni bilgileri toplamak için çetin bir geziye hazırlanıyor.”

Başkanın bu övgü dolu sözleri, dinleyenlerin içten alkışlarıyla karşılandı. Gerçekten doktorun girişimi oradakiler için de önemliydi. Gezinin gerçekleştirilebilmesi için açılan kampanyada, 2500 İngiliz lirası toplan-

mıştı. Gezinin amacını bilen halk oldukça eliaçık davranmıştı.

Üyeler, başkanın sözlerini alkışlarken Doktor Ferguson salona girdi. Herkes ona gıptayla bakıyordu. Kırk yaşlarında, orta boylu, balıketindeydi; atılganlığı ve gözü pekliği tüm üyelerce biliniyordu.

Doktorun karakterinin gelişmesinde babasının etkisi büyüktü. Kraliyet deniz kuvvetlerinde cesareti ve gözü pekliği ile tanınan baba, büyüdüğünde yiğit bir denizci olması için oğluna elinden geleni yapmıştı. Doktorun bir bilim adamı olmasına karşın böylesine cesur, yürekli ve korkusuz olmasında bu yetişmenin etkisi vardı.

Babasını yirmi üç yaşındayken kaybetti. O zamana dek, hemen hemen tüm denizleri dolaşmış, dünyada pek az kimsenin edinebileceğİ beceriyi ve deneyimi kazanmıştı.

Bu deniz gezilerinin yanı sıra bir kez de Tibet'e gitti. Oradaki buluşları ve coğrafiya alanına yaptığı hizmetler ününü daha da artırdı. Halk kendisini daha iyi tanıdı. Daha çok sevmeye başladı. Gezileri zamanla memlekette daha bir heyecanla izlenir oldu.

Doktorun toplantı salonundaki bu rahat davranışı, o güne dek kendisinin övölmeye iyiden iyiye alışmasından ileri geliyordu. Bu sakin ve heyecansız tutumu, toplantı sonunda onuruna verilen yemekte de sürdü. Baş-

kan, Ferguson’u masada sağ yanına oturttu. Üzeri yiyecekler, yemeklerle görkemli bir biçimde süslenen masanın çevresini ünlü bilginler aldı. Başkan, kadehini, Afrika kıtasının gizemini çözmek için çaba gösteren gezginler ve bilginlerin onuruna kaldırdığında, masadan bir alkış yükseldi.

O güne dek, gizemli Afrika yollarında pek çok bilgin hayatını kaybetmiş ya da bu uğurda şifa bulmaz hastalıklara yakalanmıştı. Şimdi Doktor Ferguson, yepyeni bir atılımla bu sırlar ve gizemler ülkesine yeni bir sefer düzenliyordu.

Bu büyük girişimin heyecanıla bilginler, kaç kez kadehlerini coşkuyla kaldırdılar.

Ertesi gün çıkan gazeteler, bu toplantıdan ve Afrika’ya düzenlenen yeni geziden söz ediyorlardı. Ünlü bir yazar *Daily Telegraph* gazetesinde, “Afrika, inatla sakladığı sırlarını açığa çıkarıyor” diye yazıyordu. Yazıda, o güne dek, Afrika konusunda yapılmış olan çalışmalar anlatılıyor, şimdiye kadar Dr. Barth’ın ancak Sudan’a gidebildiği, Yüzbaşı Speke ve Teğmen Burton’un, iç kıtadaki gölleri bularak uygarlığa çok şey kazandırdıkları belirtiliyordu.

Doktor Ferguson’un girişimi şu sözlerle son buluyordu:

“Doktor Ferguson, Afrika kıtasını bir balonla geçecektir. İnanılmaz gibi görülen bu yiğit girişiminden do-

layı Dr. Ferguson'u yürekten kutlarız. Öğrendiğimize göre, geziye Zengibar Adası'ndan başlanacaktır. Gezinin nerede biteceği ise şimdilik bilinmiyor.”

Bu yazı, okurlardan büyük ilgi gördü. Afrika'ya yapılacak gezinin heyecanı daha da arttı. Bununla ilgili haberler, her gün, daha geniş olarak okuyuculara veriliyordu.

Yolculuk hazırlıklarının merkezi Londra'ydı. Ancak gerekli malzeme hazırlanırken başka ülkelerle de işbirliği yapılıyordu. Balonun gövdesinde kullanılacak kumaş için Fransa'daki Lion fabrikalarına özel dokuma bir tafta kumaş ısmarlanmıştı. İngiliz hükümeti de gezi için Doktor Ferguson'un emrine Resolute adlı bir gemi vermişti.

Hazırlıklar ilerledikçe, halkın heyecanı artıyor, gezinin başarıya ulaşp ulaşmayacağı konusunda, at yarışlarında olduğu gibi, karşılıklı bahislere bile girişiliyordu.

Balonun istenilen yere yöneltilebileceği söylentileri de büyük merak uyandırmıştı. Bunu sağlayacak makinenin nasıl bir makine olduğu üzerindeki tartışmalar geniş yankılarla sürüp gidiyordu.

O akşam Doktor Ferguson, gezinin notlarını evinde hazırlarken, eski bir arkadaşını karşısında bulunca pek sevindi. Arkadaşını;

“Oo, merhaba Dick” diyerek karşıladı.

“Yanılmıyorsam ta kendisi” diye cevap verdi arkadaş.

“Hayrola, nasıl oldu da kovuğundan çıkıp Londra’yı şereflelendirdin? Anlat bakalım.”

“Buraya gelmemin önemli nedeni şu Ferguson: Tarihin en büyük çılgınlığını önlemeyi kendime bir görev saydığım için buradayım.”

Ferguson ellerini iki yana açarak arkadaşını yatıştırmaya çalıştı:

“Dur bakalım, sakın ol Dick” dedi.

“Boşuna zahmet etme Ferguson, bu çılgın girişimden vazgeçeceksin.”

Ferguson, kararlı yüzüne baktı arkadaşının. Dick Kennedy ile uzun süredir arkadaşlıklar. Birbirlerini çok seviyorlardı. Dick iyi bir avcıydı. Silahını doğrulttu mu vuramayacağı hedef yoktu. Üstelik çok da kuvvetliydi. Taşı sıkısa suyunu çıkarır sportmenlerdendi.

Yıllar önce Hindistan’da tanışmışlardı. O günden beri de aralarında sarsılmaz bir dostluk kurulmuştu.

Dr. Ferguson'un arkadaşı Dick Kennedy

Dick, gazetede haberi okuyunca hemen trene atlayıp gelmişti. Ferguson'u bu geziden caydırmaya kararlıydı.

Ferguson, arkadaşına gülümseyerek baktı:

"Sen ne diyorsun dostum" dedi, "seni de birlikte götürmeyi düşünüyordum. Bu kararı verirken biraz da sana güvendim ben."

Bu sözleri duyan Dick, neye uğradığını anlayamadı. Arkadaşını bu işten caydırmak bir yana, kendisi de bu çılgınlığa davet ediliyordu.

Karşılıklı oturdular. Bir yandan çay içip sandviçlerini yerlerken, doktor, arkadaşına açıklamalarda bulundu. Balonun düşmemesi için aldığı önlemleri anlattı. Bu önlemlerde bir hatası varsa bunun ceremesini de çekecekti. Bu durumda yolculuğu karadan sürdürecekti.

Arkadaşının kendini artan bir ilgiyle dinlediğini gören Ferguson, Afrika'nın büyüğü güzelliğinden, yerlilerden, av hayvanlarının bolluğundan söz etti. Dick daha da ilgilenerek;

"Balonu yönetecek yeni bir araç mı buldun ki böyle güvenle söz ediyorsun?" diye sordu.

"Bir buluş falan yok ortada. Zaten buna gerek de yok."

"İyi ama balonu istediğin yere nasıl yönelteceksin?"

"Önce Tanrı'ya güveniyorum. Doğu-batı doğrultusunda ilerleyeceğiz şimdilik."

"Bu doğrultuyu neye dayanarak seçtin?"

Dr. Ferguson, arkadaşı Dick'e balonu anlattı.

“Alize rüzgârlarının esiş yönleri bu doğrultudadır.”

“Aşağıya inmek gerektiğinde ne yapacaksın?”

“Bu bir sırdır dostum” diye yanıtladı doktor, “bana inanmanı rica edeceğim şimdilik.”

Arkadaşını hayranlıkla dinleyen usta avcı, ellerini iki yana açtı:

“Hey Tanrım, bu şeytan korkarım ki beni de kandıracak!” dedi.

Doktor Ferguson arkadaşına seçtiği hava yolunun özelliklerini ve bu yolu neden seçtiğini ayrıntısıyla açıkladı. Yolculuğun başlangıç yeri olarak seçtiği Zengibar Adası, havalanmaya çok uygun koşullardaydı. Ayrıca kendinden önceki kimi gezilerden de esinlenerek bu yolu seçmişti. Gezgin Barth, kuzey ve 17 batı boylamında duraklamıştı. Teğmen Burton ise gezisine Zengibar’dan başlayarak Afrika’nın iç kesimine doğru ilerlemişti. Her iki gezgin de dört ay süren sıkıntılar ve güçlüklerle dolu bir yolculuktan sonra, kervanların toplanma merkezi Kazeh’e gelebilmişlerdi. Eşyaları yağma edilmiş, bunları taşıyan yerliler ise öldürülmüştü. İki gezgin, ertesi yıl mayıs ayında, yeniden yola çıkabilmişlerdi. Bir yıl sonra mart ayında Zengibar’a dönebilmişler, İngiltere’ye ulaşınca da Paris Coğrafyacılar Birliği’nin ödülünü almışlardı.

Yolculuktan önce Doktor Ferguson bu ayrıntıları dikkatle incelemiş ve not almıştı. Bu notlarda, gezgin-

lerin, 2 güney enlemi ile 29 doğu boylamını aşmadıkları açıkça görülüyordu.

Ferguson'un bu yolculuğu sonunda, her iki gezginin yaptıkları haritalar birleştirilmiş olacaktı. Afrika, bundan böyle sınırları belli bir bütünlüğe kavuşacak, gizli yönleri daha kolaylıkla anlaşılacaktı.

3

Doktor Ferguson çok yönlü çalışmalar içindeydi. Bu arada Arapça öğrenmeyi de ihmal etmiyor, her fırsattan yararlanarak harıl harıl Arapça çalışıyordu.

Balonun hazırlıkları ile de yakından ilgileniyordu. Arkadaşı Dick ise, onu bir dakika bile yalnız bırakmıyordu. Bütün korkusu arkadaşının kendisini atlatacak aniden havalanabilmesi olasılığı idi. Her gün arkadaşına dil döküyor, onu bu geziden caydırmaya uğraşıyordu. Ama tüm bu çabalar sonuç vermiyor, aksine gün geçtikçe Dick, arkadaşının parlak sözlerine kanmaya başlıyordu. Hatta memleketine yazarak, oradan bu gezide kullanabileceği giysilerle silah ve av malzemelerini getirtmiş, kendine göre yol hazırlığını yapmıştı. Ama yine de arkadaşını kandırıp bu tehlikeli serüven-den vazgeçirmeye uğraşıyordu.

Bir gün, doktora, Nil Nehri'nin kaynaklarının keşfinin pek önemli olmadığını, bunca zahmet ve tehlikeyi

göze almaya değmeyeceğini söyledi. Bunları gülümseyerek dinleyen doktor, Dick'e;

"Bu keşi bir başkasının yapmasından memnun olur muydun arkadaşım?" diye sordu. "Gerek hükümetin gerekse Coğrafyacılar Birliği'nin yaptığı bunca yardıma karşı bu işten vazgeçtim demek bana onur mu kazandırır sanıyorsun? Hem biliyor musun ki, şu anda kimbilir kaç gezgin Afrika'yı keşfetmenin çabası içindedir."

Sonra masaya bir harita açarak Dick'i yanına çağırđı:

"şimdi kaleminle Nil'in yatağından yukarı doğru ilerle" dedi Ferguson.

"Evet, ilerliyorum."

"Gondokoro'yu buldun mu?"

"Evet. Buldum."

"Pergelin ayaklarından birini, bu ilin üzerine batır."

Dick, harita üzerinde kalemle yapılan bu gezinin bile ne kadar korkulu olduğunu görüyordu.

"Evet" diye yanıtladı.

"şimdi de Zengibar Adası'nı bul."

"Buldum."

"Zengibar'ın üstünde bulunduğu paraleli izleyerek Kazeh'e gel."

"Geldim."

"Oradan 33 boylam derecesinden Qukereque Gölü'nün ağzına çık bakalım."

Dick gülerek;

“Aman burada durayım” dedi. “Çünkü biraz daha ilerlersem cumburlop sulardayım.”

“Irmak boyunda yaşayanların söylediklerine göre, bu göl, ekvatorun iki buçuk derece üstünde bulunmaktadır.”

“Eee?” diye sordu Dick.

“İşte bu kuzey noktasında, yerden su kaynıyor dostum. Bu kaynayan su Nil’in kaynağı değilse bile, önemli kollarından biridir.”

“Amma tuhaf” diye şaşkınlığını belirtti Dick.

Ferguson, onun dikkatle dinleyişine sevinmişti. Konuşmasını sürdürdü:

“Pergelin öbür ucunu da gölün bu noktasına batır bakalım.”

“Batırdım bile.”

“Pergelin iki ucu arasındaki uzaklık ne kadardır sence?”

“Vallahi bilemem.”

“Aşağı yukarı yirmi mil tutar bu uzaklık. Yani çok kısa değil mi?”

“E! Tabii. Pek kısa bir mesafe. İyi ama sözü nereye getirmek istiyorsun?”

“İyi dinle Dick. 1860 yılında bu yörede önemli bir keşif gezisine başlandı. Yüzbaşı Speke, Yüzbaşı Grant’la birlikte kalabalık bir keşif kurulu oluşturdular. Kendi-

lerine yeterince para yardımı yapıldı. Emirlerine bir bölük asker verildi. Gezinin amacı göle kadar çıkarak Gondokoro'ya dönmekti. Bu arada, içi erzak ve gereçle dolu bir gemi hazırlandı. Bu gemi, Gondokoro'ya giderek gezginlerin yiyecek ve malzemelerini sağlayacaktı."

"İyi düşünmüşler" dedi Dick.

"Eh. Görüyorsun işte. Böylesine planlı bir gezi var ortada. Elimizi çabuk tutmazsak, bizden önce varırlar oraya. Hem bu kadar da değil, ikinci bir gezi grubu da Afrika'nın ortalarına doğru ilerliyor."

"Yayan mı ilerliyorlar yani?"

"İki ayrı grup: Biri Djop'tan batıya, diğeri Kilimanjaro Dağları'ndan Afrika'nın ortalarına doğru ilerliyor."

"Yayan mı gidiyor bunlar da?"

"Kimi zaman yaya, kimi zaman katırla."

"Aman ne zevkli!" diye güldü Dick.

"İşte böyle dostum" diye konuşmasını sürdürdü Ferguson. "Tüm bu geziler bir noktada birleşiyor. Böylelikle Afrika kıtası, boydan boya geçilmiş olacaktır."

Dick şaşırmış, anlatılanlardan kafası karışmıştı.

"Peki ama bunca güzel düzenlenmiş geziler yapılırken biz orada ne yapacağız?" diye safça sordu.

Doktor, bu saflığa sevecenlikle gülerek;

"Bunu ilerde öğreneceksin" dedi.

Joe, Doktor Ferguson'un uşağıydı. Ferguson evin neresinden "Joe" diye seslense, hemen orada belirirdi. Öylesine ayağına çabuk bir gençti. Efendisine büyük bir güven duyuyordu. Ona çok bağlıydı. Üstelik çok becerikliydi Joe. En iyi yemekleri o yapar. Bavulları hazırlamasına diyecek yoktur. İğneden ipliğe her şeyi yerli yerine yerleştirir. Efendisinin girdisini çıktısını bilir. Tüm anahtarlar elindedir. Ama bunları hiçbir zaman kötüye kullanmaz. Efendisine adeta hayrandır. Ona göre, Ferguson'un tüm düşündükleri, yaptıkları, söyledikleri, hepsi, hepsi doğrudur. Ondan daha iyi düşünen, daha bilgili bir kişi yoktur dünyada. Joe'yu bu düşüncelerinden kimse caydıramaz.

Ferguson, havadan yapacağı geziyi ona ilk anlattığında Joe, bu geziyi gerçekleşmiş gibi kabul etti. Aksatacak hiçbir engel olamazdı. Çünkü geziyi efendisi yapacaktı. Engel de ne demek! Ferguson bu! El attığı her işi başarır. Çünkü Ferguson, Joe'nun efendisidir.

Kuşkusuz Joe da bu geziye katılacaktı. Efendisine yardımcı olacak pek çok yetenekleri vardı. İyi bir uşak olmasının yanı sıra, değme maymundan daha çevik ve yetenekliydi. Düz duvara tırmanmak gerekse, bunu da en iyi biçimde başarabilirdi.

Uşak Joe

Böylece pek çok özellikleri olan bir üçlü oluşuyordu. İyi düşünen bir beyin. İyi vuruşan bir avcı. Bir tüy kadar hafif, bir maymun kadar çevik Joe.

Üstelik Joe, efendisiyle pek çok geziye katıldığından dünya, gezegenler ve benzeri konularda da yeterince bilgiliydi.

Kimi konularda onları tartışırken görenler, bir efendi ile uşak değil, iki arkadaş sanabilirdi. Çünkü yılların pekiştirdiği bu yakınlık, Joe'ya, doktorla dilediği konularda tartışabilme olanağını sağlamıştı. Bu tartışmalardan doktor da yararlanıyor, Joe'nun bir önerisi, onda yeni yeni düşünceler uyandırıyordu.

Dick, ilk günler Joe'yu yadırgamıştı ama sonunda onu anladı. Çok geçmeden arkadaş oldular. Bir gün yalnızken uşak, Dick'e;

"Ay yolculuğu ne zaman?" diye sordu.

"Eh. Ay dünyadan pek uzak değil. Ama yine de tehlikesiz bir yolculuk sayılmaz."

"Tehlikeli mi dediniz? Yok. Bunda yanılıyorsunuz, bir işin içinde Doktor Ferguson varsa, o işte tehlikeler kolaylıkla alt edilebilir."

"Senin inancını yıkmak istemem Joe. Bu gezi gerçekten bir budalalık. Sana açıkça söyleyeyim; efendin bu geziye çıkmayacak, bunu kafana koy."

"Yola çıkmayacak mı? Balonu gördünüz mü siz? Bir görseniz bu fikrinizden hemen cayardınız."

“Ne balonu görmeye, ne de fikrimi değiştirmeye niyetim var Joe” diye cevap verdi Dick.

“Balonu görmemekle, gözlerinizi büyük bir ziyafetten yoksun ediyorsunuz mister. Öyle güzel bir balon ki. Ya sepeti! Kimbilir içinde ne kadar rahat edeceğiz.”

“Geziye katılmayı düşünüyor musun gerçekten?”

“Evet efendim. Efendim nereye, ben de oraya. Dünyayı hep birlikte gezdik. Ben onun yanında olmasam onun dinlenmesini, rahat etmesini kim sağlar? Hastalanırsa onu kim iyileştirecek? şunu iyi bilin efendim, Joe, her zaman efendisinin yanında olacaktır.”

“Doğrusu çok cesursun.”

“Siz de bizimle birlikte geleceksiniz.”

“Evet. Son âna kadar, Ferguson’un bir delilik yapmaması için yanınızda olacağım. Bu delice planından vazgeçirmek için Zengibar’a kadar geleceğim sizinle.”

“Çok yanlış düşünüyorsunuz efendim. Doktor Ferguson hep doğru karar verir. Verince de hiçbir güç onu gerçekleştirmekten alıkoyamaz.”

“Eh. Görürüz bakalım.”

“Korkarım, pek yakında yanıldığınızı anlayacaksınız. Sizin gelmeniz efendim için çok önemlidir. Hem sizler için Afrika bulunmaz bir av ülkesidir. Eğer gelerseniz, hiçbir zaman pişman olmazsınız efendim.”

“Orası öyle de, senin şu efendin bir de gerçekleri görebilse!”

Uşak ona gülerek sordu:

"Tartılma işinin bugün yapılacağını biliyor musunuz?"

"Ne tartısı Joe?"

"Her üçümüz de tartılacağız."

"İyi ama!"

"Yoo. Merak etmeyin, ağır gelerseniz sizi zayıflatmayı düşünmeyeceğiz. Olduğunuz gibi kalabilirsiniz."

"Ben tartılmayacağım."

"Ama balona binmek için gerekli."

"Neden gerekliymiş?"

"Ağırlık fazla olursa balon yükselemezmiş de."

"Eh. Benim istediğim de bu zaten."

"Haydi hazırlanın efendim."

"Hayır, gitmeyeceğim."

"Sevgili arkadaşınıza zorluk çıkarmak istemezsiniz herhalde?"

"Her türlü zorluğu çıkarırım ve arkadaşımı caydırırım, iyi bil bunu."

"İyi ama yüz yüze geldiğinizde niçin söylemiyorsunuz bunları? Bak, şimdi gelip size, 'Haydi Dick, ağırlığınızı bilmemiz gerek!' deyince kuzu kuzu gideceksiniz."

"Hayır, gitmeyeceğim."

Bu sırada doktor odaya girdi, Dick'e;

“Haydi Dick” dedi, “hep birlikte tartılmaya gidiyoruz.”

“Ama dostum...”

“Pekâlâ, şapkan başında kalsın. Onu da tartarız.”

Joe’nun dediği gibi, Dick, kuzu kuzu geldi arkalarından. Tartılacakları atölyeye gittiler. Balonun dengisini sağlamadan yolcuların ağırlıklarının bilinmesi zorunlu idi. Doktor, Dick’i basküle çıkardı. Dick söyleniyordu:

“Hiçbir şeyi değiştirmez bu.”

“Ooo. Yetmiş kilo geldin Dick.”

“Çok mu ağırım?”

“Hayır Mister Dick” dedi Joe, “sizden hafifim ben. Böylelikle denge sağlanmış oluyor.”

Bunları söyledikten sonra basküle çıktı. Doktor onun ağırlığını da elli beş kilo olarak yazdı defterine. Sonra, “Sıra bende” diyerek basküle çıktı. Göstergeyi okudu. Defterine altmış bir kilo olarak yazdı. Arkadaşlarına;

“Üçümüz yüz seksen altı kilo geliyoruz” dedi.

Joe;

“Gerekiyorsa, iki kilo zayıflayabilirim” dedi.

“Gereği yok Joe. Al şu parayı da istediğin kadar ye.”

Doktor Ferguson, balonla ilgili hesapları ayrı ayrı yapmış, üzerinde titizlikle çalışmıştı. Balonun mümkün olduğu kadar küçük olabilmesi için, havadan on dört buçuk kez daha hafif olan hidrojen gazı kullanacaktı.

Balona yüklenecek ağırlığın 204 kiloyu geçmemesi gerekiyordu. Bu ağırlığı kaldırabilecek yükseltici gücü hesaplamıştı. Yatay çapı 22 metre olan balon bir küre biçimindeydi.

Uzun hesaplardan sonra, balonun iç içe iki yüzeyden oluşmasına karar verilmişti. Böylece balonlardan biri patlarsa öbürü güvenle kullanılabilecekti. Bu düzen, aşağıya inmek gerektiğinde şöyle çalışıyordu: Önce dıştaki daha büyük balonun havası azaltılacak, gerekirse büsbütün boşaltılacaktı. Bu arada ikinci balon olduğu gibi kalacaktı. Bunun yanı sıra, dıştaki balon bir kaza sonucu yırtılsa bile, içteki sağlam balonla yolculuk sürdürülebilecekti.

İki balon da üzeri kauçukla sıvanmış özel dokuda bir taftadan yapılmıştı. Esnek kumaşı, asit ve gazları geçirmeyecek biçimde ve sağlamlıktaydı.

Sepeti balona bağlayan ipler özel yapılmıştı. Balonların subapları üzerinde de titizlikle durulmuştu. Üç yolcuyu eşyalarıyla taşıyacak olan sepet, ayrıca demirle pekiştirilmişti. Çarpmalara karşı yumuşaklık sağlaması için yaylar döşenmişti. Sepette birbirine borularla bağ-

lı dört tane kalın sac kasa vardı. Kasalar en az yer tutacak biçimde ayarlanmıştı. Sarmal bir boruyla, güçlü bir elektrik pili özenle yerleştirilmişti. Ayrıca gezide kullanılacak termometre, barometre, pusula, sekstant, kronometre, dürbün gibi gözlem araç ve gereçleri de en iyilerinden seçilerek sepete yerleştirilmişti.

Gerektiğinde, bir yere bağlanabilmek için üç demir çapa ile bir de hafif bir ip merdiven düşünülmüştü.

Yiyecek ve içeceklerin ağırlığı inceden inceye hesaplanmıştı. Çay, bisküvi, kahve, tuzlu et, peksimet, şeker gibi besleme gücü fazla, ağırlığı az yiyecekler alınmıştı. Bunların yanı sıra, yeterince viski, iki galon da su alınmıştı.

Yolculuk sırasında bu yiyecekler tüketildikçe doğal olarak balonun kaldırdığı ağırlık da azalacaktı. Oysa balonun, havadaki dengesi önemli bir sorundu. Ufak bir dengesizlik balonun hızında büyük değişiklikler yapabiliyordu.

Doktor bu hesapların ve hazırlıkların yanı sıra, tüm eşyaları örtmek için bir de büyük bir branda almıştı. Zor durumlarda kullanılmak için bir miktar safra almayı da unutmamıştı.

10 Şubatta hazırlıklar tamamlanmıştı. İki balon iç içe yerleştirilmiş, içlerine basınçlı hava verilerek dayanıklılıkları denenmişti.

Öbür yandan, gezinin ilk aşamasında kullanacakları Resolute gemisi limanda demirlemişti. Gemi yandan çarklıydı. 800 ton ağırlığındaydı. Son olarak kutup bölgesinde geziye çıkan Sir James Ross'un araç ve gereçlerini, yiyeceklerini taşımıştı. Komutan Pennet çok sevimli bir insandı. Doktor Ferguson'a hayrandı. Bu nedenle kendisine verilen görevi çok seviyordu. Pennet iyi bir asker olduğu kadar, bir bilgindi. Buna karşın yine de gemisinde dört top bulunmasına pek ses çıkarmıyordu.

Geminin ambarı, balonu rahatlıkla alacak biçimde düzenlenmişti. 18 Şubat günü balon, sepet, çapalar, tüm eşyalar büyük bir özenle gemiye yüklendi.

Balona doldurulacak hidrojen gazının üretiminde kullanılmak üzere, on ton sülfirik asitle bir o kadar demir hurdası, hidrojen üretici aygıtlarla birlikte gemiye yüklenmişti.

Tüm hazırlıklar o gün sona erdi. Geminin en iyi iki kamarası Doktor Ferguson'la arkadaşı Dick'e ayrılmıştı.

Gitmemek için sonuna dek direnen Dick, yine de rıhtıma geldi. Çeşitli av gereçleri, tüfekler, tabancalar, benzeri silahlar vardı yanında. Bu silahlarla, ne kadar

Resolute gemisi

uzakta olursa olsun, bir dağkeçisini rahatça vurabileceğine inanıyordu. Ancak kimi silahlarını yanına alamamıştı. Çünkü doktorun belirttiği ağırlığı geçmemesi gerekiyordu.

Gemidekiler üç gezgini sevgi ve hayranlıkla karşıladılar. Doktor geziden başka hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Dick heyecanını gizlemeye çabalıyordu. Joe'ya gelince, son derece neşeli idi, durmadan gülüp eğleniyordu.

20 Şubat günü Coğrafyacılar Birliği büyük bir veda yemeği düzenledi. Doktor Ferguson'un başarısı için kadeh kaldırılırken kraliçenin başarı dileklerini bildiren mektup alkışlar arasında okundu. Gece yarısı tüm konuklar gezginlerin ellerini sıkarak onları alkışlar arasında uğurladılar.

Geminin filikaları Westminster Köprüsü'nün rıhtımına yanaşarak yolcuları aldı. Az sonra da gemiye çıktılar.

Ertesi sabah saat üçte geminin makineleri çalışıp istim tutmaya başladı. Saat beşte demir alarak nehrin ağzına doğru ilerlemeye koyuldu.

Gemide, kaptandan subaylara, tayfalara kadar herkes balonla yapılacak geziden söz ediyordu. Ferguson'un arkadaşı Dick'ten başka herkes bu gezinin başarı ile sonuçlanacağına inanıyordu. Dick ise hâlâ kuşkuluydu. Gezinin kötü sonuçlanacağı konusundaki düşüncesinde ısrar ediyordu.

Ferguson, gemi subaylarının gezi konusundaki konuşmalarına katılıyor, onlara istedikleri bilgileri vermekten kaçınıyordu.

Subaylar özellikle balona yüklenecek yiyecek maddelerinin az oluşuna hayret ediyorlar, bu kadar az bir yiyecek nasıl idare edeceklerine bir türlü akıl erdiremiyorlardı. Bir gün subaylardan biri bu konuyu Ferguson'a açtı. Doktor, subaya;

“Gerçekten merak ediyor musunuz?” diye sordu.

“Evet doktor, hepimiz merak ediyoruz.”

“Siz gezimizin kaç gün süreceğini sanıyorsunuz? Zengibar'la Senegal arası dört bin mildir. Yolculuğumuzu aralıksız sürdürürsek bu gezimiz en geç yirmi gün içinde tamamlanır.”

“İyi ama sayın doktor” diye sordu subay. “Bu hızla yapılan bir gezide neler görebilirsiniz ki?”

“Yanılıyorsunuz sayın dostum. Balonumu istediğim gibi yönetebilir, dilediğim zaman alçaltır, dilediğim zaman yükseltebilirsem, rüzgârın fazla estiği zamanlarda da istediğim yerde durabilirsem işi başarmış sayılırım.”

Bu arada komutan Pennet de endişesini açıkladı. Saatte iki yüz elli kilometre hızla esen kasırgalardan söz etti.

Doktor bunun üzerine;

“Görüyorsunuz ya” dedi. “Afrika’yı daha da kısa sürede geçebiliriz.”

“Bir balonun bu hıza dayanması olanaksızdır” dedi başka bir subay.

“Bunun pek çok örneği var.”

“Peki nasıl dayanabilmiş balon?”

“Gayet tabii.”

Dick’in avdaki başarılarını bilen bir subay da bu konuya değindi:

“Kimbilir ne kadar güzel avlar bulacaksınız Bay Dick.”

Oradakilerin takdir dolu bakışlarından sıkılan Dick;

“Baylar” diye söze başladı. “Bu sözleriniz ve gösterdiğiniz ilgi beni çok duygulandırdı. Ama söz ettiğiniz bu zevke ulaşamayacağım ben.”

Herkes bu açıklamaya şaşırды.

“Nasıl, siz geziye katılmıyor musunuz?” diye sordular.

“Evet, katılmayacağım.”

“Nasıl, Doktor Ferguson’la birlikte gitmeyecek misiniz?”

“Birlikte gitmek bir yana, benim burada olmamın tek sebebi arkadaşımı bu çılgın yolculuktan vazgeçirmektir.”

Herkes bu kez doktora baktı. Onun ne söyleyeceğini merak ediyorlardı. Doktor sakın bir sesle konuştu:

“Onun söylediklerine aldırmayın baylar. Çünkü aslında bu geziye katılacağını kendisi de pekâlâ biliyor.”

“Eh, görürüz bakalım” diye mırıldandı Dick. “Geziye katılacak mıyım, katılmayacak mıyım. İlerde göreceğiz hepimiz.”

“Hiç endişe etme dostum” diye yanıt verdi doktor. “Sen de silahların da tartıldı. Bal gibi katılacaksın bu geziye.”

O konuşmadan sonra Dick, aynı konuya hiç değinmedi. Elinden geldiğince havadan sudan söz ederek gezi konusundan uzak durdu.

7

Gemi Ümit Burnu’na doğru durgun bir havada hızla ilerliyordu. Deniz ise hafif dalgalıydı. Londra’dan ayrıldıklarının otuzuncu günü, 30 Mart günü ufukta yüksek bir dağ, sonra da Kap kenti görüldü. Az sonra da gemi limana girip demir attı. Buradan sadece kömür alınacaktı. Bu da bir gün sürecekti.

Ertesi gün erkenden hareket ettiler. Afrika’nın güney ucundan ilerleyerek Mombik Kanalı’nı geçeceklerdi.

Efendisi ile birlikte pek çok geziye çıkmış olan Joe, evindeymiş gibi rahattı. Şakacılığı, iyi yürekliliği ile herkese kendini sevdirmişti. Efendisi ile yaptığı gezileri, başından geçenleri anlattıkça herkes onu ilgiyle din-

liyordu. Neredeyse ona da bir bilgin gözüyle bakılıyordu. Doktor, büyük salonda subaylara konferans verirken o da tezgâhını ön kamarada kuruyordu. Çevresini saran tayfalara habire anlatıyor, yalan yanlış bir şeyler söylüyor, herkesi ağzına baktırıyordu. Hava yolculuğu konusunda endişe duyan gemicilere de güvence veriyor, onların bu endişelerini yatıştırıyordu:

“İşte dostlarım” diyordu, “bunca gezide başarı kazanmış bizler, göreceksiniz ki bu hava yolculuğunu da başarı ile tamamlayacağız. Hatta balonumuzu yatay ya da dikey yönlerde istediğimiz gibi rahatça yöneltebileceğiz.”

Onu dikkatle dinleyen genç bir gemici safça sordu:

“Yani isterseniz dikey olarak aya kadar gidebilirsiniz, öyle mi?”

“Aya gitmek pek önemli değil” diye yanıtladı Joe. “Önemli olan yanına yeterince su alabilmektir. Çünkü biliyorsunuz ayda su yoktur. Orada birkaç gün kalmak gerekse insan susuz ne yapabilir?”

“Nasıl!” diye haykırdı bir miço. “O kadar yükseğe mi çıkacaksınız? Yoksa sizler birer şeytan mısınız?”

“Yoo. Yoo” diye çocuğun sözünü kesti Joe. “Efendim çok iyi kalpli bir insandır. Adeta bir melektir o. Ama biz yine de istediğimiz yere gidebiliriz. Aya, Jüpiter’e, Mars’a, Neptün’e, tüm gezegenlere gidebiliriz.”

“Ne kadar sürer bu yolculuk?”

“Eh. On-on iki yıl sürer.”

Gemiciler gülmeye başladılar. Kimisi onu tamamen matrağa alıyor, içlerinden saf olanları da dikkatle dinliyorlardı.

Joe, ballandıra ballandıra anlatıyordu:

“Ha. Bakın, Mars gezegeninde her sokak başında bir gezici karakol var. Askerler orada nöbet tutuyorlar. Neptün’de ise sokakları özel ışınlarla temizliyorlar. Merkür’de oturan tüm insanlar ise tıpatıp birbirlerine benziyorlar.”

Dinleyenleri zevkle izleyen Joe konuşmasını, “Bu geziden sonra üçümüzün göğsüne de Güney Haçı’nı takacaklar” diye tamamladı.

Oradakilerin hepsi, “Siz onu çoktan hak ettiniz zaten” diye yanıt verdiler.

Onlar böyle neşe içinde konuşup şakalaşırlarken, Doktor Ferguson da subaylara eğitici konuşmalar yapıyordu.

“Baylar, bir balonun safrasından ya da gazından bir şey kaybetmeden yükselip alçalabilmesi konusunda pek çok deney yapılmıştır” diyerek sözünü sürdürdü.

“Ben bu konuda şöyle bir deney yaptım. Önce, yükselmek için kullanılan safrayı tümüyle çıkardım. Balonun yükselip alçalması için balonun içindeki gazın ısı etkisiyle genişleyip büzülmesi yöntemini esas aldım. Yükleme sırasında belki görmüşsünüzdür. Sepette beş

tane kasa var. Bu kasaların ne işe yarayacağını sizlere anlatayım.”

Bütün subaylar doktoru büyük bir ilgiyle dinliyorlardı. Doktor konuşmasını sürdürdü:

“Bu kasalardan birinde, iletkenliğini artırmak için birkaç damla sülfirik asit katılmış su var. Bu karışım güçlü bir pille ayrışma uğramaktadır. Bu ayrışım sonucu iki hacim hidrojenle bir hacim oksijen gazı açığa çıkmaktadır, işte bu oksijen, pilin artı kutbundan ikinci kasaya geçmektedir. Bir başka kasa ise hidrojeni toplamaktadır. İki musluk da bu iki kasayı dördüncü bir kasaya bağlamaktadır. Bu kasanın hacmi 45 ayak küp* kadardır. Bu kasanın üstünde muslukla sona eren bir platin boru vardır.”

Subaylardan biri doktora;

“Desenize bir nevi şalume denen ocak yapmış oluyorsunuz” dedi.

“Evet dostum, iyi tanımladınız. Şimdi de gelelim ikinci bölüme. Balonun alt kısmından çok az aralıkla ayrılmış iki boru çıkmaktadır. Bu borulardan biri hidrojen gazının alt bölümüne, öbürü de üst bölümüne değin uzanmaktadır. Çeşitli sallantılardan aşınmamaları için de kauçukla kaplanmışlardır. Ben balonumda, evlerde kullanılan kalorifer yöntemini uyguluyorum.

Bakın, size biraz daha açıklayayım. Ocak bir kez yandı mı konideki gaz ısınır. Isınınca da borular aracılı-

*) 1 ayak küp= 0.028 m³

ğıyla balonun üst bölümüne yükselir. Alt bölümde boşluk oluşur. Alt bölümdeki gazlar da buraya dolar. Yeni dolan bu gazlar da ısındıkça yeniden yükselir. Yerini yeni gazlar doldurur. Bu iş böylece durmadan sürer gider. Balonda sürekli bir gaz akımı oluşur.

Böylelikle denge değişimi kolaylıkla sağlanabilir. Balon yarıya kadar şişince zarfın içindeki hidrojen, sepetin ve içindekilerin ağırlığına eşit ağırlıkta bir yer kaplamaktadır. Böylece havada tam denge sağlanacaktır. Yani balon ne yükselecek ne de inecektir. Havalanmak gerektiğinde gazı ısıtmaya başlayacağız. Çevredeki ısıdan daha yüksek bir ısı oluşunca doğal olarak gaz genişleyecek, balon da yükselmeye başlayacaktır. İnmek için şalumeyi kapatmak ve soğuyan gazın hacminin azalmasını sağlamaktan başka yapacak bir iş yoktur.”

Doktor, subaylara bakarak konuşmasını tamamladı:

“Hem biliyor musunuz, şalumenin ağzında da bir su buharı oluşmaktadır. Buharı ayrı bir boru ile sepet dışına atmak kolay bir iş olacaktır.

İşte arkadaşlar, benim buluşum olan ve gazın genişlemesi esasına göre yükselip alçalabilen balonda motora da, kanatlara da, pervaneye de gerek olmadığını görüyorsunuz. Sanırım ki artık sizler de gezimin başarı ile sona ereceğine inanmış oluyorsunuz.”

Bütün subaylar, ona hak verir şekilde alkışlayarak doktora başarılar dilediler.

Gemi, 15 Nisan günü öğleden önce Zengibar Adası'nın aynı adı taşıyan küçük limanında demirledi. Bu ada, Fransa ve İngiltere ile çok yakın ilişkiler içinde bulunan Maskat Limanı'nın malıydı. Liman başka ülkelerden gelen gemilerle doluydu. Ada, kıtadan, genişliği otuz mili geçmeyen bir boğazla ayrılmıştı.

Ada büyük bir tutsak pazarıydı. Bunun dışında fildişi, zamk, abanoz gibi malların alım satım işleri de yapılıyordu. Bu mallar, iç kesimlerdeki şeyhlerin savaşlar sonucu elde edip buraya gönderdikleri mallardı. Bu alım satım bütün kıyı boyunca Nil boylamına değin yapılıyordu.

Resolute limana girdikten az sonra İngiliz konsolosu gemiye geldi. Gazetelerde ilgiyle izlediği bu yolculuğu gerçekleştirecek olan doktor ve arkadaşlarıyla tanışmak istedi. O güne kadar bu anlatılanlara pek inanmamıştı ama işte bu işe ayrılan gemi limana gelmişti. Ferguson'la el sıkışırken bu düşüncelerini açıklamaktan kaçınmadı. Bir süre oturup konuştuktan sonra üç kahramanı evine davet etti.

Doktor, konsolostan, Yüzbaşı Speke'nin gezisi konusunda pek çok bilgi aldı. Yüzbaşı ve arkadaşları hava koşulları ve yiyecek bulamamak yüzünden çok zorluk çekmişlerdi. Ağır ilerliyorlar, güçlkle haberleşebiliyorlardı.

Üç gezginin eşyaları konsolosun evine taşındı. Balon ve öbür takımların kumsala çıkarılması için çalışmalara başlandı.

Tam balon indirilecekken konsolos ada halkının bu işi engellemek istediğini haber verdi. Onlara göre tüm bu girişimler kendi dinlerine karşı bir girişimdi, büyük doğa güçlerini aşağılamak amacını güdüyordu. Bu yüzden balonla uçuşu engelleyeceklerdi.

Kaptan Pennet böyle kuru gürültüye aldıracak bir kişi değildi. Doktor ise daha sakin ve akıllıca davranmak gerektiği kanısındaydı. Arkadaşlarına;

“Balonu karaya çıkaracağız” dedi. “Gerekirse imamın askerleri de bize yardımcı olur. Ama umulmadık bir kazadan korkarım ben. Basit bir yara, balonu yolundan alıkoyabilir. Bunun için çok iyi önlemler almalıyız.”

“Fakat ne yapabiliriz? Kıyıya çıkardıktan sonra da balon aynı tehlikeyle karşılaşabilir. Ne yapmayı öneriyorsunuz?”

Bu soruya konsolos cevap verdi:

“Limanın ötesinde şu küçük adalar var ya. Balonu bu adalardan birine çıkarabiliriz. Çevresini de gemicilerle çevirirsek hiçbir tehlike kalmaz sanırım.”

Doktor da ötekiler de bu öneriyi çok beğendiler.

Komutan, gemiyi adaya yaklaştırdı. 16 Nisan sabahı balon bu adadaki ağaçlık bir alanın ortasına indirildi.

Balonun yakınına eşit uzaklıkta ve yirmi beş metre yüksekliğinde iki direk dikildi. Direklerin tepesinde makaralar vardı ve iki direk arasına sağlam bir tel halat gerilmişti. Balonun kılıfını bu telle kaldıracaklardı. Balon şimdilik sönük durumdaydı. Hidrojen gazının geçeceği borular ise balonun aşağı bölümüne yerleştirilmişti.

Ertesi gün, gaz üretecek makinenin kurulma çalışmalarıyla geçti. Gerekli su, asit ve hurda demir adaya taşındı.

Daha sonraki gün artık balon, filesi içinde, sepetin üstünde rüzgâra uyarak hafif hafif sallanıyordu. Yolculuk sırasında kullanılacak tüm araç gereç, silahlar ve yiyeceklerle Zengibar'dan sağlanan taze su sepetteki yerlerine yerleştirilmişti.

Bu hazırlıklar akşamın beşine dek sürdü. Bu sırada nöbetçiler adanın her yanını gözlüyor, gemiden çıkarılan filikalar da çevrede dolanıyor, kuş uçurtmuyorlardı.

Asıl adada bulunan zenciler bağırıp çağırıyorlar, yüzlerini buruşturarak ellerini kollarını sallıyorlar, balonu ve onunla ilgili herkesi lanetliyorlardı. Bu arada büyücüler de halkı kışkırtmak için çaba gösteriyorlardı. Onların kışkırtması ile kimileri küçük adaya yüzerrek gitmeye yeltendiler ama bu girişim, devriye gezen filikalardaki askerler tarafından kısa sürede önlendi.

Bunu gören zenciler daha da öfkelenildiler. Habire içmeye başladılar. İçtikleri, hindistancevizinden yapılmış tembo adlı bir likörle, togwa adını verdikleri bir çeşit biraydı. Kısa sürede körkütük sarhoş oldular. Kendilerinden geçip saatlerce dans ettiler.

Gezginler, saat altıda, son yemeği birlikte yemek üzere kaptanın masasında buluştular. Hâlâ aynı fikri savunan Dick, yemek süresince durmadan homurdandı.

Herkes ayrılacakları için üzüntülüydü. Bu nedenle yemek sessiz ve neşesiz sürüyordu. Hepsisi bu yiğit gezginleri ayrı ayrı süzüyordu. Gezi başarılı olabilecek miydi? Yeniden yurtlarına, evlerine kavuşabilecekler miydi? İşler düşünüldüğü gibi gitmez de Afrika'nın vahşi bölümlerinde kalırlarsa, buradaki vahşi insanlara karşı nasıl korunabilir, kendilerini nasıl savunabilirlerdi?

Yemekten sonra üç arkadaş, karada kendilerine yönelik bir taşkın harekette bulunulması olasılığına karşı geceyi gemide geçirdiler. Sabahın altısında da balonun bulunduğu küçük adaya geçtiler.

Balon doğrudan esen rüzgârın etkisiyle nazlı nazlı salınıyordu. Yirmi kadar gemici halatlara asılmışlar, uçmasını engelliyorlardı. Komutan Pannet ve subaylar onları uğurlamak için birlikte gelmişlerdi.

Balonun yanına geldiklerinde Dick, arkadaşına yaklaşarak;

“Gitmeye kararlı mısın Ferguson?” diye sordu.

“Elbette sevgili arkadaşım.”

“Seni vazgeçirmek için elimden gelen her şeyi yaptım Ferguson.”

“Kuşkusuz, her şeyi yaptın.”

“Eh” dedi Dick. “O halde ben vicdanen rahatım. Bu durumda bana yapacak tek şey kalıyor. O da seninle birlikte gelmek.”

Doktor, arkadaşına teşekkür ederek, “Bundan emindim zaten” dedi.

Komutan ve subaylar üç arkadaş sevgiyle kucakladılar. Hepsine başarılı yolculuklar dilediler.

Saat dokuzda üç arkadaş, oradakilerin alkışları arasında sepete bindi. Doktor şalumeyi acele ısıtacak biçimde ayarlayıp ateşledi. Balon birkaç dakika içinde daha da şişerek yükselmeye başladı. Gemiciler ipleri biraz daha gevşettiler. Balon 20 metre kadar yükseldi. Doktor bağırdı:

“Arkadaşlar, bu balonumuza bir ad koyalım. Balonun adı Victoria olsun, ne dersiniz?”

Herkes bu öneriyi alkışlayarak, “Yaşasın Victoria!” diye bağırdı.

Balonun yükselme gücü, şaşılacak bir ölçüde artıyordu. Üç arkadaş yerdekilere bir kez daha el salladılar.

Doktor, “İpleri bırakın” diye bağırdı.

Victoria, yukarıya doğru hızla yükselmeye başladı. Bu anda onları Afrika'ya getirmiş olan Resolute'den top sesleri duyuldu. Onları selamlıyorlardı.

Balon ilk hamlede 1500 ayak* yükseğe çıktı. Hava açık, bulutsuzdu. Bu yükseklikte beliren güçlü bir akım balonu güneybatıya doğru hızla sürüklemeye başladı. Sepetteki üç arkadaş, aşağıda hızla değişen görüntüyü hayretler içinde izliyorlardı. Ada tıpkı bir yerküre modelindeki gibi açıkça ve bütünüyle görülüyordu. Tarlalar renk renk uzanıyordu. Ağaç kümeleri, ormanlar, çıplak yerler ayrı ayrı görülüyordu.

İnsanlar bir böcekten farksızdı sanki. Balonla birlikte bir süre koşarak el kol sallıyorlar, çeşitli sesler çıkartıyorlardı. Gemiden atılan top sesleri de sepetin altında yankılanıyordu.

Joe ellerini çırparak;

“Ah ne güzel, ne güzel” diye bağırdı.

Balon 2500 ayaklık bir yüksekliğe ulaşmıştı. Koskoca gemi şimdi bir sandal kadar küçük görünüyordu. Kıyı, renkli ve köpüklü bir şerit gibi uzayıp gidiyordu.

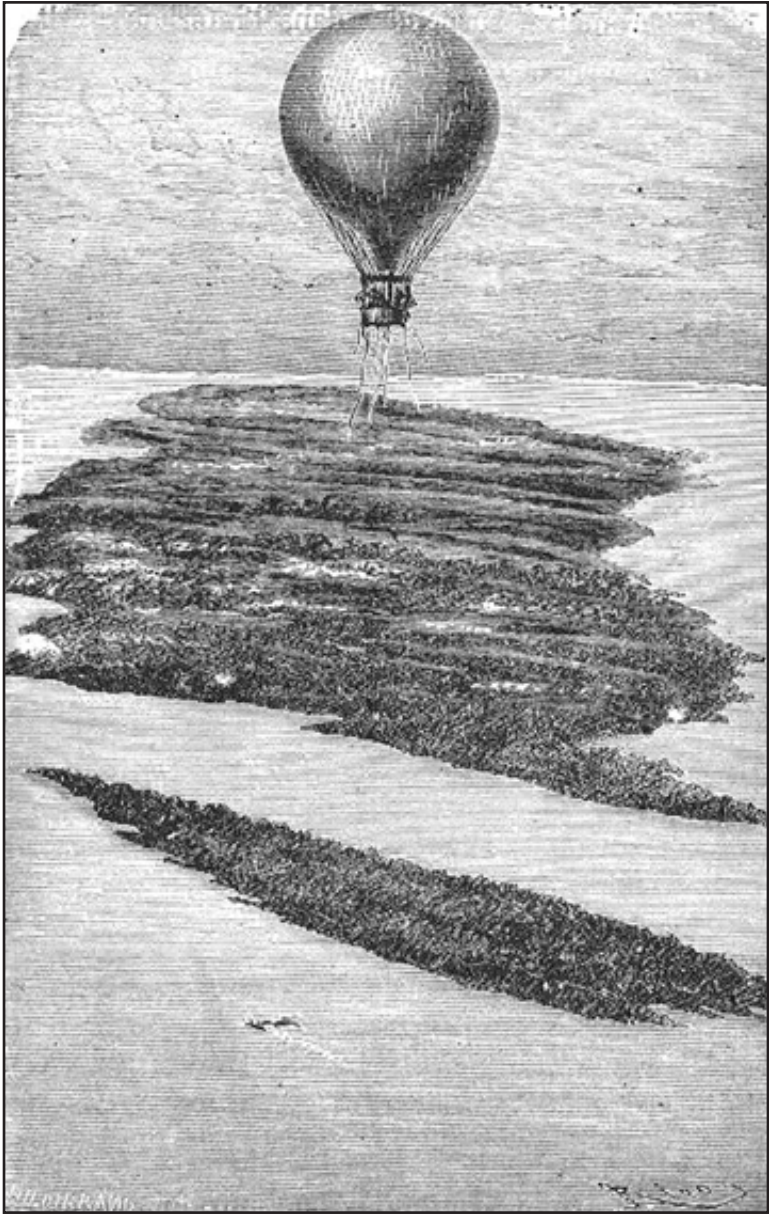
Joe, arkadaşlarına;

“Konuşsanıza” dedi.

Dürbünü ile aşağıya bakan doktor;

“Herkes konuşmakta ya da susmakta özgürdür” dedi.

*) 1 ayak = 0.305 m.

**Hızla yükselen balondan bakıldığında ada,
bütünüyle görülüyordu.**

Doktor, denizi geçerken bu ykseklėđi korumanın daha doğru olacağını söyledi. Böylelikle kıyıyı daha iyi gzleyebileceklerdi. Bir yandan da termometreye, barometreye bakıyor, her şeyin düzende gidip gitmediğini anlamak istiyordu.

İki saat sonra Afrika kıyılarına vardılar. Doktor, toprağa yaklaşmayı uygun bularak şalumenin alevini kıstı. Balon yere doğru süzülüp 300 metrede durdu.

şimdi Afrika'nın doğu kıyısında Mrima adlı bölgenin tam zerindeydiler. Kıyılarda, yer yer, geniş ağaçlıklar ve dalgaların oyduğu kayalıklar göze çarpıyordu. Kuzeybatıda Naguru Dağı'nın tepesi yükseliyordu.

Az sonra, haritadan Kaole ky ldğunu anladıkları köyün üzerinden geçerlerken halk adeta çılgına döndü. Korku ve öfkeyle bağırıyorlar, balona doğru hiddetle el kol sallıyorlar, kimileri de mızraklarını fırlatıyorlardı.

Sessizlikten sıkılan Dick, Joe ile sohbet etmeye başladı:

“Ee, aşağıdaki demiryolunu, kıyıdaki limanda demirleyen gemileri görüyor musun?”

Joe, konuşma fırsatı doğuunca çok sevinmişti.

“Hem de nasıl” dedi. “Gemiler, trenler kum gibi kaynıyor.”

“Keyfin yerinde Joe” dedi Dick.

“Eh! Böyle bir balonda uçan insanın keyifli oluması için hiçbir neden yok efendim.”

“Öyle. Öyle. Ne manzara, ne zevk değil mi?”

Joe:

“Ne dersiniz, biraz yemek yiyelim mi?”

“Çok iyi düşündün Joe.”

“Hazırlamak uzun sürmez efendim. Et ve peksimet.”

Doktor, Joe’ya;

“Kahve de yapabilirsin” dedi. “Sana şalumemden ateş verebilirim.”

Ateş sözünü duyan Dick, korktu.

“Aman dikkat edin” dedi. “Şu gördüğünüz balon bir barut fıçısından daha tehlikelidir. Bir ateş alırsa öbür dünyayı boylarız.”

Onun bu sözlerini duyan doktor güldü:

“Yoo” dedi. “O kadar da tehlikeli değil. Gaz tutuşursa ağır ağır yanar. Biz de bu arada yere inebiliriz.”

“Öyleyse yemeğe oturabiliriz” dedi Dick.

Joe onlara dönerek;

“Buyrun baylar” dedi, “yemek hazır.”

Yemeklerini sessizce yediler, kahvelerini içtiler. Sonra gözlemlerini sürdürdüler.

Üzerinden geçtikleri topraklar çok verimli görünüyordu. Yollar, yeşillikler arasında bir görünüp bir kayboluyordu. Tarlalarda mısır, tütün, arpa ekiliydi. Yer yer geniş pirinç tarlaları da uzanıyordu. Ağıllar, vah-

şı hayvanların saldırılarından korunmak için yüksek kazıklar üzerine oturtulmuştu. Gördüklerine göre bu bölge çok verimli bir bölgeydi. Halkı çalışkandı. Tarım alanları genişti.

Köylerin üzerine gelince doktor balonu biraz yükseltiyordu. Çünkü her köyde halk balonu görünce çılgına dönüyor, ellerine ok, mızrak ne geçerse savuruyordu. Balon yeterince yüksekte olmazsa bunlar sepete, hatta balona kadar gelebilirdi.

Öğleye doğru doktor haritaya bakarak U'zaramo üzerinde olduklarını bildirdi. Victoria çok çeşitli ağaçlıklarla kaplı toprağın üzerinde salına salına ilerliyordu. Dick, aşağıda kaçışan tavşanları, uçuşan bıldırcınları gördükçe avlanmak için derin bir arzu duyuyordu.

Saatte on iki mile yakın bir hızla ilerleyerek kısa bir süre sonra Touanda'ya geldiler. Doktor kentin üzerine geldiklerinde arkadaşlarına;

"İşte, Burton ile Speke burada hastalanmışlar" dedi. "Aşırı yorgunluk, güç koşullarla yolculuk ve iyi besin alamamak onları bu hale getirmiş."

Bu bölgede yaygın bir sıtma görülüyordu. Bu nedenle doktor balonu biraz daha yükseltti.

Yolları üzerinde kimi kervanlar görüyorlardı. Bunlar akşam serinliğinde yola çıkmak için bir köyde konaklıyorlardı. Konak yerleri vahşı hayvanların saldırılarına karşı yüksek çitlerle çevrilmişti. Balon üzerlerin-

den geçerken tüm yerliler ayağa kalkarak çığlıklar atıyorlar, balonun ardından bir süre koşuyorlardı. Dick, bu yerlileri çok merak ediyor, onları yakından görmek istiyordu. Ama doktor, arkadaşının bu isteğine karşı çıkıyor, “Yere inersek balonu parçalarlar” diyordu.

“Bir ok ya da mızrağın açacağı delik bizi düşürebilir mi Ferguson?” diye sordu Dick.

“Hemen düşmeyiz tabii” dedi doktor. “Ama zamanla delik büyür, biz de yerlilerle tanışmış oluruz.”

“Aman, aman yüksekten ualım” dedi Joe. “İnanıyorum ki, bunlar bizi gökten gelme kutsal bir varlık olarak falan görüyorlardır.”

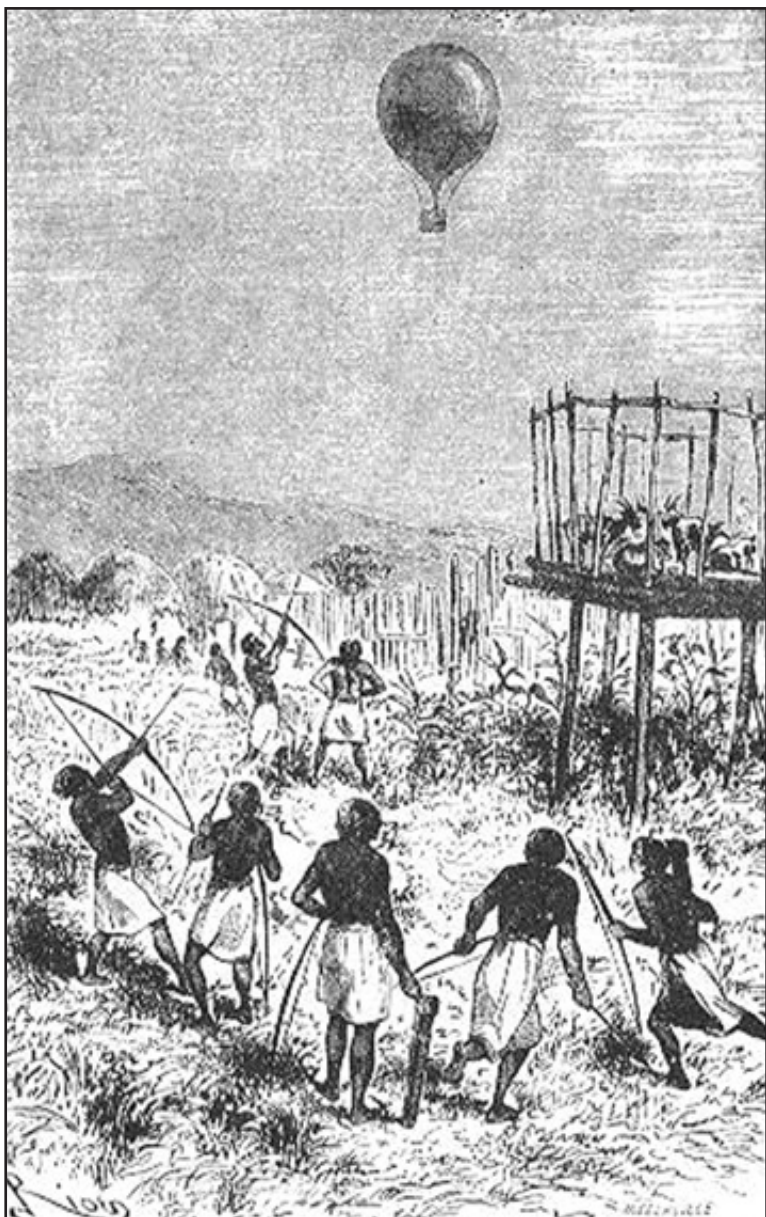
“Tabii” dedi doktor, “yukardan uçmakta daima yarar vardır. Bakın lke giderek değişıyor. Artık insan toplulukları daha seyrek görülüyor. Bitkiler de azaldı. Toprak, yüksek dağlara doğru yaklaştığımızı belirler biçimde dikleştı.”

“Sanırım şu yönde yüksek dağlar var Ferguson.”

“Batıda görüneni Duthumi Dağı’dır” dedi doktor. “Bu dağın arkasında geceyi geçirecek bir sığınak buluruz sanırım. Bunun için artık hep ykseleceğiz.”

Balon yükselmeye başılayınca Joe sevinçle söylendi:

“Gerçekten büyük bir buluş bu balon. Ne kadar kolay yönetiliyor. Musluğu çeviriyorsun yukarıya çıkıyor. eviriyorsun aşığıya iniyor. Ne iyi değil mi?”

Ağıllar, yüksek kazıklar üzerine oturtulmuştu.

Alçaktan uçarken ışınların yansımasından rahatsız olan Dick de yükselmeyle bu yansımadan kurtulmalarına seviniyordu.

Doktor aşağılarda görülen iri ağaçları gösterdi:

“Bunlar baobap ağaçlarıdır” dedi. “Çevreleri yüz ayağa kadar gelenleri bile bulunur.”

Doktor bir süre ağaçları izledikten sonra arkadaşlarına;

“Zorda kalmadıkça gece yolculuk etmeyeceğiz” dedi. “Çünkü amacımız sadece Afrika’yı geçmek değil, aynı zamanda görmektir.”

Akşam olurken Victoria, Duthumi Dağı’nın karşısına gelmişti. Bu dağı aşabilmek için 3000 ayak yüksekliğe çıkmaları gerekiyordu. Bunu sağlayabilmek için doktor ısıyı 18 dereceye çıkardı. Balon önüne gelen engelleri bir bir aşarak hem yükseliyor hem de ilerliyordu.

Saat sekizde dağın arka taraflarında inmeye başladılar. Hepsi ellerindeki çapaları aşağıya atarak balonu tutabilecek bir yere bağlamaya çalışıyorlardı. Sonunda çapanın biri ufak bir incir ağacına takıldı. Joe hemen ipe tutunarak aşağıya kayıverdi. İpleri güzelce bağlayıp düğümledi, balonu güvenceye aldı. Sonra da ip merdivene tırmanarak sepete çıktı. Balon adeta hiç kımıldamadan, olduğu yerde duruyordu.

Adamakıllı acıkmış oldukları için iştahla yemek yediler. Dick lokmasını çiğnerken;

“Ne kadar yol aldık acaba?” diye sordu.

Doktor bulundukları yeri ayın yardımı ile haritada saptadı. Şimdiye kadar yüz yirmi mil kadar gelmiş olduklarını söyledi.

Uzanıp giden vadi iç kısımlara doğru sokuluyordu. Doktor buna çok sevindi. Kendinden önce yol alan gezginlerin gittikleri yerleri havadan görmek istiyordu.

Biraz daha konuştuktan sonra dinlenmeye çekildiler. Üçü eşit aralıklarla nöbet tutacaktı. İlk nöbeti doktor tutacak, saat on ikide Dick’i uyandıracak, daha sonra da Joe nöbet tutacaktı.

Bunları kararlaştırdıktan sonra Dick ile Joe battaniyelerine sarılıp uzandılar.

9

Sabahleyin uyandıklarında gökyüzünü bulutlarla kaplı buldular. Sanki bir tufanın habercileri gibi dolaşan bulutlar hepsini korkutuyordu. Ayrıca Dick başında bir ağrı ve ateş titremesiyle uyanmıştı.

Az sonra başlayan şiddetli bir yağmur üçünü de ıslattı. Zungomero’da ocak ayının on beş günü dışında hemen her gün yağmur yağardı. Bu nedenle hemen yükselmeleri gerekiyordu. Joe’nun çevikliğiyle balonu bağlayan ipler çözüldü ve Joe çabucak balona tırmandı. Doktor şalumenin ısısını yükselterek gazı hızla genleş-

tirdi. Victoria, hızla esen rüzgârda bir yandan yükselirken bir yandan da ileriye fırladı.

Altta yer yer kaybolan bir sis görölüyordu. Sisler arasında küçük bir köy beliriyor, insanlar seçiliyor, sonra yine pis bir perde gibi kapanıveriyordu görüntü.

Dick çok acı çekiyordu. Yüksek bir ateşle sarsılıyordu. Battaniyesine sarılarak tentenin altına çekilmişti.

“Tam hastalanacak zamanı buldum” diye söyleniyordu.

Doktor, arkadaşına sevecenlikle baktı:

“Hiç üzülme Dick, çabucak iyileşeceksin.”

“Eğer ilaç çantanda beni ayağa kaldıracak bir ilacın varsa hemen ver. İçinde zehir de olsa zevkle yuturum onu.”

“Ateşini düşürmek için bambaşka bir şey vereceğim sana Dick.”

“Nasıl bir ilaç bu?”

“Her şeyden önce yağmur bulutlarının üstüne çıkarak bu pis havadan kurtulmamız gerekiyor. Hidrojeni genişletmek için on beş dakika müsaade et bana.”

Gerçekten on beş dakika geçmeden yağmur bölgesinden uzaklaşmışlardı. Doktor hasta arkadaşına dönerek;

“Şimdi” dedi, “şimdi temiz hava ve güneşin etkisini göreceksin hemen.”

Gerçekten Dick, bu ani hava değişikliğinden birdenbire etkilenmiş, kendini daha zinde hissetmişti. Joe bu değişikliğe pek şaşıtı:

“Yaşasın balonumuz!” diye el çırpı. “Hastalığa bile iyi geliyor.”

Victoria, 4000 ayak yüksekliğe çıkmıştı. Hava pırıl pırıldı ama termometrede belirli bir düşme vardı. Aşağıya baktıklarında toprağı göremiyorlardı. Batıda, 50 mil* kadar ötede Rubeho Dağı’nı görebiliyorlardı. Rüzgâr en azından saatte 20 mil hızla esiyordu. Buna uyarak hızla yol alıyorlardı ama hiçbirini bundan şikâyetçi değildi. Sarsıntı falan hissetmiyorlardı.

Üç saat sonra Dick, kendini daha iyi hissetti. Yemek yedi. Neşesi yerine geldi.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte bulutlar seyrilmeye başladı ve toprak göründü. Yavaş yavaş aşağıya inmeye başladılar. Yerden 600 ayak mesafede balonu kuzeydoğuya doğru götürecektir bir hava akımı buldular. Doktorun istediğı de buydu. Artık tamamen dağlık bir düzey görünümündeki topraklar üzerinden geçmeye başladılar.

İlerde yer yer sivriltiler görülüyor, çoğu kez bunlar aniden beliriveriyordu önlerinde. Çarpmamak için balonu çok dikkatli kullanmak gerekiyordu. Art arda beliren dağ sivrilerini gören Dick;

“Adeta dağ tarlası” diye söylendi.

“Doğru söyledin Dick. Art arda tepeler. Ama hiç merak etme. Balon hepsini aşmayı becerecektir.”

Joe da balonu övücü sözler söyledi. Doktor;

*) 1 mil= 1.6 km.

“Eğer” dedi, “aşağıda yürüyor olsaydık, mikroplu bir bataklığa saplanırdık kuşkusuz. Zengibar’dan buraya gelene dek yük hayvanlarımız ölmüş olurdu. Eh, hamallarla yol gösterici yerliler de sık sık kavga ederlerdi. Hepimiz adamakıllı karamsar olurduk herhalde. Gündüzleri dayanılmaz bir sıcak, gece tam aksi, berbat bir soğuk. Öte yandan elbisenin kumaşını bile delip sokan sinekler. Bunların yanı sıra vahşi kabileler, vahşi hayvanlar.”

Joe, “Aman eksik olsun” diye mırıldandı.

“İnanın hiçbir şeyi abartmıyorum” diye konuştu doktor. “Bu gezilere katılanların notlarını dikkatle inceledim. Yaptıkları gerçekten büyük yiğitlik. Tüm bu anlattıklarımla savaşmışlar.”

Balon ilerlerken gezginler de ülkenin yüzey şekillerini dikkatle inceliyorlardı. Dağların en yüksek kıyıları Zengibar kıyılarına bakıyordu. Batı yönünde yükseltiler, yaylalar oluşmuştu. Çukur bölgelerdeki toprak simsiyahtı. Belliydi ki bu topraklar verimli ve bitek topraklardı. Akarsuların hemen hemen hepsi doğu doğrultusunda akıyordu.

Doktor Ferguson arkadaşlarına;

“Dikkatli olalım” dedi. “Şimdi anaforsal bir geçide yaklaşıyoruz. Tepeleri aşmak için yüksekliği artıracğız. Eğer harita yanılmıyorsa, 5000 ayaktan daha yukarıya çıkmamız gerekecek.”

“Sık sık yükselmek zorunda mıyız Ferguson?”

“Arasına tabii. Afrika’daki dağlar Asya’ya oranla daha alçak. Victoria’mız bu tepeleri aşmakta zorluk çekmeyecek.”

Doktorun şalumenin alevini yükseltmesiyle genleşen gaz kısa sürede etkisini gösterdi. 6000 ayağa kadar yükseldiler. Havanın yoğunluğu belirli bir şekilde azalmıştı. Sesler zor duyuluyordu. Yollar ve akarsular incecik şerit gibi görünüyordu. Göller ufacık su birikintilerine benziyordu.

Üçü de kendini bir tuhaf hissediyordu. Güçlü bir hava akımı, balonu tepeleri karla kaplı dağların ötesine götürüyordu.

Güneş, deniz üzerinde pırıl pırıldı. Doktor dört tepeden oluşan bir bölümün resmini çizdi.

Balon az sonra, dağın öte yanında koyu yeşil renkli ağaçlarla kaplı bir yamaca doğru alçaldı. Daha sonra, bir çöllük alandaki akarsu yataklarını gördüler. Daha aşağılarda sapsarı, kıraç topraklar uzanıyordu. Az ilerlerinde de bir ağaç topluluğu vardı. Doktor balonun yere inmesi için gerekli işlemleri tamamlayınca Victoria aşağıya doğru süzüldü. Çapalar atıldı. İri bir çınar ağacına bağlandılar. Doktor balonu dengede tutacak bir ölçüde şalumenin alevini ayarladı. Rüzgâr çok hafif esiyordu. Doktor, Dick’e gülerek baktı:

“Eh Dick” dedi. “Şimdi meydan senin. Her ikiniz birer tüfek alıp aşağıya inin. Öğle yemeği için bir şeyler avlamaya bakın.”

Bunu duyan Dick sevinçle haykırdı:

“Haydi bakalım, av başlıyor.”

İkisi de aşağıya atlayınca sepet hafifledi. Doktor alevi biraz daha kıstı. Balonun sallandığını gören Joe;

“Aman efendim, bizi bırakıp uçmayın sakın” dedi.

“Yok yok. Ağaca sıkı sıkıya bağliyım. Haydi siz işinize bakın. Bol avlar, iyi avlar. Yalnız kulağınız bende olsun. En ufak bir kuşkuda havaya ateş edeceğim. Bu ses hemen geri dönmeniz için bir işaret olsun.”

Her ikisi de, “Tamam, tamam” diye cevap verdiler.

10

Bu bölge, tümüyle bir çölü andırıyordu. Toprak çatlamış ve kuraktı. Ötede beride kimi izler, kervan artıkları, toprağı karışmış hayvan kemikleri dikkati çekiyordu.

İki arkadaş yarım saat kadar çevrelerini dikkatle tarayarak yürüdüler. Elleri tetikteydi. İlerdeki ormana girdiler. Burada nelerle karşılaşacaklarını bilmiyorlardı. Joe tüfeğini sımsıkı kavramış ilerliyordu.

“Yürümek çok iyi oldu Bay Dick” dedi, “ama burası yürüyüş için hiç de uygun bir yer değil.”

Arkadaşı susmasını işaret edip durdu. Birçok ceylan oradaki bir su yatağından su içiyordu. Sanki avcılının kokusunu almış, tehlikeyi sezmiş gibi, iki yudumda bir başlarını kaldırıp çevrelerine korku ile bakıyorlardı.

Birçok ceylan, su içiyordu.

Dick, sık çalılar arkasına yerleşirken Joe olduğu yerde kaldı. Avcı tüfeğini ateşledi. Aynı anda sürü birdenbire kayboldu. Ancak içlerinden biri yere düşüp debelenmeye başladı. Dick avının üzerine atıldı.

Çok güzel bir hayvandı. Beyaz olan karnı ile bacakları dışında tüm vücudu gri renkliydi. Omzundan vurulmuş bir erkek ceylandı.

“Gördün mü tüfeğı” dedi Dick. “Bir atışta vurdum. Hem biliyor musun bu ceylan çok kıymetli bir türden. Derisini birlikte götürürsem çok iyi olur.”

“Doktorun buna müsaade edeceğini sanmıyorum Bay Dick. Malum ya, ağırlık meselesi. Ama siz müsaade edin de ben şu hayvancığı bir güzel yüzeyim. Kasaplıktaki marifetimi görün hele.”

Joe hayvanı çabucak yüzdü. Deriyi çıkardıktan sonra biraz pırzola, filetonun en yumuşak yerlerinden de ızgaralık çıkardı. Onu dikkatle izleyen Dick;

“Doktor buna çok sevinecek” dedi.

“Ne düşünüyorum biliyor musunuz efendim?”

“Yapacağın pırzolayı, ızgaraları mı?”

“Yok, yok. Oraya gittiğimizde balonu yerinde bulamazsak yüzünüzün alacağı şekli düşünüyorum efendim.”

“Nereden geldi bu aklına?”

“Ya ip koparsa, ya çapa kurtulursa?”

“İmkânsız Joe. Hem kurtulsa bile doktor balonu çok iyi yönetiyor. Tekrar aşağıya indirmekte güçlük çekmez.”

“Ya rüzgâr başka bir yöne sürüklerse?”

“Bırak bu saçmalıkları Joe. Olacak şey değil bunlar.”

“Dünyada her şey doğaldır, olağandır Bay Dick.”

O anda ikisi de bir tüfek sesiyle irkildiler.

“Bir işaret.”

“Tehlikede olduğunu bildiriyor doktor.”

“Acaba biz mi o mu tehlikede?”

“Haydi gidip anlayalım ne olduğunu.”

Etleri çabucak toplayıp, gelişte bıraktıkları izlere dikkat ederek hızla ilerlemeye başladılar. Ağaç dalları balonu görmelerini engelliyordu. İkinci bir tüfek sesi onları büsbütün heyecanlandırdı.

“Acele et Joe.”

“Aaa! Bir atış daha.”

“Bu üçüncü atış. İşaret değil, savunma için galiba.”

Var güçleriyle koştular. Ormandan çıkarken Victoria’yı ve doktoru görünce biraz olsun rahatladılar.

“Ne oluyor?”

“Aman Tanrım, bu da ne?” diye bağırdı Joe.

Az ilerde otuz kadar zenci, balonun bağlı olduğu ağacın dibinde bağırp duruyorlardı. Kimileri ağaca tırmanmıştı. Oldukça büyük bir tehlike ile karşı karşıya idiler.

“Efendim mahvoldu” diye haykırdı Joe.

“Sakin ol Joe. Kendine gel. Henüz kaybetmiş değiliz. Durma ilerle.”

Sepetten bir el daha ateş edildi. İki arkadaş hızla koştular. İyice ilerleyen bir zenci çapanın ipine dokununca bir patlama daha duyuldu. Adam cansız olarak dallardan aşağıya düştü. Toprağa 20 metre kala ayak ve kolları havada sallanır durumda dala takılı kaldı.

Joe;

“Hey Tanrım, ağaçta nasıl durduğuna bakın” dedi.

“Bırak şimdi bunları” dedi Dick. “Hiç durmadan koşalım.”

“Ama bakınız efendim. Bunlar dallara kuyruklarıyla sarılmışlar, evet evet kuyruklarıyla. A! Maymun bunlar, maymun.”

“İnsandan farksız bu maymunlar” diye bağırdı Dick.

Bunlar gerçekten vahşi maymunlardı. Birkaç el daha ateş edilip birkaçı daha cansız yere serilince durumu anlayıp geri çekildiler.

Bundan yararlanan Dick hemen merdivene tırmandı. Joe da çapayı çözüp onu izledi. Birkaç dakika sonra balon yükselmeye başladı.

“Aman ne heyecanlıydı” dedi Joe.

“Biz seni kuşatanların zenciler olduğunu sandık.”

“Dua edelim ki sadece maymunlardı.”

“Uzaktan pek anlaşılmıyordu ama.”

“Ne uzağı efendim” dedi Joe. “Yakından bile anlaşılmıyordu.”

“Çok ucuz atlattık” dedi doktor. “Eğer çapa yerinden kurtulsaydı maymunların verdiği zarar büyük olurdu. O anda rüzgârın beni nereye sürükleyeceği belli olmazdı.”

“Size dememiş miydim Bay Dick?”

“Doğru Joe. Her şey doğaldır, olağandır. Ama şu biftekler de olağandır değil mi?”

Az sonra Joe, iki arkadaşı hazırladığı sofraya buyur etti.

Av etlerini zevkle yiyip içkilerini yudumlarlarken doktor;

“Buraya kadar her şey iyi gitti” dedi.

“Hem de çok iyi” dedi Dick.

“Bizimle geldiğine pişman mısınız?”

“Oh. Yine de bize engel olmalarını isterdim” dedi Dick.

Akşamın dördüne doğru rüzgâr daha da hızlandı. Toprak giderek dikleşiyor, barometre 1500 ayak yüksekte olduklarını gösteriyordu.

Yediye doğru Kanyemé üzerindeydiler. Doktor babap ağaçları, sukabakları ve çeşitli ağaçlar arasında kaybolmuş genişçe bir alanı arkadaşlarına gösterdi. Burası öbür bölgelerden daha uygar bir yerdi. Ugago sultanının oturduğu yerdi. Bu ülkede insan ticareti pek yoktu. Ama yine de ilkel kulübelerde çok kötü yaşam koşulları içinde yaşıyorlardı.

Buradan sonra toprak daha kurak ve çakıllı bir görünüm aldı. Ama bir saat uzaklıkta Mdaburu yöresinde, bitkilerde bir artış ve gürlük görüldü. Rüzgâr da günbatımıyla beraber durmuştu. Doktor, alçalıp yükselerek, çeşitli hava katmanlarında rüzgâr aradı durdu. Ama yeterli rüzgâr yoktu. Sonunda geceyi havada geçirmeye karar verdiler. Bunun için 1000 ayak yüksekliğe çıktılar. Victoria bu noktada gökyüzüne asılmış gibi kımıldamadan duruyordu. Gökyüzü pırıl pırıl yıldızlarla bezenmişti. Büyük bir sessizlik her yanı sarmıştı. En ufak bir ses duyulmuyordu.

Doktor nöbet tutarken Dick ile Joe rahatça uyudular. Gece yarısı nöbeti Dick aldı.

Gece ısı, gündüze oranla on dört derece düşmüştü. Açlık ve susuzluk etkisiyle bulundukları yerlerden çıkan hayvanların gürültüsü onlara kadar geliyordu. Kurbağa seslerine çakal ulumaları karışıyor, zaman zaman duyulan aslan kükremeleri insana ürperti veriyordu.

Sabah uyanan doktor, pusulasını inceledi. Rüzgârın yön değiştirmiş olduğunu saptadı. Victoria iki saat içinde kuzeydoğuya doğru kırk mil kadar ilerlemişti. Şimdi de Mabunguru'nun üzerinden geçiyorlardı. Burası boydan boya taşlarla kaplı bir ülkeydi.

Az sonra iki mil kadar genişliğinde, kaplumbağa biçimli bir kaya gördüler. Doktorun, kayayı görünce yüzü ışıldadı:

“Doğru yoldayız arkadaşlar” dedi, “burada birkaç dakika mola vereceğiz. Ayrıca su alacağız. Şimdi dikkat edip, bir yere tutunmaya çalışalım.”

“Çok az ağaç var burada.”

“Yine de deneyelim.”

Balon ağır ağır aşağıya doğru süzüldü. Toprağa doğru yaklaştı. Çapaları attılar. Bir tanesi genişçe bir kaya yarığına takıldı. Balon olduğu yerde kaldı.

Joe yanında su bidonlarıyla aşağıya indi. Issız bir köyün yakınlarındaki su kaynağını buldu. Bidonları doldurarak balona döndü. Gelirken filler için açılmış büyük tuzaklardan başka bir şey dikkatini çekmemişti.

Doktor onun dönüşünü sabırsızlıkla beklemişti. Çünkü ne de olsa yabancıları sevmeyen insanların topraklarında her tehlike gelebilirdi Joe’nun başına.

Su bidonlarını kolaylıkla yüklediler. Joe çapayı çözdü. Merdivene tırmanıp sepete geçti. Ferguson alevi açtı. Genleşen gaz, balonu yükseltti. Victoria salına salına ilerlemeye başladı.

Şimdi, iç Afrika bölgesinin önemli bir bölgesi olan Kazeh’ten 100 mil uzaktaydılar. Rüzgârın esintisi devam ederse aynı gün kente varabileceklerini umuyorlardı. Balonun hızı saatte 14 mile yükselmişti. Bu nedenle yönetmek biraz güçleşmişti.

Saat ikiye doğru, 350 mil uzaktaki Kazeh kenti üzerine gelmişlerdi. Güneş adeta her şeyi kavuruyordu.

Doktor notlarına bakarak arkadaşlarına şu açıklamayayı yaptı:

“Zengibar’dan çıkakalı iki gün oluyor. Geçtiğımız yol tam 500 mil. Oysa Teğmen Burton ile Yüzbaşı Speke aynı mesafeyi tam dört buçuk ayda geçmişlerdi. Nasıl, hızımızı beğendiniz mi?”

“Daha iyisi düşünülemez.”

“Doğrusu kendimi kuş gibi hissediyorum” dedi Joe.

11

Kazeh, her ne kadar Orta Afrika’nın önemli bir noktası ise de buraya bir kent demek doğru olmaz. Aslında, bu bölgede zaten kent yoktur. Kazeh, geniş altı çukurdan oluşuyordu. Bu çukurlarda basit zenci kulübeleri, tutsaklar için yapılmış ilkel barakalar başlıca barınaklardı. Bahçeler oldukça düzenli idi. Bu bahçelerde çeşitli sebzeler ve çok güzel kokan kabak yetiştiriliyordu.

Çukur bölgenin çevresinde kulübelerden başka geniş pazaryerleri, kenevir ve tatula ekilen tarlalarla güzel, geniş gölgeli ağaçlar bulunmaktaydı. İşte tüm bu sayılanlar Kazeh’i oluştıuruyordu.

Burası kervanlar için en önemli konak ve buluşma yeri idi. Güneyden tutsaklar ve fildişleriyle gelen kervanlar, Büyük Göller yöresindeki halka pamuk, boncuk gibi öteberi götüren kervanlarla burada buluşuyordu. Bu ne-

denle büyük bir hareketlilik göze çarpıyordu. Bu hareket hemen her mevsimde, her zaman vardı. Öte yandan büyük bir uğultu, bir gürültü dikkati çekiyordu. Pazaryerinde özel yerlerine bağlanmış katır ve atların kişnemele-ri, durmadan çalan davulların gümbürtüsü, çekişe çekişe pazarlık eden pazarcılarının gürültüsü birbirine karışıyor, dalga dalga yayılan bir uğultu halini alıyordu.

Victoria havada görülür görülmez bu gürültü san-ki bıçakla kesilmişçesine duruverdi. Balon salına salına süzülüyordu. Yavaş yavaş yere inerken onu gören ka-dın, erkek, çocuk, yaşlı, genç zenciler, tutsaklar, tutsak satıcıları, tellallar, canlı ne varsa birden sağa sola kaçırıp kulübelere saklanmışlardı. Bunu gören Dick;

“Hey doktor” dedi. “Bunları yeterince korkuttun. Daha fazla devam edersen, bunlarla alışverişte çok zorluk çekeriz.”

“Ama ne yapabiliriz efendim” dedi Joe. “Aklıma iyi bir fikir geldi. Hazır ortadan el ayak çekilmişken pazar-yerinin tam ortasına iniversek de gerekli öteberiyi alıp havalansak, ne dersiniz?”

“Belki haklısın” dedi doktor. “Ama az sonra korku-ları geçer, bu kez merakla bizi görmek için ortaya çıkar-lar. O zaman seyret gürültüyü.”

“Gerçekten böyle mi olur acaba?”

“Bakalım görürüz. Ama balonu onlara fazla yaklaştırmamalıyız. Bakarsın bir kurşun, bir ok, bize pahalıya mal olabilir.”

“Onlarla konuşup anlaşılabileceğini umuyor musun Ferguson?”

“Umuyorum” dedi doktor. “Burada daha az vahşi, az çok okumuş yazmış kişiler bulunabileceğini sanıyorum. Burton ve Speke’nin burada çok iyi karşılandıklarını okumuştum. Biz de bir kez deneyeceğiz.”

Victoria’yı pazaryerinin yakınındaki bir ağaca sıkıca bağladılar.

Bu sırada bütün kulübeler, sanki adam kusuyormuş gibi, ortalık insanla dolmaya başlamıştı. Ne kadar da çok insan vardı! En önde bölgenin büyücüleri olan Waganga’lar ilerlediler. Kendilerine çok güveniyorlardı. Hepsi birbirinden pis, hepsi birbirinden kötü kılıktaydı. Yavaş yavaş çevrelerinde toplandılar, davullar zurnalar çalmaya başladı. Eller gökyüzüne doğru kalktı. Doktor;

“Bu, onların tapınma biçimi” dedi. “Galiba bizlere yakında çok önemli bir rol düşecek.”

“Öyleyse hemen oynarız efendim” dedi Joe.

“Yani Tanrı rolüne çıkmak istiyorsun öyle mi Joe?”

“Ne yapalım, eğer mecbur kalırsak tabii yaparız.”

En öndeki büyücü bir işaret yapınca tüm gürültüler birden kesildi. Büyücü bir adım ilerledi. Gezgınlerin anlamadığı bir dille bir şeyler söylemeye başladı.

Doktor, anlamadığı bu sözlere Arapça birkaç cümleyle karşılık verdi. O zaman şaşılacak bir şey oldu. Büyücüler Arapça konuşmaya başladılar. Bu çok süslü,

tumturaklı bir söylevdi. Adam sözcüklere bastıra bastıra konuşuyor, zaman zaman sesi titriyordu.

Doktor bu sözleri arkadaşlarına çevirdi. Victoria'yı ayın kendisi olarak kabul ediyorlardı. Onlar da ayın üç oğlu idiler. Buraya, güneşin her zaman onur verdiği bu topraklara, bu kez ayın da onurlandırması için gelmişlerdi. Bu nedenle halk çok mutluydu. Onlar için bu geliş büyük bir olaydı.

Bu söyleve yanıt olarak doktor, bin yılda bir kez geziye çıktıklarını, bu şansın da memleketlerine ait olduğunu anlattı. Kendilerine tapanları yakından görmek istediklerini ama kutsal varlıklarının daha fazla rahatsız edilmemesi gerektiğini büyücüye bildirdi.

Büyücü yerlere kadar eğildi. Sultanları uzun yıllardan beri hasta idi. Bir türlü iyileşemiyordu. Ne zamandır göklerden yardım beklediklerini, bu yardımın da gelmiş olduğunu, hasta sultanın ayın oğullarını yanına davet ettiğini söyledi.

Doktor bunları anlatınca Dick;

"Yoksa oraya gidecek misin?" diye sordu.

"Gideceğim kuşkusuz" dedi doktor. "Adamlar bana pek vahşi görünmüyor. Hava pek sakin. Bu nedenle Victoria için korkulacak bir durum yok."

"Peki, gidip ne yapacaksın orada?"

"Merak etme Dick. Genel bilgilerimle bu hastaya yardımcı olabilirim."

Doktor daha sonra halka döndü. Onlara;

“Ay, sultanınıza acıdı” dedi. “Onu sağlığına kavuşturmak görevi bize verildi. Bizi kabul etmek için sultanınız hazır olsun.”

Bu sözleri duyan halk adeta delirdi. Büyük bir neşe ve sevgi gösterisi başladı. Ferguson arkadaşlarına döndü;

“Şimdi durumu görüşelim” dedi. “Ne olur ne olmaz aniden hareket etmemiz gerekebilir. Bu nedenle Dick, sen balondan ayrılma. Hatta sepetten aşağıya bile inme. Ocağı devamlı olarak kontrol edip hava düzenini sağlayacaksın. Demirin sağlam bağlandığından endişe edecek bir şey yok. Ben bunlarla gideceğim. Joe da merdivenle aşağıya inecek ama merdiven başından ayrılmayacak.”

“Nasıl olur efendim” dedi Joe. “Sizinle gelmeyecek miyim?”

“Yalnız gideceğim Joe. Beni ayın oğlu olarak biliyorlar. Bu nedenle kılıma dokunamazlar. Siz burada kılıp beni bekleyin.”

Yerlilerin coşkunu giderek artıyordu. Tüm çevreye ayın oğullarının geldiğini, sultanlarını iyileştireceğini yaymışlardı.

Doktor ilaç çantasını yanına alarak merdivenlerden indi. Joe, esrarlı bir pozla merdiven başına çöküp oturdu. Kalabalığın bir bölümü saygılı bir tavırla onun çev-

resini aldı. Hayret ve saygı ile Joe'yu seyretmeye başladılar.

Doktor en önde yürüyor, arkasından da sultanın süslü püslü uşakları yürüyordu. Az ilerde, sultanın genç ve yakışıklı oğlu tarafından saygı ile karşılandı. Genç adam doktorun önünde yerlere kapandı. Ferguson elini uzatıp onu yerden kaldırdı.

Yarım saat sonra sultanın sarayına vardılar. Sarayın çevresi o bölgenin süs bitkileri ve yüksek ağaçlarla çevriliydi. Saray bir yamacın gerisinde, oldukça düzgün bir kulübeydi. Oymalı tahtalardan yapılmıştı. Hemen önünde geniş bir veranda bulunuyordu. Duvarlar kilden yapılmış insan ve hayvan resimleriyle, kabartmalarla süslüydü. Evin penceresi yoktu. Çatı da doğrudan duvara oturtulmuştu. İçeriye girmek için pek dar bir kapı bırakılmıştı.

Doktor kapıda, muhafızlar, nöbetçiler, sultanın yakını olan soylular tarafından saygı ile karşılandı. Kadınların kulaklarındaki kocaman tahta halkalar, yüzlerini baştan başa boyayan mavi ve kırmızı renkli boyalar dikkati çekiyordu. Elbiseleri ise çok canlı renklerle bezenmişti. Askerler çeşitli silahlar taşıyorlardı. Ancak bunlar ok, mızrak, pala, kılıç gibi ilkel silahlardı.

Doktor içeri girince gürültü daha da arttı. Tavşan derilerinden yapılmış bir perde üzerinde zebra yeleleri sallanıyordu. Zil ve davulların uyumlu gürültüsü ara-

sında sultanın kadınları tarafından burada karşılandı. Kadınların çoğu ellerindeki çubuklarla fosur fosur tütün içiyorlardı. Hepsi özenle giyinmişler, bellerine sukabağı liflerinden yapılmış kuşaklar takmışlardı.

Bu kadınlar sultana o kadar yakın sayılıyorlardı ki, sultan ölünce bunlar da onunla birlikte gömüleceklerdi. Bu bakımdan pek kederli görünüyorlardı.

Doktor Ferguson, sultanın yattığı yere doğru ilerledi. Orada, kırk yaşlarında kadar, hayatın zevklerine aşırı düşkünlüğü nedeniyle aklını yarı yarıya yitirmiş biriyle karşılaştı. Adam uzun yıllardan beri sürekli sarhoştur. Onun için yapacak pek bir şey yoktu. Akıl dengesi bozuktur. Bir ton amonyak koklasa yine de bana mısın diyemeyecek durumdaydı.

Doktorun ardı sıra gelenler yatağın çevresinde diz çökmüşler, bu kutsal adamın yaptıklarını izlemek için bekliyorlardı. Doktor birkaç damla güçlü kordialı adama içirdi. Bu bir uyarı yaptı. Saatlerden beri kımıldamadan yatan adam olduğu yerde kımıldadı. Bu hareket doktoru büsbütün ilahlaştırdı. İşte ayın oğlu gerekli mucizeyi göstermişti.

Fakat doktor, yapacak başka bir şey olmadığından hemen dönmeyi düşündü. Çantasını topladı, oradakilerin hayranlık dolu bağrışları arasında kulübeden çıkıp Victoria'ya yöneldi.

O sırada Joe, merdiven başında sakın sakın oturmuş efendisinin dönmesini bekliyordu. Çevresindeki

halk da ona gerçekten ayın bir oğluymuş gibi saygı gösteriyordu.

Doktor, halka halka birikmiş yerlileri yarararak balona doğru ilerliyordu. Ancak halkın doktora kötü gözle baktığı, ona doğru ellerini, kollarını sallayarak homurdandıkları grlyordu.

Ne olmuştu? Yoksa sultan ölmüş myd? Halktaki bu değişik davranışın nedeni ne idi?

Dick, sepetten aşağıya sarkmış, her olanı dikkatle izliyordu. şalumenin alevini amış, genleşen gaz balonu doldurarak kımıldatmaya başlamıştı. Her şey hazırdı.

Ferguson merdiven başına gelince ani bir hareketle basamaklara tırmandı. Joe da onu izledi. Doktor ona;

“apayla uğraşma” dedi. “Kaybedecek saniyemiz yok. Beni izle.”

Dick elinde karabinasıyla, gözü yerlilerde doktora sordu:

“Ne oldu doktor?”

“Ay” dedi doktor. “Baksanıza ay doğuyor.”

Gerçekten o sırada ufkun hemen üstünde kıpkızıl bir ay ağır ağır yükselmeye başlamıştı. Oysa şimdiye dek yerliler Victoria’yı ayın kendisi sanıyorlardı. Demek ki, bu beyaz yüzlüler onlara yalan söylemişlerdi. İşte her zaman bildikleri, tanıdıkları ay orada, çok uzaklarda yükseliyordu. Halkın homurdanması bu yüzden-di. Neye karar vereceklerini bilemiyorlardı.

Joe durumu öğrenince gülmeye başladı. Az sonra balon yükselmeye başlayınca zenciler durumu daha iyi anladılar. Arkalarından ellerine ne geçerse, ok, mızrak, taş, her şeyi fırlatıp atmaya başladılar.

Büyücülerden biri eliyle halka susmalarını işaret etti. Bütün gürültüler bir anda kesildi. Büyücü bir maymun çevikliği ile balonun bağlı olduğu ağaca tırmanmaya başladı. Joe onu görünce;

“İpi keseyim mi?” diye sordu.

“Biraz bekle” dedi doktor.

“Ama bu maymun şimdi ipi yakalayacak.”

“Çapayı belki kurtarabiliriz. Kurtaramazsak ipi keseriz.”

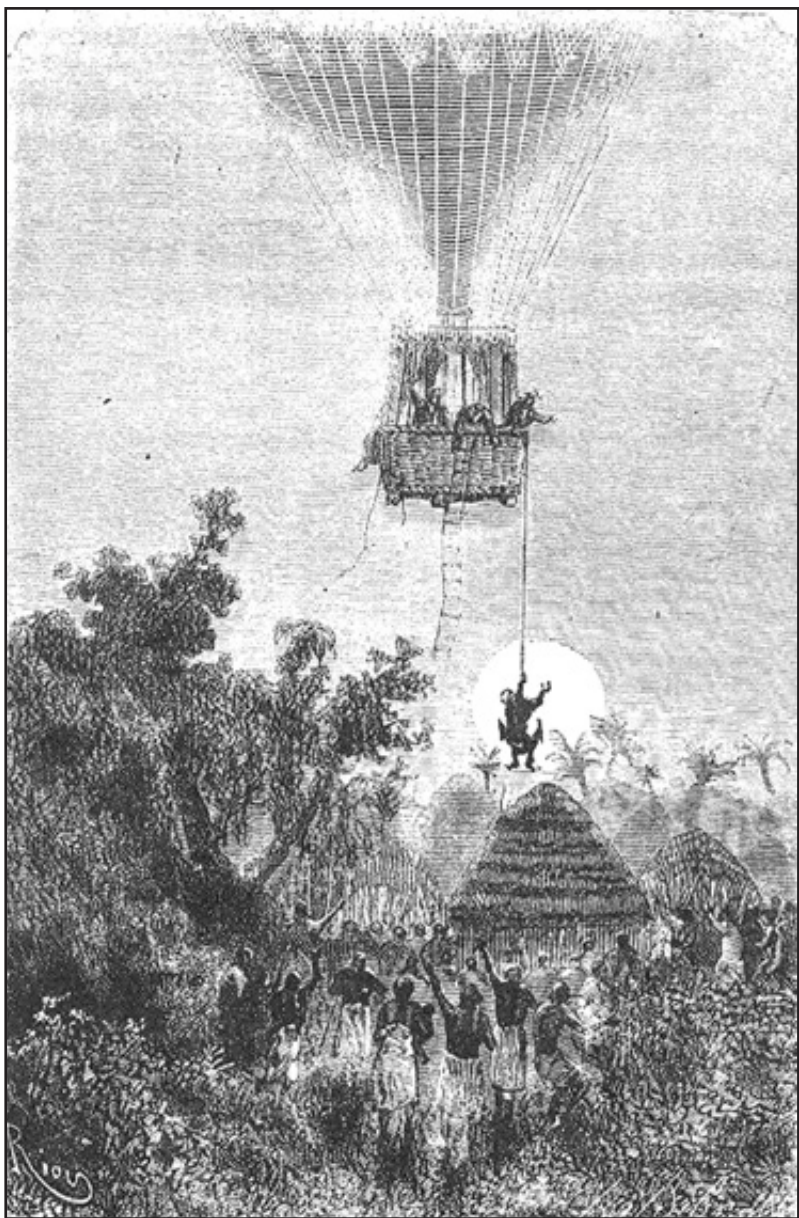
Bu sırada ağaca tırmanan büyücü dalları kırdı. Çapayı boşa saldı. Serbest kalan balon çapayı şiddetle çekti. Bu arada adam ata biner gibi çapanın üstünde kaldı. Balonla birlikte yükselmeye başladı.

Aşağıdakiler şaşkın şaşkın ona bakıyorlardı. Büyücüler de gökyüzüne çıkıyordu.

Adam çapaya sımsıkı sarıldığından şimdilik bir tehlike yoktu.

“Birdenbire mi bırakacağız adamı?” diye sordu Joe.

“Yok” dedi doktor. “Onu yavaşça indireceğiz. Hiç bir yeri incinsin istemem. Kurtulduktan sonra gökyüzüne çıkmış bir büyücü olarak büyük bir üne kavuşacaktır kuşkusuz.”

Çapaya tutunan büyücü, balonla birlikte yükselmeye başladı.

Joe ipin ucunda sallanan adama bakarak;

“Belki Tanrı bile yaparlar onu” dedi.

Yarım saat sonra çevrede hiç kimse görünmez oldu. Doktor alevi ayarlayarak balonu yavaş yavaş indirmeye başladı. Zenci yere beş-altı metre kala ellerini bırakıp boşluğa atladı. Onun ağırlığından kurtulan Victoria hemen yukarıya doğru sıçradı.

12

Gökyüzü iri ve siyah bulutlarla kaplanıyordu. Victoria, yerden 300 ayak yükseklikte hızla kuzeye doğru yol alıyordu. Hava oldukça ağır ve sıkıntılıydı.

Akşamın sekizine doğru hızları 35 mile yükseldi. Yakında bir fırtına patlayacağı muhakkak gibiydi. Altlarında Mfuto’nun verimli ovaları uzanıp gidiyordu.

Doktor, arkadaşlarına “Ay ülkesinde” bulunduklarını söyledi. Ülkeye çok eski zamanlarda verilen bu ad bugün bile hâlâ kullanılmaktaydı. Bu adın verilmesine neden de ülkede ayın Tanrı olarak kabul edilmesiydi. Ülke çok güzeldi. Burada yetişen bitkiler kıtanın başka taraflarında çok az görülüyordu. Doktoru dikkatle dinleyen Joe;

“Neden bunca güzel şey hep vahşi ülkelerde yetişir sanki?” diye sordu. “Şu güzelim bitkiler Londra’da olsaydı fena mı olurdu?”

“Günün birinde Avrupa, orada oturanları beslemeyecek duruma gelirse, belki de tüm Avrupa buraya

akın edecek, buraları da birer uygarlık merkezi olacaktır” diye cevap verdi doktor.

“Buna inanıyor musun gerçekten?” diye sordu Dick.

“Kuşkun olmasın bundan Dick. Tarihi incelersen, olayların akışına bakarsan, sen de aynı sonuca varırsın. Asya’nın binlerce yıldan beri yiyecek ambarı olduğu biliniyor. İnsanlar bu kıtayı yeterince sömürüp bitirmişler. Şimdi sıra başka kıtalarda.”

Güneşin ışıkları, uçuşan bulutların arasından altın iplik demetleri gibi uzanıyordu. Bu ışın demetleri yerdeki en küçük yükselteleri bile adeta nakışla işliyordu. Yerde dağlık yüzey görünmüyor, bahçeler, ağaçlar, çalılıklar ve çitler, hep bu ışıkla parlıyordu. Bu güzel görüntü içinde sıra sıra köyler uzanıyordu.

Tanganika Gölü’nün bellibaşlı nehirlerinden biri olan Malagazari, bu yeşillikler içinde kıvrılarak akıyordu. Yer yer oluşmuş irili ufaklı killi çukurları da köpürerek aşıyordu. Yukardan bakıldığında tüm batı yönünü sarmış bir su ağı görünümü veriyordu.

Otlaklar arasında koşup zıplayan çeşitli hayvanlar da görülüyordu. İri hörgüçlü hayvanlar, sırtlan, kaplan, leopar, aslan... çeşitli vahşi hayvanlar hoş kokulu ağaçların altlarında serinliyorlardı.

Zaman zaman kocaman gövdesiyle bir fil ağaçların altından çıkıyor, sağlam dişlerinin takıldığı ağaçlar yere yıkılıyordu.

Bunları, adeta ağzı sulanarak seyreden Dick;

“Ah, ne güzel ülke” diye iç geçirdi. “Burası bir avcı cenneti. İstersen gözün kapalı ateş et, kesinlikle bir av vurmuş olursun. Şuralarda biraz durup denesek ne dersin Ferguson?”

“Olmaz, kesinlikle hayır” diye yanıtladı doktor. “Neredeyse gece olacak. Hava kararacak. Ayrıca fırtınalı havalarda buranın toprağı çok tehlikelidir.”

“Haklısınız efendim” dedi Joe. “Hava çok boğucu, rüzgâr da kesildi. Büyük bir fırtına patlayacak herhalde.”

“Havada büyük bir elektrik yükü var” dedi doktor. “Böyle havaya hiç rastlamamıştım.”

“O halde aşağıya mı ineceğiz?”

“Hayır Dick. Aksine yükselmemiz gerekiyor. Tek endişem değişik hava akımları ile yolumuzun dışına sürüklenmemiz.”

“İzlediğimiz yoldan ne kadar ayrılırız acaba?”

“Yedi-sekiz derece arasında kuzeye çıkmaya çalışacağım. Böylece Nil’in kaynaklarının bulunduğunu sandığım enlemlere doğru ilerleyeceğiz. Eğer yanılmıyorsa şu anda 32 derece ve 40 boylamındayız. Bir hamlede ekvatorun öbür yanına geçmek istiyorum.”

O sırada Dick, eliyle aşağıları gösterdi:

“Hey. Şunlara bakın. Suaygırları, timsahlar. Sanki havanın tümünü içlerine çeker gibiler.”

“Boğuluyorlar” dedi Joe. “Şu hızlarına bakın. Hele şuradakiler yüzden fazla. Kurt mudur nedir?”

“Hayır Joe, bunlar vahşi köpekler” dedi doktor. “Bunlar aslanlara bile saldırırlar. Hele bir insana saldır-salar ne olur artık sen düşün.”

Yaklaşan fırtınanın etkisiyle havadaki sessizlik daha da arttı. Kuşlar, kırmızı ve mavi renkli kargalar, karata-vuklar, turnalar ağaçların arasında kaybolmuşlardı. Tüm doğa, her şeyiyle büyük bir fırtınayı gösteriyordu.

Akşamın dokuzunda balon, karanlık nedeniyle tam göremedikleri bir yerin üzerinde hareketsiz duruyordu. Burası birkaç köyün bulunduğu Msene’ydi. Zaman zaman parlak bir ışık aşağıdaki çınarların, dev sütleğenle-rin, palmyelerin dallarını aydınlatıyor, bazen de su birikintileri ışıltıyordu. Derin bir nefes alan Dick;

“Hiç kımıldamayacak mıyız, inmeyecek miyiz?” diye sordu. “Sıkıntıdan patladım ben.”

“Ya fırtına?” diye sordu doktor.

“Fırtına belki de bu gece patlamaz” dedi Joe. “Bak-sanıza bulutlar haylice yüklü.”

“Beni endişelendiren de bu ya” dedi doktor. “Aslın-da fırtınadan korunmak için iyice yükselmeliyiz. Ama o zaman da toprağı kaybederiz. Gece boyunca nereye git-tiğimizi bilemeyiz.”

“Artık karar ver Ferguson” dedi Dick. “Sanırım her geçen saniye aleyhimize çalışıyor.”

“Evet. Rüzgâr da kesildi. Tüm bulutlar bizim için birer tehlike. Yukarıda hava akımları arasında kalırsak

fırıldak gibi döneriz. Şimşeklerin etkisini de unutmayın. Bir yere bağlanıp kalırsak, rüzgârın şiddeti ile yere çarparak parçalanmak var.”

“Ne yapacağınız öyleyse?”

“Victoria’yı ortalarda tutmak gerekiyor. Şalume için yeterince su var. Saframız da olduğu gibi duruyor. Gerekirse onu da atarız.”

“Üçümüz de uyumayalım” diye önerdi avcı.

“Yoo. Hemen yatın siz. Ben beklerim.”

“Efendim, henüz ortalıkta bir şeyler yokken siz yatıp dinlenseniz” dedi Joe.

“Teşekkür ederim Joe. Uyanık kalmam gerekli. Bakın hiç kımıldamadan duruyoruz. Belki de yarın yine burada olacağız.”

“İyi geceler efendim.”

“İyi geceler Ferguson.”

İkisi battaniyelerini atıp uzandılar. Doktor bu gerilimli hava içinde, yapayalnız kalmıştı.

Bulutlar giderek alçalıyor, yeryüzünü sarmak ister gibi toplanıyorlardı. Birdenbire keskin bir şimşek karanlığın içinde parladı. Gökyüzünü titretir gibi bir yıldırım sesi duyuldu.

“Hey çocuklar!” diye bağırdı doktor.

Uyuyanlar hemen doğruldular.

“İniyor muyuz yoksa?”

“Hayır. Balon dayanamaz buna. Rüzgâr patlayıp, bulutlar erimeden yükselmeliyiz.”

Doktor arkasını döndü, ocağın alevini yükseltti.

Ekvator çevresindeki fırtınalar hep böyle başlardı. Çabuk, çabuk olduğu kadar da şiddetli. İkinci bir şimşek daha çaktı. Bunun ardından kısa aralarla belki yirmi şimşek daha gözlerini kamaştırdı. Gökyüzü sanki elektrikle yüklüydü. Doktor;

“Geç kaldık” diye mırıldandı. “Şimdi bu elektrikli bölgeyi geçmemiz gerekiyor.”

“Yere inelim dostum” diye adeta yalvardı Dick.

“Yıldırım çarpma olasılığı orada da var. Hem yere inerken bir ağaca takılıp balonu yırtabiliriz. Bunu da unutma.”

“Yükseliyoruz efendim.”

“Daha hızlı, haydi daha çabuk. Yüksel. Yüksel.”

Doktor bunları söylerken şalumedeki alevi hızlanıyor, genleşen gaz, balonu daha yükseklere uçuruyordu. Bu uçuşta sallantı öylesine artmıştı ki, Joe ile Dick, sepetin kenarlarına zorlukla tutunabiliyorlardı.

Aniden balonun zarfı üzerinde birkaç delik açıldı. Rüzgâr bu deliklerden içeriye giriyor, tafta kumaş bu basınç altında yavaş yavaş yırtılıyordu. Giderek irileşen dolu taneleri Victoria’nın üzerinde çatırdıyordu. Bu arada durmadan yükselen balon şimşeklerin aydınlığında ve tam ateş bölgesinin ortasındaydı.

“İşimiz Tanrı’ya kaldı” diye iç geçirdi doktor. “Her türlü olaya, yangına, düşmeye, her şeye karşı hazırlıklı olalım arkadaşlar.”

Öbürleri bu sözleri güçlükle duydular. Ancak şimşeklerin aydınlığında bu sözleri söyleyen doktorun çevresini s k netle gözlediğini de hayretle gördüler.

Balon d ne d ne yükseliyordu. Nihayet fırtına bulutlarının bulunduğu bölgeyi aştı. Elektrik akımları aşığılarda kaldı. Hepsi eğilerek şimşeklerin çakışını izlediler. Altları fırtına şimşekleriyle aydınlanırken onların bulunduğu yükseklikte yıldızlarla dolu, pırıl pırıl, sessiz ve sakin bir gökyüzü uzanıyor, ay ışıllı parlıyordu.

Doktor Ferguson barometreye bakarak 12.000 ayak yükseğe çıkmış olduklarını saptadı. Aşığı yukarı iki saatte beri fırtına ile savaşıyorlardı. Saat on bir olmuştu.

Doktor rahat bir nefes aldı:

“Tanrı’ya ş k rl r olsun” dedi. “Fırtınayı atlat-tık. Bu yükseklikte kalırsak, bir daha tehlike yok bizim için.”

“ ok korktum” diye açıkladı Dick.

“Bu da gezimizin heyecanlı bir sahnesi” dedi Joe. “Fırtınayı tepeden, kuşbakışı seyreden az rastlanır kişiler arasına girdik.”

Pazartesi sabahı güneş ufkun üstünde yükselirken bulutlar dağılıyor, hafif bir rüzgâr ortalığı serinletiyordu.

Doktor gazın büzülmesini sağlayarak balonu aşığlara indirmeye çalışıyordu. Az sonra toprak kokusu duymaya başladılar. Toprak iyiden iyiye görünüyordu. Tüm gayretlere karşın rüzgâr onları batıya, Tanganika Gölü yakınlarındaki Ay Dağı'na dek sürükledi. Bu dağ, Afrika'nın içlerine geçmek isteyen gezginler için aşıl-maz bir doğal kale idi. Kimi doruklarda parlayan karla-rı hayretle izlediler.

"Bu ülkeye bugüne kadar hiçbir insan ayağı bas-madı" dedi doktor. "Teğmen Burton batıya doğru iler-lediği halde bu dağa varamamıştı. Arkadaşı Speke'nin sözünü ettiği bu dağları bir uydurma olarak görmüştü ama bizim için bir gerçek ve işte, karşımızda duruyor."

"Bu dağları aşacak mıyız Ferguson?"

"Hayır, Dick" diye cevap verdi doktor. "Bizi ekva-tora götürecek uygun bir rüzgâr bulacağımızı umuyo-rum."

Doktor uygun rüzgârı yakalamak için çeşitli yük-seklikleri dener. Az sonra da bunu başardı. Victoria orta bir hızla kuzeye doğru ilerlemeye başladı. Doktor pusulayı uzun uzun inceledi.

"Tamam, rotayı bulduk" dedi. "Bu yol üzerinde yeni yeni ülkeler de göreceğiz."

“Uzun süre bu rotada mı gideceğiz?” diye sordu Dick.

“Belli olmaz Dick. Amacımız Nil’in kaynaklarından daha ileri bir noktaya varabilmek. Hem biliyor musun, bizden önceki bilginlerin vardığı noktadan daha 600 mil uzaktayız.”

“Doğrusu oturmaktan hamlaştım” dedi Joe. “Bütün geziyi oturarak yapıyoruz. Hiç yere ayak basmayacak mıyız?”

“Pek o kadar değil Joe. Yol alırken bir yandan da inip kendimize yiyecek sağlayacağız. Sevgili Dick de bize taze et bulacak.”

“Onu merak etme Ferguson. İstedğin anda etin hazır.”

“Suyumuzu da yenilemeliyiz. Çorak yerlere sürüklenebileceğimizi hesaba katmalıyız.”

Sonunda, rastlayacakları ilk uygun bölgede yere inmeye karar verdiler. Burada bir süre dinlenip noksanlarını tamamlayacaklar, balonu da elden geçireceklerdi. Ocağın alevini azalttılar. Çapaları sallandırdılar. Çapalar yüksek otlara sürtünmeye başladı. Ortada hiçbir engel ya da ağaç görülüyordu. Balon yüksek otlar üstünden süzülerek ilerliyordu.

“Uzun süre böyle gideceğe benzeriz” dedi Dick. “Bir ağaç bile göremiyorum. Görünüşe göre burada avlanmak da imkânsız.”

“Burada zaten avlanamazsın Dick. Baksana otlar adam boyunu aşıyor. Sonunda bu otluk bitecek.”

Rüzgârın etkisiyle dalgalanan otların üzerinden kayar gibi giderlerken balonu bir gemiye benzettiler. Çapa arkalarından tıngır mıngır, zıplaya zıplaya koşar gibiydi.

Aniden bir sarsıntı duydular. Herhalde çapa, otlar arasında göremedikleri bir kayaya takılmıştı. “Yaşasın, tutunduk” diye bağırdı Joe.

“Çabuk in aşağı Joe.”

Joe merdiveni sarkıtmaya hazırlanırken havada yankılanan bir sesle irkildiler.

“Bu da ne?”

“Ne garip bir ses!”

“Hay Allah. Yürüyoruz yine.”

“Çapa kurtulmuş mu?”

“Yoo. İp gergin duruyor.”

“O halde yürüyen bir kayaya takıldı.”

Aşağıya baktıklarında otların arasında bir kımılma gördüler. Az sonra uzun, yılana benzer bir hayvan gördüler.

“Bir yılan” diye bağırdı Joe.

“Bir yılan evet” diyen Dick tüfeğini doğrulttu.

“Yanılıyorsunuz” dedi doktor. “Bu bir fil hortumu.”

“Aman Tanrım, bir fil.”

Dick, bunları söylerken nişan aldı.

“Bekle Dick, bekle biraz.”

“İyi ama baksana, bizi yedeğine almış çekip götürüyor.”

“Hem de gitmek istediğimiz yöne doğru” dedi Joe.

Fil hızla ilerliyordu. Biraz sonra otlar alçaldı ve filin kocaman gövdesi meydana çıktı. Dişlerinin uzunluğu neredeyse 8 ayak kadardı. Çapa da bu dişlerin arasına takılmıştı. Hortumunu sağa sola savurup çapadan ve iplerden kurtulmaya çabalıyordu. Durumu gören Joe çok neşelendi.

“Hey şuna bakın” dedi. “Fil koşulu bir balon. Dünyada görülmemiş bir manzara doğrusu!”

“Bu hayvan nereye götürüyor bizi?” diye sordu Dick.

“Merak etme, istikametimiz doğru.”

Hayvan giderek hızlanan bir tempo ile koşarken sepettekiler adamakıllı sarsılıyorlardı. Doktor elinde bıçağı ile ipi kesmeye hazır bekliyordu. Bu büyük fillerin günlerce durmadan koşabileceklerini arkadaşlarına anlatıyordu. Ama filin koştuğu alan değişince doktor bu işe bir son vermek gereğini duydu. Çünkü az ilerde bir orman görünmüştü. Bu nedenle filin balondan ayrılması gerekiyordu.

İşaret üzerine Dick tüfeğini omzuna yerleştirdi. Ama sallantı nedeniyle nişan alması çok güçtü. Attığı ilk

Çapayı dişlerinin arasına alan fil, balonu hızla sürüklüyordu.

kurşun hayvanın derisinin kalın olduğu bir noktaya çarpınca hiçbir etkisi olmadı. Ancak silah sesi fili adama-kıllı ürkütmüş, büsbütün hızla yol almaya başlamıştı.

Joe tüfeklerden birini doldurdu. “Size yardım edeyim efendim” dedi. “Yoksa bu iş uzayacak.”

Aynı anda iki tüfek birden patladı. İki kurşun hayvanın sağırsına saplandı.

Bir an duran fil, hortumunu kaldırarak müthiş bir gürültü çıkardı. Sarsıntıdan doktorun elindeki bıçak yere düştü. Fil kurşunların girdiği yerden fışkıran kanlara aldırmadan alabildiğine hızla ormana doğru koşuyordu. Doktor;

“Aman durmayın, ateş edin, ateş edin” diye bağırdı.

Art arda on el daha ateş ettiler. Durum çok tehlikeliydi. Son hızla ormana doğru yaklaşıyorlardı. Bu durumda balon parçalanacaktı. Bıçak düştüğü için ipi kesmeleri de olanaksızdı. Bu sırada hayvan başını kaldırıncaya gözüne bir kurşun yedi. Bu acıyla durup avcıya doğru döndü. Dick, bir kurşun da kalbine yolladı.

Fil acı bir sesle bağırarak can çekişmeye başladı.

Dizleri üstüne çöktü. Sonra başı yere değerken dişleri çatırdayarak kırıldı. Hayvan nihayet ölmüştü.

Joe eğilip baktı. Çapa sapasağlamdı. Dişlere geçmişti. Yarı şişik durumdaki balon neredeyse yerlere süünecek gibi hayvanın üzerinde sallanıyordu.

Yere Joe ile birlikte inen Dick, hayvanı inceledi.

“Ne biçimli bir vücut” dedi. “Hindistan’da böylesine güzelini görmemiştim.”

Doktor, ona sepetten seslendi:

“Ekvator da bu fillerden daha pek çoğunu göreceksin Dick, merak etme.”

Daha sonra aralarında işbölümü yaptılar. Dick iki saat kadar avlanacak, Ferguson balonla ilgilenecekti. Joe’ya ise doktor iki saatlik bir izin verdi. Joe;

“Oh, ne iyi” dedi. “İki saatlik özgürlüğün tadını çıkaracağım.”

Ama bunların şaka olduğunu bildiği için hemen işe koyuldu. Dick, tüfeği ile uzaklaşırken o da toprakta bir çukur açtı. İçini kuru dallarla doldurdu. Sonra da üstüne daha iri dallar yerleştirip ateşledi.

Az ilerde cansız yatan filin yanına gidip uzun hortumunu özenle kesti. Sonra hayvanın sünger gibi ayaklarını ayırdı. Bu parçalar tıpkı ayı ayağı, yabandomuzu gibi çok lezzetli parçalardı.

Kütük iyice yanınca kül ve kömürleri temizledi. Tertemiz bir fırın durumuna gelen çukura, kokulu yapıklara güzelce sardığı et parçalarını özenle yerleştirdi. Üzerlerini sıcak külle örttü.

Joe, bu iştah açıcı yemeğı fırından çıkardı. Hepsini dikkatle bir örtü üzerine yerleştirdi. Biraz bisküvi, içki ve kahve getirdi. Yakındaki bir pınardan buz gibi su bulup kaplara doldurdu.

Sonunda hazır olan sofranın karşısına geçip, eserini zevkle izleyen bir ressam gibi dikkatle ve neşeyle baktı.

“Beyler gibi yaşıyoruz” diye söylendi. “Hiç yorulmadan, zahmetsizce dünyayı dolaşıyoruz. Bir de sayın avcımız bizimle gelmek istemiyordu.”

Onlar bu işlerle oyalanırken doktor da sevgili balonunu gözden geçiriyordu. Tüm korkusuna rağmen balon fırtınadan fazla bir zarar görmemişti. Tafta ve astar iyi dayanmıştı. Yaptığı hesaplar sonucunda hidrojenle bir azalma olmadığını sevinçle gördü. Zarf da bir damla bile yağmur sızdırmamıştı. İnce sarmal borularda da bir arıza yoktu. Kauçukla kaplı olduklarından sarsıntılardan etkilenmemişlerdi.

Doktor incelemelerini bitirince notlarını düzenledi. Fili, kırları, uçsuz bucaksız otlakları ve balonu gösteren bir resim yapmayı da unutmadı.

Dick, iki saat sonra bir geyik ve bir sürü yağlı keklikle döndü. Yolculuğun ve başarılarının şerefine kadeh kaldırıp birer de Havana purosunu tüttürdüler.

Kır o kadar sakin, öyle sessizdi ki, geceyi orada geçirmeye karar verdiler. Joe, vahşi hayvanlardan korunmak için çepeçevre bir ateş yaktı. Fil etinin kokusunu alan bir sürü hayvan çevrede dolaşıyor fakat ateşi görünce yaklaşmıyorlardı. Dick, birkaç kez, bu gözü kararmış ziyaretçilerin üzerine ateş etmek zorunda kaldı. Ama tüm gece boyunca hiçbir olay olmadı. Geceyi çok rahat geçirdiler.

Ertesi sabah erkenden yola çıkmak için hazırlıklara başladılar. Joe, bir baltayla dişleri kırıp filden ayırdı. Bunun üzerine bağlarından kurtulan Victoria havaya doğru rahatça yükseldi.

Doktor, gece yıldızlara bakarak yerlerini saptamış ve gidecekleri rotayı bulmuştu. Üzerlerinden geçerlerken insan topluluklarının çıkardığı gürültülere, ufaklı büyüklü köy ve kasabalara aldırmandan durmadan yol aldılar. Ancak doktor, her geçtiği yer hakkında kısaca notlar alıyor, gördüklerini inceden inceye defterine yazıyordu.

Rahat bir yolculuktan sonra Ay Dağları'nın bir parçası olan Tenga'ya vardılar. Eski bir destana göre buraları Nil'in beşiği olarak biliniyordu. Bu varsayım gerçeğe yakındı. Çünkü bu dağlar Nil'in sularını sağlayan Ulkéréoe Gölü'yle ilerdeki bir noktada birleşiyordu.

Doktor, kendinden önce Yüzbaşı Speke'nin 3 Ağustos 1858 günü şöyle uzaktan hayal meyal görebildiği bu gölü, yörenin en büyük ticaret kasabası olan Kafuro'dan gördü.

Doktor oldukça heyecanlıydı. İşte, uzun süreden beri aradığı göle erişmişti. Burası gezinin en önemli amaçlarından biriydi. Dürbünü ile sağa sola bakıyor, bu gizem dolu ülkenin güzelliklerine hayran oluyordu.

Altta kimi yerleri ekili, kimi yerleri işe yaramaz tozlu bir toprak uzanıp gidiyordu. Orta yerde yer yer koni

biçimi alan yükseltirler, göle doğru uzandıkça alçalıyordu. Çoklukla arpa tarlaları görülüyordu. Halk kahve yerine, sinirotundan üretilen mwani adlı bir şarap kullanılıyordu. Kasabanın merkezi elli-altmış kadar kulübeden oluşuyordu.

Aşağıda şaşkın yüzler görüyorlardı. Tarlalar, yollar çok güzel ve sağlıklı zencilerle doluydu. Hemen hemen zayıf kimse yoktu. Herkes toplu, hatta şişmandı. Doktor, bunun nedeninin buralarda sık sık içilen bir çeşit sütten ileri geldiğini arkadaşlarına açıkladı.

Saat bir sularında 1° 45' güney enleminde gölün üzerine doğru uçuyorlardı.

Yüzbaşı bu göle Victoria Nyanza adını vermişti. Nyanza buranın dilinde esasen göl demekti. Bu bölgede göl 90 ayak genişliğindeydi. Gezisi sırasında gölde bulunduğu adalara, yüzbaşı, Bengal Adaları adını vermişti. Muanza'ya dek ilerlemiş, burada sultan tarafından pek iyi karşılanmış, saygı görmüştü. Tüm göl kıyılarını gezmiş ancak gölde dolaşmak için bir sandal bulamadığından Ulkéréoe Adası'na gidememişti. Bu adada üç sultan vardı. Yönetimi birlikte sürdürüyorlardı.

Bu arada Victoria, gölün kuzeyine doğru gidince, doktorun neşesi kaçtı. Çünkü doktor, gölün aşağı kısımlarını görmeyi yeğliyordu. Aşağıda suaygırları gölün sularına dalıp kayboluyor, sonra ormana doğru koşuyorlardı. Göl kıyısı çalılıklarla kaplıydı. Sivrisinek

bulutları bu çalılıklara inip kalkıyordu. Bu nedenle olsa gerek, ortalıkta kimseler görülmüyordu. Gerçekten buraları oturmaya uygun yerler değildi.

Yukardan bakıldığında, göl batıya doğru gittikçe genişleyerek uzanıyor, bir deniz görünümü veriyordu. İlerde, gölün iki yakası, ilkel araçlarla ulaşım yapılamayacak kadar uzaktı. Zaten çevre açık olduğu için göl üzerinde sık sık fırtınalar oluyordu.

Doktor, doğruya doğru sürüklenmekten korktuğu için balonu çok büyük bir dikkatle yönetiyordu. Neyse ki bir süre sonra rüzgâr değişti, gezginlerin istediği yönde esmeye başladı. Akşamın altısında kıyıdan yirmi mil kadar uzakta bir adaya geldiler.

Çapaları sarkıtıp sağlam bir ağaca bağladılar. Rüzgâr dinince hareketsiz kaldılar. Yere inmeyi düşünmediler. Çünkü aşağısı sivrisinek filolarının işgali altındaydı. Joe, çapayı bağlamak için inip çok kısa süre aşağıda kaldığı halde, sepete çıktığında tüm vücudu ısırık içinde kabarmıştı.

Doktor, gölün deniz yüzeyinden 3750 ayak yüksekte olduğunu saptadı. Demek ki, Yüzbaşı Speke'nin saptaması doğru idi.

Böyle bilimsel konularla fazlaca ilgilenmeyen Joe laf olsun diye;

“İşte adaya vardık” dedi.

Bu sözden cesaretlenen Dick;

“İstesek adayı çabucak gezebiliriz” dedi. “Ama kor-
karım ki Joe’nun etini pek çok seven bu sineklerden
başka bir canlı göremeyiz burada.”

“Bu adalar, su yüzeyine çıkmış tepelerden başka
bir şey değil” dedi doktor. “Burayı bulmamız büyük bir
şans doğrusu. Çünkü göl kıyılarında pek çok vahşi ka-
bileler var. Haydi şimdi uyuyun bakalım.”

“Sen uyumayacak mısın Ferguson?”

“Hayır. Gözümü bile kırpmayacağım. Yarın eğer
uygun bir rüzgâr eserse doğruca kuzeye ilerleyip bel-
ki de Nil’in kaynaklarını bulacağız. Amacıma bu kadar
yaklaşmışken, gözüme nasıl uyku girebilir.”

Böylesine bilimsel düşüncelerle pek ilgisi olmayan
Joe ile Dick, battaniyelerine sarılıp hemen uyudular.

Ertesi gün Victoria sakın bir havada harekete hazır-
dı. Az sonra esen rüzgâr balonu bir sağa, bir sola salladık-
tandıktan sonra kuzeye doğru yükselmeye başladılar.

Doktor çok sevinçliydi:

“Yaşasın, doğru yoldayız” diye bağırdı. “Nil yata-
ğını ya bugün göreceğiz ya da hiç göremeyeceğiz. Şim-
di dostlarım ekvatorun üzerinden aşip kendi yarıküre-
mize giriyoruz.”

“Ekvatorun buradan mı geçtiğini düşünüyorsunuz?” diye safça sordu Joe.

“Evet, tam buradan geçiyor Joe.”

“O halde izninizle bunu vakit geçirmeden kutlaya-
lım.”

“Tabii. Tabii. Birer bardak rom ver bakalım.”

Kadehlerini kaldırdılar. Ekvatordan geçişi böyle kutladılar.

Nyanza’nın suları, deniz dalgaları gibi bembeyaz köpüklerle dolmuştu. Dalgaların büyüklüğünden gölün derin olduğu anlaşılıyordu. Gölü geçerlerken birkaç tane derme çatma kayıktan başka bir şey görmemişlerdi.

“Bu göl Doğu Afrika için bir su deposu görevi yapar” dedi doktor. “Çünkü görüyorsunuz çok yüksekte. Gökyüzü, akarsulardan buhar olarak aldıklarını buraya yağmur olarak vermektedir. Bu bakımdan Nil’in de buradan kaynaklandığı görüşü bana çok gerçekçi görünüyor.”

“Eh, yakında anlayacağız” dedi Dick.

Saat dokuzu geçerken batı kıyısına yaklaşıyorlardı. Burası ıssız ve ormanlık gibi görünüyordu. İlerde dağlar yükseliyor, dağlar arasından uzanan derin bir boğaz bir nehre geçit veriyordu.

Doktor Ferguson çevreyi dikkatle gözlüyordu.

“Bakın, bakın” diye heyecanla konuştu. “Arapların dedikleri doğruymuş demek ki. İşte nehirden kuzeye doğru akan bir nehir. Biz yukardan bu nehri izliyoruz. Bu su damlaları uzun bir yolculuktan sonra Akdeniz’in dalgalarıyla kucaklaşacaklar kesinlikle. Evet, evet dostlarım, Nil’in kaynağını bulduk.”

Öbürleri de bu heyecana kapıldılar.

“Yaşasın Nil’i bulduk, Nil’i bulduk” diyerek el çırp-
tılar.

Su, iri kayalarla çevrili bir yataktan akıyordu. Dağ-
lardan inen irili ufaklı çağlayanlar nehre köpürerek ka-
rışıyor, suların üzerinde şiddetli akıntılar görülüyordu.
Topraktan ince bir şerit gibi cılız akarsular çıkıyor, bir
süre yol aldıktan sonra bu coşkun suya katılıyor, her ki-
lometrede nehir giderek güçleniyor ve büyüyordu.

Onlar, nehir üzerinden hızla ilerlerken, dağlar da
iki yana doğru açılıyor, bu açılan bölgelerde kimi köy-
ler, kasabalar görülüyor, susam ve şeker kamışı tarlala-
rı uzanıyordu. Balonu gören yerliler onlara kızgınlıkla
bakıyor, yumruklarını sallıyorlardı.

“Bunlara yaklaşmak güç” diye mırıldandı Dick.

“Kendilerinin bileceği iş” dedi Joe. “Bizim bir kay-
bımız yok. Ama onlar bizim güzel söyleşilerimizden
yoksun kalıyorlar.”

“Ama yine de yirmi dakika için yere inmemiz gere-
kiyor” dedi doktor. “Gezimizin sonuçlarını incelemek
için bunu yapmak zorundayız.”

“İnmek zorunda mıyız Ferguson?”

“Evet Dick. Ateş etmek gerekse de ineceğiz.”

“Ee. O zaman iş değişti. İşin içinde ateş etmek var-
sa, şenlik var demektir” diyen Dick hemen tüfeğini alıp
okşadı.

Joe da efendisine bakarak;

“Joe da her an dövüşe hazırdır efendim” dedi.

“Az sonra ineceğiz. Hatta önce ülkeyi daha geniş açıdan görebilmek için biraz yükseleceğiz.”

Hidrojeni genleştirdiler. Victoria kısa bir süre içinde 2500 ayağa kadar yükseldi. Doktor haritasını inceleyerek yere uyguladı:

“Gondokoro’dan 90 mil, gezginlerin varabildiği en uç noktadan da 5 mil kadar uzaktayız” dedi.

2000 ayağa alçaldılar.

Doktor ikisine;

“Şimdi her tehlikeye karşı hazırlıklı olun” dedi.

Her ikisi de “Hazırız” dediler.

100 ayağa kadar indiler. Nehrin yatağını izlemeye başladılar. Bu bölgede nehir 200 metre kadar genişletiydi. Her iki kıyıdaki yerliler onları büyük bir heyecan ve gürültüyle izliyorlardı. İkinci enlem derecesinde 10 ayak kadar yüksek bir çağlayan gördüler. Doktor hemen açıkladı:

“İşte Bay Debono’nun sözünü ettiği çağlayan bu.”

İlerde nehir yatağı bir sürü adayı da içine alarak adamakıllı genişledi. Doktor gördüklerine yiyecekmiş gibi dikkatle bakıyordu.

Bu sırada kayıklarıyla balonun altına kadar gelen birkaç zenciyi Dick, iki el silah atışıyla selamladı. Bundan korkan adamlar çalakürek kıyıya kaçtılar.

Joe arkalarından;

“İyi yolculuklar baylar” diye seslendi. “Onların yerinde olsam, istendiği an yıldırımlar yağdırabilen bu devin yanına bir daha sokulmazdım.”

Bu sırada doktor, dürbünü ile nehrin ortasındaki bir adaya bakıyordu.

“Bakın, bakın” diye bağırdı. “İşte, orada, o adada dört ağaç var. Evet, tam dört ağaç var. Burası Benga Adası’dır.”

Gerçekten adanın üstünde dört tane ağaç yükseliyordu. Ama bütün bunlar iki kafadar için bir anlam taşımıyordu.

“Ee! Ne olmuş ağaçlara?” diye sordu Dick.

“Tanrı’nın yardımıyla bu adaya inebiliriz.”

“Ama orada insanlar var, görmüyor musun?”

“Onları kaçıırız” diye kararlı bir sesle cevap verdi doktor. “Hem bu iş güç olmasa gerek.”

Güneş tam tepedeyken balon adaya yaklaşıyordu. Makao kabilesinin yerlileri yüksek seslerle bağıryorlar, içlerinden biri elindeki şapkayı sallayıp duruyordu. Dick nişan alıp ateş etti. Adamın elindeki sert ağaç kabuğundan yapılmış şapka aniden parçalandı.

Bunun üzerine yerliler, büyük bir korkuya kapıldılar. Nehre atlayan yüzmeye, hızla kulaç atarak kıyıya doğru ilerlemeye başladı. Nehrin kıyısına varanlar oradan ok yağdırmaya başladılar. Ama hiçbiri adaya kadar

varamıyordu. Gezginler bu arada çapayı bir ağaca takarak, balonu hareketsiz duruma getirmeyi başarmışlardı.

Joe ipten kayarak yere indi. Doktor, Dick'e;

"Sen benimle gel" dedi.

"Ne yapmayı düşünüyorsun Ferguson?"

"Yere ineceğiz. Bana bir tanık gerekiyor."

"Ben varım ya!"

"Joe, çok dikkat et."

"Balonumuzu her tür tehlikeden koruyacağım efendim."

Yere inen doktor aceleyle Dick'i yanına çağırdı. Birlikte kayalara doğru ilerlediler. Doktor kayaların arasında uzun bir süre bir şeyler aradı. Elleri çalılardan çizik çizik olmuştu. Birden arkadaşına;

"Şuraya bak Dick" diye bağırdı.

Çalıların arasına bakan Dick hayretle;

"Harfler, harfler" diye bağırdı.

Gerçekten kayanın üzerine oldukça okunaklı biçimde A.D. harfleri kazılmıştı.

"Andrea Debono" dedi doktor. "Çok eskilerde buraya kadar gelebilen gezginin işareti."

"Eh, işte tam bir gerçek" dedi Dick.

"İnandın mı şimdi?"

"Nil'i bulduk dostum. Bundan hiç kuşku yok."

Doktor taşın enini boyunu alıp defterine basit resmini çizdikten sonra;

“Haydi, doğru balona” dedi.

“Eh, öyleyse elimizi çabuk tutalım” dedi Dick. “Çünkü nehri geçmeye hazırlanan kayıklar görüyorum kıyıda.”

“Aldırma Dick, rüzgâr bizi birkaç saat daha kuzeye götürürse Gondokoro’ya varır, orada yurttaşlarımızın ellerini sıkabiliriz.”

On dakika sonra Victoria salına salına havalanıyordu. Doktor başarısını kutlamak için balona bir İngiliz bayrağı asmayı uygun bulmuştu.

14

Dick, pusulayı incelemekte olan doktora hangi yöne ilerlediklerini sordu.

“Kuzeyle kuzeybatı arası” diye yanıtladı doktor.

“İyi ama kuzeyle ne ilgimiz var bizim?”

“Haklısın dostum. Gondokoro’ya varmakta zorluk çekeceğiz. Buna üzülüyorum ama unutma ki, doğudaki keşiflerle kuzeydekileri birleştirmiş oluyoruz.”

Victoria yavaş yavaş Nil’den uzaklaşırken doktor;

“Şu bölgeye bir kez daha doya doya bakalım” dedi.

“En gözü pek gezginler bile buralara gelemediler. İşte bakın Nil’e veda ediyoruz.”

“Bizim keşfimiz bilimin varsayımlarına uygun mu acaba?” diye sordu Dick.

“Tamı tamına” diye yanıtladı doktor. “Eski efsanelere büyük bir darbe indirdik. Çünkü bu nehirler kralının kaynağının dinsel birtakım özellikleri olduğu söylentisi yüzyıllardan beri vardı. Eskiden bu kaynağa okyanus adı bile verilmişti. Hem iddiaya göre bu kaynak doğrudan doğruya güneşten çıkıyordu. Ama bu boş inançları yıkmak bilimin görevidir.”

“Hâlâ çağılayanlar görünüyor” dedi Joe.

“Bunlar Makedo çağılayanları.”

Dick eliyle ilerisini işaret etti:

“Şurada da bir dağın tepesi görünüyor.”

“O tepeler Logwek Dağı’nın tepeleri” dedi doktor. “Araplar buraya Titreyen Dağ derler. Az önce taş üzerinde işaretlerini gördüğümüz Bay Debono, tüm bu bölgeyi Lâtif Efendi takma adıyla dolaştı. Çünkü Nil boyundaki kabileler yabancı gezginlere karşı düşmanca davranırlar. Bay Debono’nun, girişimindeki tehlikeleri düşünebilirsiniz, sanırım.”

Rüzgâr balonu dağlara doğru sürüklüyordu. Dağlara çarpmamak için daha uygun bir rüzgâr bulmaları gerekiyordu. Doktor, iki arkadaşına;

“Asıl Afrika gezisi şimdi başlıyor” diye müjdeyi verdi. “Bundan sonra hiç bilinmeyen yerlerden geçeceğiz. Korkan varsa, kendisini hemen şuracıkta indirmeye hazırım.”

Joe bu şakaya başka bir şakayla cevap verdi:

“Zencilerle tanışmaktansa, sizlerden başka kimseyi görmemeye razıyım efendim” dedi.

Saat ona doğru, birçok akarsu yatağı, ormanlık bölge, dağınık kasabalar üstünden uçtuktan sonra Titreyen Dağ’ın yamaçlarına ulaştılar. Böylelikle on beş saatlik bir yolculukta 310 millik bir yol almışlardı.

Ama şimdi balonda üzüntülü bir sessizlik görülüyordu. Doktorun, keşfinin heyecanı, bundan sonra kendilerini bekleyen tehlikelerin büyüklüğü nedeniyle sustuğu düşünülebilir. Ya Dick ne düşünüyordu? Neden üzüntülü bir şekilde susuyordu? Dostlarını mı özlemişti? Rahat evini, rahat yatağını, ömür boyu kazandığı alışkanlıklarını mı özlüyordu? Joe ise iki efendisinin bu suskunluğunu doğal buluyordu, kendi kendine “Aldırma geçer” diyordu.

Titreyen Dağ’da sağlam bir biçimde bağlandıktan sonra yemeklerini yemişler, nöbetleşe uykuya dalmışlardı.

Ertesi sabah uyandıklarında, akşamki üzüntülü durum birden yok oluverdi. Hepsi neşeliydi. Hava çok güzeldi. Rüzgâr da kendilerine uygun bir yönde esiyordu. Joe’nun hazırladığı güzel kahvaltı, anlattığı gülünç hikâyeler tüm karamsar düşüncelerini, özlemlerini alıp götürdü.

Artık göz alabildiğince uzanan, hiçbir engelle sınırlanmayan bir bölgede uçuyorlardı. Bu ülke en azından

Avrupa kadar büyüktü. Çevresi Ay ve Darfour dağlarıyla sınırlıydı.

Doktor, arkadaşlarına;

“Şimdi Usago krallığı toprakları üzerindeyiz” dedi. “Coğrafya bilginleri, bu bölgede büyük bir çukurlaşma olayı sonucunda bir göl meydana geldiğini varsayarlar. Bu varsayımın gerçeğe ne derecede uyduğunu pek yakında anlayacağız.”

Dick, arkadaşına;

“Bu varsayımı neye dayanarak ortaya koymuşlar?” diye sordu.

“Etki altında kalmışlar” dedi. “Araplar arasında süregelen söylentilerin etkisi altında. Kazeh ve yöresine ulaşabilen bilginler, Orta Afrika’dan gelen tutsakları görüp onlarla konuşmuşlar, geldikleri yerler hakkında çeşitli sorular sormuşlar. Onlardan aldıkları bilgileri toplamışlar. Kimi belgeler de sağlamışlar. Kuşkusuz bu anlatılanların ya da belgelerin içinde doğru ve akılcı olanları var. Ama pek çoğu masal gibi şeyler. Bu bilgiler ayıklanmış ve harita çiziminde yararlanılmıştır. Biz de bu haritalardan birini kullanıyoruz. Hatalı bilgilere rastlarsak kuşkusuz düzelterek doğrusunu haritaya işleyeceğiz.”

“Bu bölge, boydan boya insanların oturduğu bir bölge mi?”

“Buralarda dağınık bir durumda pek çok kabile vardır. Bunlara genellikle yamyam denir. Bu ad, et çiğnerken çıkan ağız sesinden esinlenerek konmuştur.”

Joe ellerini ovuşturdu:

“Aman ne güzel ad. Yam-Yam. Yam-Yam.”

“Gözü pek Joe onlarla tanışırса, isimlerine ne kadar uygun kişiler olduklarını çok iyi anlar.”

“Ne demek istiyorsunuz efendim?”

“Demek istediğim şu: Yamyamlar insan eti yerler.”

“Aman Tanrım! İnsan eti mi?”

“Hiç kuşkun olmasın. Ayrıca bunların maymunlar gibi kuyruklu oldukları söylenmişse de bu doğru değildir.”

“Yazık. Kuyrukları olsaydı sinekleri kolayca kovarlardı.”

Hepsi bu şakaya gülüştüler.

Öğleden sonra koyu bir sis her yanı kapladı. Sanki toprak insan gibi terliyordu. Sis çevreyi görmelerini engelliyordu. Umulmadık bir engele, bir tepeye çarpmak için saat beşe doğru balonu durdurmaya, sisin dağılmasını beklemeye karar verdiler.

15

Rüzgâr bir hayli şiddetli esiyordu. Bu nedenle genleşme borularının geçtiği kesim adamakıllı sallanıyordu. Kırılmamaları için boruları bağlamak gerekti. Joe, iplere tırmanarak isteneni yaptı.

İki arkadaş balonlarda görülen kazalar üzerine konuşurlarken Joe, konserve et, kahve ve peksimetten oluşan yemeklerini hazırladı. İştahla yediler.

Rüzgâr kararsız esiyordu. Bu yüzden Victoria gökyüzünde bazen kuzeye, bazen güneye doğru sürükleniyordu.

Doktor gözü pusulada, balonu dikkatle yönetiyordu.

“Çok hızlı uçuyoruz ama pek fazla yol alamadık” dedi. “Hızımız en az 30 mil. Eğilip aşağıya bakarsanız kırların, ağaçların ne kadar çabuk akıp geçtiğini görürsünüz.”

Sonra birden heyecanla bağırdı:

“Dikkat. Önümüzde bir orman var.”

“Orman şimdiden bir açıklık durumunu aldı” dedi Dick.

Joe çevreyi dikkatle inceliyordu. Başını kaldırmadan;

“Aynı zamanda küçük bir kasaba görünümü” diye ekledi. “İşte göklerde uçan bu sepeti şaşkınlıkla izleyen zenciler.”

“Adamlar şaşırmakta haklı” dedi doktor. “Fransız köylüleri bile balonu ilk gördüklerinde, onu bir canavar sanmışlardı. Canavarı öldürmek için ateş etmeyi de ihmal etmemişlerdi.”

Joe, efendisini dikkatle dinliyordu. “İster misiniz” dedi, “yere iyice yaklaşırken bir şişe atalım. Adamlar eminim ki, bu şişeye, gökten düştüğü için Tanrı diye ta-

parlar. Kırılırsa da parçalarını toplayıp kutsal bir tılsım gibi saklarlar.”

Joe bunları söyledikten sonra eline geçen bir boş şişeyi yavaşça yere bıraktı. Şişe yere değer değmez parça parça oldu. Adamlar korku içinde, bağıra çağıra kulübelerine kaçıştılar.

Az sonra Dick, garip görünüşlü bir ağacı arkadaşlarına gösterdi.

“Şuna bakın” dedi. “Üst kısmı başka, alt kısmı başka, iki ayrı cinsten meydana gelmiş bir ağaç.”

“Bu bir incir ağacı” dedi doktor. “Bu ağacın bir yanına verimli toprak dolmuş. Günün birinde rüzgârın sürüklediği bir palmye tohumu bu toprağa düşmüş. Tohum, tarladaymış gibi sürüp büyümüş. Sonunda bu ağaç oluşmuş.”

Joe bu açıklamayı hayretle dinlerken;

“Aman ne güzel buluş” dedi. “Bunu Londra’da uygulasak kimbilir ne kadar para kazanırız. Böylelikle asma bahçeler bile yapabiliriz.”

Sıra sıra uzanan 300 ayak boyundaki ağaçları aşabilmek için balonun yükselmesi gerekmişti.

Dick, bu ağaçlara hayran hayran bakarken;

“Ne kadar büyük ağaçlar” diye söylendi.

Doktor, arkadaşına;

“Bunların daha büyükleri de var” dedi. “Örneğin mammouth treeler dünyanın en büyük ağaçlarındandır.

Amerika'da 450 ayaktan daha yüksek sedir ağaçları bulunmuştur. Düşünün ki, bunlar Mısır'daki piramitlerden daha yüksektirler. On bin yıldan beri var olan bu ağaçların taban çevrelerinin 120 ayak olduğu bilinmektedir.”

Doktorun konuşması sırasında, yuvarlak biçimli kulübelerin çevrelediği bir alan görünmüştü. Alanın ortasında bir ağaç bulunuyordu. Joe bu ağacı görünce bir ıslık çaldı:

“Bakın şuna. Eğer bu ağaç dört bin yılını sırf bu çiçekleri yetiştirmek için harcamışsa doğrusu pek iyi bir iş yapmış sayılmaz.”

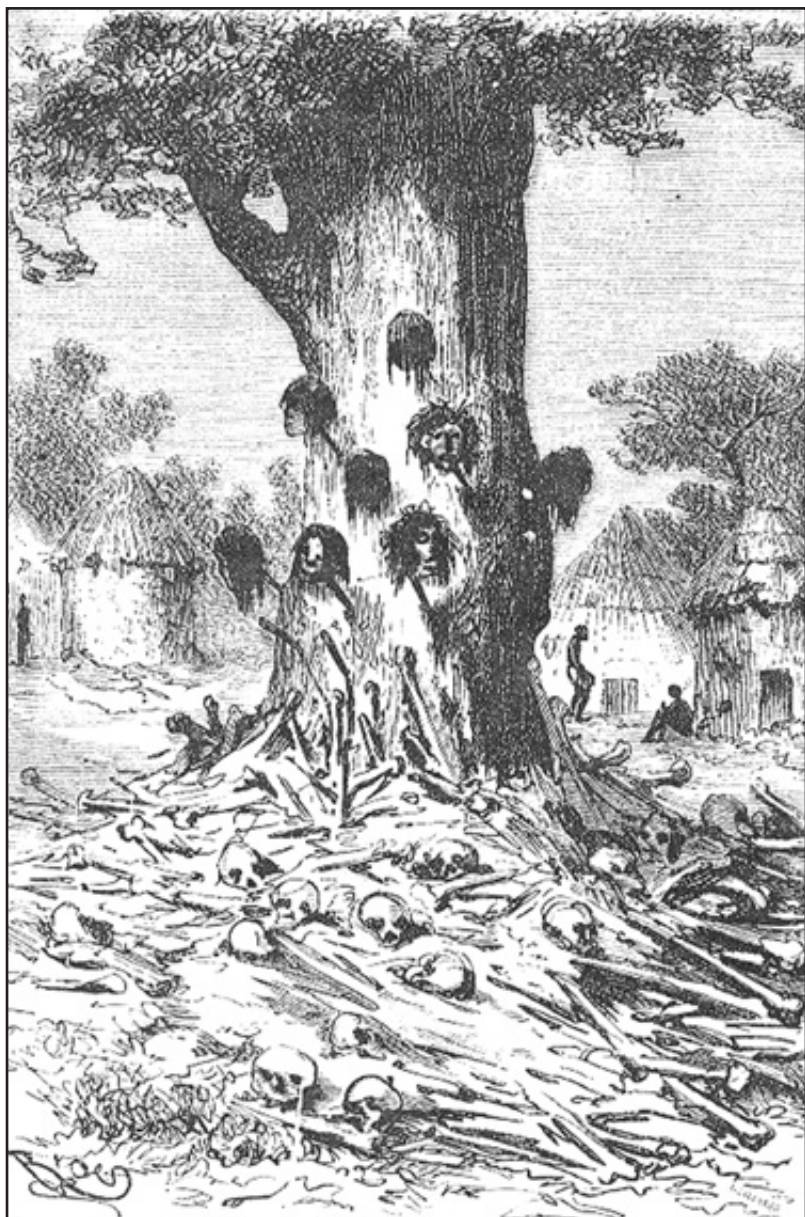
Bu ağaç, iri bir sycomore ağacıydı. Gövde bir yığın insan kemiği ile örtülmüştü. Joe'nun çiçek olarak tanımladıkları da ağaç dallarına asılmış, yeni kesilmiş insan kafaları idi. Doktor bu ağaç hakkında açıklama yaptı.

“Vahşilerin savaş ağacı” dedi. “Hintli vahşiler sadece kafa derisini yüzer. Burada ise insanın başını kökünden kesiyorlar.”

Joe doktoru hayretle dinliyordu:

“Bana kalırsa ne deri yüzmeye ne de omuzlarımın üstünün boş kalmasına razıyım.”

Bu köy kaybolur kaybolmaz bir başka köy görün­dü. Bu köyde de toprak üzerine gelişigüzel atılmış cesetler, toprağa karışmış iskeletler, öteye beriye dağılmış kafalar, kollar, bacaklar, çakallara, sırtlanlara bırakılmış durumdaydı.

Vahşilerin savaş ağacı

“Bunlar canilerin vücutları olsa gerek” dedi doktor. “Habeşistan’da bu yöntem uygulanıyor. Suçlular vahşi hayvanların insafına bırakılıyor.”

“İdamdan pek farkı yok ölen için. Sadece kalanlar için pis bir manzara.”

“Güney Afrika’da durum daha başkadır” dedi doktor. “Suçluyu hayvanları ile birlikte kulübesine kapayıp yakarlar.”

Joe;

“A, bunu beğendim” dedi. “Doğrusu temiz iş.”

Öğle saatlerinde aşağılarda ısıklık sesleri ve bağrışmalar duyular. Aşağıya baktıklarında gördüklerine pek şaşırdılar.

İki kabile birbirleriyle ölümüne bir savaşa girişmişti. İki taraf da delice saldırıyor, oklar havada uçuşuyordu. Öylesine hırsla vuruşuyorlardı ki, Victoria’nın gelişini bile fark etmediler.

Az sonra savaşta bir duraklama görüldü. Balonu görenler hemen oklarını, mızraklarını Victoria’ya doğru savurmaya başladılar. Atılan oklardan birini Joe eliyle yakalamayı başardı.

“Yükselmeliyiz” diye bağırdı doktor. “Dikkatli olmalıyız. Bunlarla başımız belaya girebilir.”

Boğuşmada iki taraf da ok, mızrak, balta, bıçak gibi ilkel silahlar kullanıyorlardı. Bir savaşçı yere düşünce karşıdaki hemen yanına koşuyor ve bıçağı ile kafa-

sını kesiveriyordu. Erkeklerini izleyen kadınlar da kesilen kafaları toplayıp üstünden kanlar aka aka, alanın bir köşesine taşıyorlardı. Hatta bu iğrenç artıklar için aralarında kavgaya ettikleri de görülüyordu. Bunları dikkatle izleyen Dick;

“Ne feci şey!” diye mırıldandı.

“Bunlar insan değil, hayvandan da beter” dedi Joe. “Hoş, üzerlerine bir asker giysisi giydirdiysen, uygar dünyanın askerlerinden bir farkları da kalmaz hani!”

Savaşan kabilelerden birinin başkanı, kıvrak ve kuvvetli vücudu ile dikkatlerini çekmişti. Bir yandan elindeki mızrağı fırlatıyor, bir yandan da yanına yaklaşan düşmanını balta ile kaşla göz arasında ikiye bölüveriyordu. Bir ara mızrağı ile yakaladığı bir düşmanın yanına koştu. Yerde debelenen zavallının kolunu bir asılıştan kopardı. Sonra kızartılmış bir tavuk budunu yer gibi iştahla yemeye başladı.

“Ah! Artık dayanamayacağım. Bu vahşet, vahşet!” dedi Dick.

Birkaç saniye sonra savaşçı, alnına yediği kurşunla boylu boyunca yere uzandı. Kemirdiği insan kolu hâlâ elindeydi.

Onun yere yıkılmasıyla birlikte tüm savaşçılarda bir şaşkınlık belirdi. Gökten gelen bu ölüm hepsini korkutmuştu. Yarisından çoğu koşarak savaş alanından uzaklaştı.

“Biraz daha yükselip, bizi bu feci yerden uzaklaştıracak uygun rüzgâr bulmalıyız” dedi doktor. “Bu görüntü beni mahvetti. Nerdeyse kusacağım.”

Balon ağır ağır yükselirken savaşı kazanmış olan taraf kendi aralarında, yerde yatan yaralı ve ölüleri yemek için itişip kakışmaya, tartışıp dövüşmeye başladılar.

Victoria yükselirken savaşçıların çılgın savaş nara-ları bir süre onu izledi. Sonunda güneye doğru esen bir rüzgâr üç arkadaşı bu vahşet alanından uzaklara sürükledi.

Toprak doğuya doğru akan ırmaklarla yarık yarıktı. Bu ırmaklar gezgin Guillaume’un tüm ayrıntılarıyla anlattığı Gazelle Nehri’nin kollarıydı. Doktor suyu, hiçbir kıvrımını kaçırmadan dikkatle izliyordu.

Victoria 150 mil kadar daha ilerledi. Gece olunca çapasını atarak sağlam bir ağaca bağlandı. Burası 27° boylam ve 4° 20’ kuzey enleminde bir noktaydı.

16

Bu saatte doktorun çevreyi görmesi olanaksızdı. Çünkü karanlık adamakıllı bastırmıştı. Balonu, adeta el yordamı ile iri bir ağaca bağlamışlardı.

İlk nöbeti her zaman olduğu gibi doktor aldı. Gece yarısı nöbetini Dick’e devrederken;

“Aman dikkatli ol Dick” dedi. “Çok dikkatli ol.”

“Kuşkulandığın bir durum mu var?”

“Yok, yok ama altımızda kimi uğultular, kimi mırıltılar duydum gibime geliyor. Fazla önlem bir zarar vermez değil mi?”

“Vahşi hayvan sesleri duydun herhalde.”

“Hayır. Bambaşka bir sestiy duydum. Her neyse, çok dikkatli ol ve en ufak kuşkuda beni uyandır.”

“Merak etme Ferguson. Sen rahatça uyumana bak.”

Doktor battaniyesine sarılıp yattı. Gökyüzü bulutlarla kaplı olduğu halde hiç esinti yoktu. Balon kımıldamadan duruyordu.

Dick, dirseklerini sepetin kıyısına dayamış karanlık ufuklara bakıyordu. Ufukta belli belirsiz ışıklar görüldüğünü sanıyor, düşüncesi şimşek hızıyla konudan konuya atlıyordu.

Bu sırada bir ısıklık sesi gecenin sessizliği içinde yayıldı. Tuhaf bir sestiy bu. Bir kuş sesi mi, bir hayvanın sesi mi yoksa bir insan dudaklarının çıkardığı ses miydi?

Durumun ciddiyetini anlayan Dick, arkadaşlarını uyandırmaya karar verecekti ki vazgeçti. Çünkü bulundukları yüksekliğe kimse erişip kendilerine bir zarar veremezdi. Tüfeklerini bir kez daha kontrol ettikten sonra çevreyi gözlemeye koyuldu.

Biraz sonra ağaca doğru yaklaşan bazı karaltılar gördü. Bulutlar arasından sızan ay ışığında ağaca yaklaşan bir insan kalabalığını fark etti.

Bir de daha önce kendilerine saldıran maymun sürüsünü anımsadı. Dokunur dokunmaz Ferguson uyandı.

“Sus” dedi Dick adeta fısıldar gibi.

“Ne var Dick?”

“Bir şeyler oluyor. Joe’yu da uyandıralım.”

Sonra olanları teker teker anlattı.

“Yine şu pis maymunlar mı?” dedi Joe.

“Belki. Ama dikkatli olmalıyız.”

“Joe ile ben merdivenle aşağıya ineceğiz.”

“İyi olur Dick. Ben de burada kalıp her an yükselebilmek için hazırlık yapayım” dedi doktor.

“Anlaştık.”

“İnelim” diye fısıldadı Joe.

Doktor onları, “Son âna kadar silah kullanmayın” diyerek uyardı.

Joe ile Dick merdivenden kayarak, çapanın tutunduğu çatal dala indiler ve orada gizlendiler. Yaprakların arasında sessizce beklediler. Bir yaprak hışırdadı. Joe, Dick’in elini tuttu.

“Duydunuz mu?”

“Evet, yaklaşıyor.”

“Yoksa yılan ıslığı olmasın duyduğunuz?”

“Hayır insan sesiydi.”

“Bakın ses artıyor.”

“Ağaca çıkıyorlar.”

“Sen bu yana bak, ben öbür tarafa.”

“Tamam.”

Ortalık zifiri karanlıktı. Ama Joe yine de bir şeyler görmüştü. Dick’in kulağına fısıldadı:

“Zenciler.”

Aşağıda fısıltı halinde söylenmiş birkaç sözü duyular. Artık hiç kuşkuları kalmamıştı. Gelenler vahşilerdi. Joe tüfeğini omuzladı.

“Bekle” dedi Dick.

Vahşiler ağacın dallarına tırmanmaya, yılanlar gibi sessizce sürünmeye başladılar. Kısa bir süre sonra çok yakınlarında iki baş gördüler.

“Ateş” diye bağırdı Dick.

İki tüfek birden yıldırım gibi yankı yaparak aynı anda patladı. Ardından acı bağrışlar duyuldu. Zenciler kayboldu. Ancak bu kargaşa içinde beklenmedik bir şey oldu. Bir ses Fransızca olarak, “İmdat, imdat” diye bağırdı.

İki arkadaş şaşkın bir halde sepete döndüler.

“Duydunuz mu?” diye sordu doktor.

“Evet, birisi Fransızca, ‘İmdat!’ diye bağırdı.”

“Vahşilerin tutsağı olsa gerek.”

“Yani bir gezgin.”

“Belki bir din görevlisi.”

“Zavallı adam” diye inledi Dick. “Öldürüyorlar adamı.”

“Evet” dedi doktor. “Buna hiç kuşğumuz kalmadı. O zavallıyı kurtarmak için elimizden geleni yapmalıyız. Zavallı adam tüfek sesini duyunca umutlanmıştı. Onun bu umudunu boşa çıkarmamalıyız. Sizler de benim gibi düşünmüyor musunuz?”

“Tabii Ferguson, karar ver, hemen uygulayalım.”

“Ne yapacağımızı kararlaştıralım. Sabah olunca hemen harekete geçeriz.”

“Nasıl başaracağız bu işi?”

“Anladığım kadarıyla ateşli silahlardan haberleri yok. Biz de bundan yararlanacağız. İlk aydınlıkta harekete geçeriz. Ancak plan yapmadan bulunduğumuz yeri tanımamız gerekiyor.”

“Bu zavallı adam fazla uzakta değil” diye iç geçirdi Joe.

Gecenin karanlığında aynı ses birkaç kez daha “İmdat” diye bağırdı.

“Ah barbarlar” diye mırıldandı Dick. “Onu bu gece öldürecekler.”

“Sahi mi, bu gece öldürürler mi?”

“Mümkün değil” diye açıkladı doktor. “Çünkü vahşiler tutsaklarını gündüz öldürürler. Onlar için güneş önemlidir. Güneşi görmeden öldürmezler.”

Dick, sabaha kadar bekleyemeyeceğine inanıyordu:

“Gecenin karanlığından yararlanarak harekete geçsek daha iyi olmaz mı?” diye sordu.

Joe hemen onu destekledi:

“Ben de sizinle gelirim Bay Dick.”

“Durun bakalım dostlarım, sizi anlıyorum. Ama yanlış bir karar, o zavallının hayatına mal olur. Bunu unutmayın.”

“Vahşiler korkup kaçtılar ama neden çekiniyorsun Ferguson?”

“Yalvarırım Dick, beni dinle lütfen. Eğer seni yakarlarsa her şey mahvolur. Bunu da düşünmek zorundayız.”

“İyi ama o zavallıyı düşün. Tüfek seslerini duyunca ne büyük umuda kapıldı. Şimdi kalbi heyecanla çarparak bizleri bekliyor. Gitmeyince ne duruma düşer.”

“Ona güven verebiliriz” dedi doktor.

Sonra iki elini ağzına boru gibi tutup Fransızca olarak, yüksek sesle bağırdı:

“Hey. Size söylüyorum. Kim olursanız olun, bize güvenin. Biz burada üç kişiyiz. Silahlarımız var. Sizi kesinlikle kurtaracağız. Cesaret dostum.”

Bu sözlerin yankısı gibi, cevap olarak bir hırıltı duyuldu.

“Eyvah, adamı boğazlıyorlar” diye bağırdı avcı. “Bizim girişimimiz işkenceyi hızlandırdı. Hemen harekete geçmeliyiz.”

“Bu karanlıkta ne yapabiliriz Dick?”

“Ah, gün doğsaydı” diye iç geçirdi Joe.

“Gündüz olsaydı ne yapabilirdiniz ki?” diye sordu doktor.

Dick, doktora hayretle bakarak;

“Hemen aşağıya iner, bu vahşileri darmadağın ederdik” dedi.

“Ya sen ne yapardın Joe?”

“Ben saldırmadan önce tutsağa nereye kaçacağını bildirirdim.”

“Nasıl bildirirdin?”

“Hani bize atılan oklardan birini yakalamıştım ya, işte onun ucuna bir kâğıt bağlayıp fırlatır, bu sırada da yüksek sesle bağırırdım.”

“İkinizin planı da başarıya ulaşmaz dostlarım” dedi doktor. “Bu Fransızı kurtarmak için her şeyden önce adamları yanından uzaklaştırmalıyız. Bunun için de iyice düşünüp karar vermeliyiz.”

“Ama kaybedecek vaktimiz yok” dedi avcı.

“Acaba bu karanlığı aydınlatmak, sisi dağıtmak mümkün mü efendim?” diye sordu Joe.

“Belki! Neden sordun Joe?”

“Bunu başarırsanız, tüm dünyaya sizin bir dâhi olduğunuzu seve seve açıklarım efendim.”

Doktor bir süre düşündü. Kendisini dikkatle izleyen arkadaşlarına;

“Planımı söyleyeyim” dedi. “Zavallıyı balona alırsak onun muhtemel ağırlığı kadar bir safra atmamız ge-

rekecek. Hızla yükselebilmek için sadece 60 librelik safra atmalıyız. Eğer onun yanına kadar inebilirsem ağırlığınca safra atıp denge sağlayacağım. Ancak hızla kaçabilmek için şalumedan daha etkili bir şey bulmalıyız. Böylelikle tam zamanında atılacak safra ile hızlı bir yükseliş sağlayabiliriz.”

“Tamam, buna göre hareket edelim.”

“O halde iş başına. Safra torbalarını ufak bir hareketle aşağıya atabilecek biçimde sepetin kenarına koyalım.”

“Karanlığı ne yapacağız?”

“Şimdilik, hazırlıklarımızı örterek bize yardımcı oluyor. Siz bütün tüfekleri hazırlayın. Tüfeklerimizi çabuk kullanabilirsek on beş dakika içinde on yedi atış yapabiliriz. Hazır mısınız?”

“Hazırız.”

“Şimdi gözlerinizi dört açın. Joe, sen safrayı atacaksın. Dick, sen de tutsağı kaçıracaksın. Ama her şey benim emrimle olacak. Joe, önce inip çapayı çöz ve hemen sepete atla.”

Joe ipe tutunarak aşağıya indi. Kısa sürede geri döndü. Serbest kalan Victoria kımıldamaya başladı.

Doktor, pilin yardımı olmaksızın ocağı güçlendirebilmek için bileşim kasasındaki gazı kontrol etti. Suyu ayırtıran iki teli yerinden çıkardı. Gezi çantasından iki sivri kömür çıkararak bunları tellerin uçlarına bağladı.

Doktor bunları yaparken iki kafadar onu hayretle izliyorlar, ne yaptığını merak ediyorlardı. Doktor işini bitirince ayağa kalktı. İki elinde tuttuğu iki ayrı kömürü birbirine yaklaştırdı.

Aniden iki uç arasında öyle bir ışık parladı ki, adeta geceyi gündüze çevirdi. Karanlıklar pırıl pırıl aydınlandı.

Joe göz kamaştıran bu ışığa hayran kaldı:

“Bravo doğrusu.”

“Şşş, ses çıkarma” diye uyardı doktor.

17

Doktor, oluşturduğu güçlü elektrik ışığını çevrede gezdirdi. Sonra, korku dolu seslerin geldiği noktayı bulunca o tarafa doğru tuttu. İki arkadaş ışığın kımıldamadan durduğu noktaya baktılar.

Balonun üzerinde durduğu ağaç, geniş bir alanın ortasındaydı. Çevrede de vahşilerin karıncalar gibi kaynaştığı basit kulübeler görülüyordu.

Balonun alt taraflarında uzunca bir kazık görülüyordu. Bu kazığın yanında otuz yaşlarında kadar bir beyaz vardı. Adam yarı çıplaktı. Sarı saçlarından ayaklarına kadar her yanı kana bulanmıştı. Bunu gören Joe;

“Bir papaz, bir din görevlisi bu!” diye haykırdı.

“Zavallı, zavallı” diye mırıldandı Dick.

“Merak etmeyin dostlarım, kurtaracağız onu.”

Saçtığı çok parlak ışıkla bir kuyruklu yıldıza benzeyen balonun görüntüsü, vahşiler arasında tam bir bozgun havası yaratmıştı. Öyle yüksek sesle bağıryorlardı ki, bitkin bir halde kendinden geçmiş olan tutsak, gözlerini açıp başını kaldırdı. Onları görünce gözlerinde bir umut ışığı yandı. Kollarını onlara doğru uzattı.

“Yaşıyor” diye sevinçle seslendi doktor. “Vahşiler büyük bir korkuya kapıldılar. Onu kurtaracağız. Joe, ocağı söndür.”

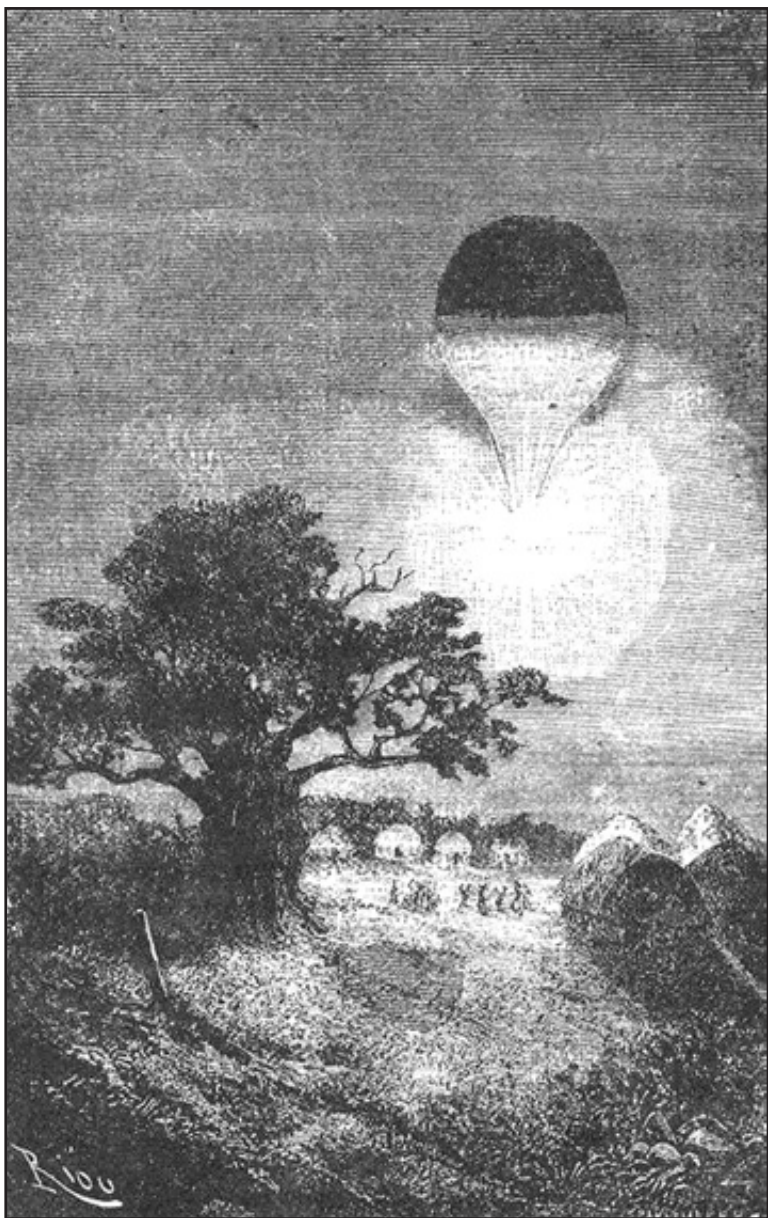
Ocak söndürüldü. Hafif bir rüzgâr balonu ağır ağır tutsağa doğru itiyordu. Gazın büzülmesiyle de alçalıyorlardı. Bu sırada tüm vahşiler kulübelerine kaçışmışlar, zavallı tutsağın yanında hiç kimse kalmamıştı.

Doktorun planı ilk aşamada başarı sağlamıştı.

Sepet yere yaklaşırken, tutsaklarının kaçırılacağını öğrenen bazı vahşiler bağışarak balona doğru saldırdılar. Dick tüfeğini doğrulttu. Nişan aldı. Ama doktor ateş etmesini önledi.

Rahip o kadar çok işkence görmüş, öyle halsiz düşmüştü ki, onu bağlamaya bile gerek görmemişlerdi. Balon yere iner inmez Dick, sepetten atlayıp rahibi belinden kavradığı gibi sepetin içine alıverdi. Joe da önceden hazırlanan safrayı aniden aşıya attı.

Balon 3-4 ayak yükselip duruverdi. Doktor buna pek şaşırды.

Işık öyle bir parladı ki, adeta geceyi gündüze çevirdi.

“Bizi kim tutuyor?” diye haykırdı.

Az önceki zenciler sepete yaklaşmak üzereydiler. Joe eğilip bakınca bağırdı.

“Bu uğursuzlardan birkaç tanesi sepete asılmış.”

Doktor heyecanla bağırdı:

“Dick, Dick, su kasası. Su kasası.”

Avcı kocaman su kasasını yakaladığı gibi aşağıya savurdu. Birden hafifleyen balon, 300 ayak kadar yükseldi. Zenciler hâlâ bağıryorlardı.

“Başardık” diye bağırdı üç ahabap çavuş.

Victoria, mahmuzlanan bir at gibi olduğu yerde silkinerek aniden 1000 ayağa kadar yükseldi.

“Ne oluyor, ne oldu bu balona?” diye bağırdı Dick.

Doktor serinkanlılıkla yanıtladı:

“Ne olacak, davetsiz konukları silkeledik işte.”

Bunu duyan Joe, eğilip aşağıya baktı. Sepete asılan zencinin yere düşmüş olduğunu gördü. Doktor iki teli birbirinden ayırınca ortalık simsiyah oldu. Gecenin yarısını henüz bir saat geçiyordu.

Doktor, kurtardıkları adamın yanına diz çöktü. Ona birkaç ilaç koklattı. Adam az sonra gözlerini açınca ona, “Kurtuldunuz” dedi.

“Kurtulmak, feci bir ölümden kurtulmak” dedi rahip. Adeta sayıklıyor, kurtulduğuna inanmamış gibi konuşuyordu. “Sizlere çok, çok teşekkür ederim kardeşlerim” dedi. “Ama ne yazık ki, benim çok az ömrüm kaldı. Saatlerim sayılı.”

Bunları söylerken gözleri kapandı. Başı önüne düştü.

Adamı hemen battaniyelere sardılar. Her tarafı kızgın demirle dağlanmış gibi yanıyordu. Her yanı yara içindeydi. Ferguson yaraları temizlemeye, ilaçlamaya çalıştı. Bunlar bittikten sonra çantadan çıkardığı bir ilaçtan birkaç damlayı adamın kurumuş dudaklarına damlattı. Adam neden sonra fısıltı halinde;

“Teşekkür ederim” diyebilirdi.

Yeni aldıkları yolcunun ağırlığı attıkları safradan daha hafif olduğu için, balon şalumeyi çalıştırmadan yükseliyor ve hızla ilerliyordu. Günün ilk ışıklarıyla birlikte uygun bir rüzgârla kuzeybatıya doğru sürüklenmeye başladılar.

Doktor bütün gün hasta ile ilgilendi. Rahat uyuması için gayret etti. Akşam olurken Victoria karanlığın içinde hareketsiz kaldı. İlk nöbeti Ferguson aldı.

Sabah balon batıya yöneldi. Hasta daha canlı bir sesle arkadaşları yanına çağırdı. Tentenin örtüleri kaldırılınca sabahın temiz havasını ciğerlerine çekti. Doktor, kendini nasıl hissettiğini sorunca;

“Daha iyiyim” diye cevap verdi. “Ama bu gördüklerim, bu yaşadıklarım gerçek değil mi? Siz kimsiniz? Adlarınızı öğrenebilir miyim?”

“Biz, balonla Afrika’yı geçmeye çalışan İngiliz gezginleriyiz” diye cevap verdi doktor. “Gezimiz sırasında size rastladık ve vahşilerin elinden kurtarıp balonumuza aldık.”

Hasta adam, misyoner olduğunu, beş yıldan beri bu yörede yaşadığını, yurdundan hiçbir haber alamadığını anlattı.

Onu dikkatle dinleyen Dick;

“Bu vahşilerin arasında beş yıl yaşadınız ha!” diye hayretini belirtti.

“Onları hoşgörü ile karşılamalısınız” dedi rahip. “Onlar bizim vahşi ve cahil kardeşlerimiz. Onları ancak dinsel eğitim uygarlaştırabilir.”

Rahip, beş yıldır ayrı kaldığı uygar dünyaya ait haberleri zevkle dinledi. Zaman zaman ateş gibi yanan elleriyle yanındakilerin ellerini tutuyor, gözlerinden sicim gibi art arda yaşlar boşanıyordu. Onlara yaptıkları iyilik için tekrar tekrar teşekkür ediyordu.

Genç adam o kadar güçsüzdü ki, tekrar yatırdılar. Doktor yeniden yaralarını sardı. İlaçladı. Sularının büyük bir bölümünü onun yaralarını temizlemek ve serinlemesi için kullandılar. Doktorun ilgisi, becerili tedavisi giderek yararlı oluyor, hasta dakikadan dakikaya hayata dönüyordu.

İyice kendine gelince kendi özyaşamını anlattı arkadaşlarına. Afrika’ya gitmek için yirmi beş yaşındayken ülkesinden ayrılmıştı. Üst Nil’in kollarına kadar gelmişti. Tyambarra’daki vahşi kabilelerden birine tutsak olmuştu. Burada bin türlü işkenceye karşı koymuş, tüm gücüyle direnmişti. Ama yine de onları eğitmekten,

onlara doğru yolu göstermekten geri kalmamıştı. Ellerinden kurtulduktan sonra yurduna dönmeyi düşünmemiş, daha içerilere doğru ilerlemişti. Vahşilerin dillerini öğrenmiş, dininin ilkelerini öğretmişti. Ancak kabile reisinin ölümünden sorumlu tutularak, önce işkence yapılmış, sonra da güneş altında ölüme bırakılmıştı. Artık gücünün son kırıntılarıyla kendini kaybetmeme-ye çalışırken tüfek seslerini duymuş ve imdat diye bağırma gücünü bulabilmişti. Bundan sonrası onun için korkulu bir düştten başka bir şey değildi.

“Ölüme yaklaştığımı hissediyorum” dedi. “Ama korkmuyorum. Çünkü ruhum Tanrı’nındır artık.”

“Karamsar olmayın” dedi doktor. “Bunca işkenceye dayandınız. Tanrı size güç verecektir. Kısa sürede iyileşeceksiniz.”

Bu uzun konuşma misyoneri çok yormuştu. Yeniden halsiz düştü. Hepsi adama üzüntüyle baktılar.

Akşama doğru batı yönünde kuvvetli bir ışık gör-düler. Daha yüksek enlemlerde uçuyor olsalardı bir ku-zey şafağı gördüklerini sanabilirlerdi. Tüm gökyüzü bir ateşle kaplanmış gibiydi. Doktor ufku dikkatle inceleyerek;

“Belki de bir volkan püskürmesi” dedi.

“Tam da üzerine doğru sürükleniyoruz” dedi Dick.

“Evet ama yükselirsek etkisinden kurtuluruz.”

İyice yükseldiler. Üç saat sonra balon dağlık bir böl-genin üzerinden geçiyordu. Önlerinde büyük bir krater

gördüler. Krater alevlerle kaplıydı. Lavlar fışkırıyordu. Ateşle kızmış taşlar yukarılara fırlıyor, sıvı ateş bir ırmak gibi akıyordu. İzlemesi güzel bir görüntüydü ama tehlikeli de olabilirdi. Çünkü rüzgâr her an balonu o bölgeye atabilirdi. Bu nedenle daha da yükselmeleri gerekiyordu. Doktor şalumenin alevini açtı. Victoria yükseldi, yükseldi. 6000 ayağa kadar çıktılar. Volkanla aralarında epeyce bir boşluk kalmıştı.

Rahip alevlerin fışkırdığı kratere ilgiyle baktı:

“Tanrı’nın yüce gücü. Ne kadar güzel değil mi?”

Lavlar dağın o yamacını alevden bir örtüyle kaplamış gibiydi. Büyük bir sıcaklık sepete kadar yükseliyordu. Alevlerin ışıltısı geceyi de aydınlatıyordu. Doktor, bu tehlikeli bölgeden bir an önce çıkmak istiyordu.

Saat ona doğru dağ, ufukta bir nokta gibi kaldı. Giderek uzaklaştı. Victoria ise daha güvenilir bir yükseklikte, o cehennem sığağından kurtulmuş, salına salına ilerliyordu.

18

Joe rahatça uyuyan rahibe bakarak içini çekti:

“Zavallı adam, pek genç ama fazla yaşamayacak sanırım.”

“Nefes alışması daha da hafifledi, korkarım ölecek” dedi doktor. “Elimden gelen her şeyi yaptım.”

Ölüm döşeğindeki adam belli belirsiz birkaç sözcük mırıldandı. Nefesi gittikçe daralıyordu. Hava almak istiyordu. Tenteleri araladılar. Gecenin serin havasını zevkle soludu. Ayın ışığı beyaz bir kefen gibi üzerine yayıldı.

“Ben artık ölüyorum” dedi. “Tanrı sizi korusun. Gezinizi başarıyla tamamlayın. Tanrı böyle istiyor.”

“Karamsar olmayın” dedi Dick. “Sizinki geçici bir yorgunluk sadece. Ölmeyeceksiniz. Bakın, gece ne kadar güzel.”

“Ölümüm yaklaştı” diye mırıldandı. “Tanrıma kavuşmama izin verin dostlarım. Ne olur, beni biraz oturtun.”

Dick’le Joe hastayı kaldırdılar.

“Tanrım, Tanrım” diyerek güçsüz bir sesle dua etti. Yüzü ışıldadı. Sanki pırıl pırıl oldu. Hiç tatmadığı mutluluğu doya doya yaşayacağı bir başka evrene yolculuğa çıkar gibiydi.

Son bir gayretle dostlarını kutsadı ve yolculuklarının başarı ile sonuçlanması için bir kez daha dua etti. Sonra kendini tutamayıp ağlayan Dick’in kucağına düştü.

Doktor eğilip kalbini dinledi:

“Öldü.”

Üç arkadaş diz çöküp dua ettiler.

Gece sessiz ve aydınlıktı. Hiçbir ses duyulmayan sonsuz boşluk içinde doğa ile kucak kucağaydılar. Ölü

hemen yanlarında, ıstıraplardan tamamen uzak, sessiz yatıyordu.

Doktor sessizliği bozdu:

“Yarın sabah gömeriz.”

Ertesi sabah kurumuş akarsu yatakları, sönmüş volkanlar bulunan bir bölgeden geçiyorlardı. Kurak tepelerde ne bir akarsu ne de bir pınar görülüyordu. Kaya yığınları, kimi yerde beyaz topraklar, tam bir kurak toprak görünümü veriyordu.

Gömme hazırlıkları için öğleye doğru inmeye karar verdiler. Balonu bağlayacak bir ağaç bulunmadığından kayalar arasına inmeyi uygun gördüler. Böylece kendilerini gizlemiş olacaktı.

Sepet yere değer değmez Joe aşağıya atladı. Bir eliyle sepeti tutarken, bir eliyle de kendi ağırlığına denk gelecek kadar taş toplayıp sepete koydu. Victoria artık dengeseydi. Dick’le doktor da indiler.

Dick ile Joe mezar kazmak için uygun bir yer aradılar. Öğle güneşi tüm gücüyle üstlerindeydi. Bölge kapalı olduğu ve kayalar daha fazla ısı tuttuğu için, her yer bir fırın gibi yanıyordu.

Önce taşları temizlemeleri, sonra da derin bir çukur açmaları gerekiyordu. Ölüyü vahşi hayvanlardan ancak böyle koruyabilirlerdi.

Uzun bir çalışmayla yeterince kazdılar. Rahibi bu çukura saygı ile bıraktılar. Cesedin üstünü toprakla

Rahibi, kazdıkları çukura saygıyla yerleştirdiler.

örttükten sonra topladıkları taşları da üzerine yerleştirdiler.

Bu sırada doktorun derin bir düşünceye dalmış olduğunu gören Dick;

“Ne düşünüyorsun Ferguson?” dedi.

“Ne garip tesadüf” diye cevap verdi doktor. “Şu din adamının, şu iyi, erdemli insanın gömüldüğü toprağın nasıl olduğunu biliyor musunuz?”

“Ne demek istiyorsun Ferguson?”

“Ömrü boyunca dünya nimetlerine yüz çevirmiş, hep fakir bir hayat yaşamış olan bu rahip, şimdi bir altın madeninde yatıyor.”

“Altın madeni mi? Altın ha!”

Doktor, Joe’nun hayretten yusyuvarlak açılmış gözlerine bakarak;

“Evet altın” diye yanıtladı. “Her zaman bildiğiniz değersiz taşlar gibi bastığınız bu taşlar, saf altın filizidir.”

“Ama nasıl olur?” diye söylendi Joe.

“Eğer biraz incelerseniz, çevrede külçeye de rastlarsınız.”

Joe deli gibi taşlara saldırdı. Dick de onu izledi.

“Sakin ol Joe” dedi doktor.

“Ama nasıl olur efendim, altın, altın dediniz!”

“Bak Joe” diye gülerek konuştu doktor. “Altının senin için ne değeri var? Nasıl olsa hiçbirini götüremeyiz.”

“Götüremez miyiz? Olacak iş değil doğrusu.”

“Sepetimiz zaten yeterince ağır. Bir gram bile alamayız.”

“Nasıl olur efendim” dedi Joe. “Bu serveti burada bırakmak mümkün mü?”

“Evet, maalesef” dedi Dick. “Doktor haklı. Yanımıza alamayız bunlardan.”

“Hem altın çok ağırdır” dedi doktor, “hem de insan cebine rahatlıkla koyamaz.”

Joe son bir ümitle yeni bir öneride bulundu:

“Hiç olmazsa safra olarak da alamaz mıyız?”

“Ha, bu olur” dedi doktor. “Ama sırası gelince binlerce liralık altını safra diye atmak gerekecek. O zaman da surat asmak yok ha.”

“Bu kadar büyük bir zenginliğin ortasındayız, elimize beş para geçmiyor. Buna bir çare bulsak efendim” diye hayıflandı Joe.

“Dinle beni Joe. Altınların bulunduğu bu bölgeyi haritaya tüm ayrıntılarıyla işaret edeceğim. Londra’ya vardığımızda, altına meraklı yurttaşlarını bulur onlara durumu anlatırsın. Sonra da harita yardımı ile buraya gelir altınları toplarsınız. Nasıl, beğendin mi?”

“Size hak veriyorum efendim” dedi Joe. “Hiç değilse safra olarak alalım. Gezi boyunca gerektiği kadarını atarız. Artakalanı da memlekete götürürüz. Kabul eder misiniz?”

Doktorun onaylaması üzerine Joe hemen çalışmaya başladı, attıkları safra ağırlığında altın dolu kuartz taşını sepete taşıdı.

Doktor misyonerin mezarının bulunduğu yeri defterine dikkatle not etti; 22° 23' boylam, 4° 55' kuzey enlemi arasındaydı. Mezarın üstüne bir haç dikmek istemişti ama çevrede ne ağaç ne de ağaç dalı vardı. Yol- da zencinin sepete asılması sonucu attıkları su kasasının yerine de su alamamışlardı. Çünkü çevrede suyun izi bile görünmüyordu. Doktor, aldıkları altın yerine su bulabilselerdi daha iyi olacağını düşünüyordu.

Doktor, Joe'nun balonu bu taşlarla doldurduğunu görünce kendi kendine "Görürsün şimdi" diye mırıldandı. Ocağı yaktı, sarmal boru ısındı, gaz hemen genleşti. Ama Victoria bir türlü yerinden kalkmıyordu. Doktor, Joe'ya döndü:

"Biraz safra at Joe."

"Ama efendim, izin vermiştiniz bana."

"Evet ama çok ağır. Havalanabilmek için biraz atmalısın."

"Sanırım ocağınız işlemiyor efendim. Yoksa havalanırdık."

"Görüyorsun bak ocak harıl harıl yanıyor. Biraz ağırlık atmamız gerekiyor. Haydi at biraz."

Joe taşların en küçüğünü alıp elinde tarttı. Sonra istemeye istemeye attı.

“Tamam mı efendim?”

“Birkaç tane daha at Joe.”

Joe daha iri bir taş attı. Balon yine de kımıldamadı.

“Bak Joe” dedi. “Üçümüz yaklaşık 190 kilo geliyoruz. Bu nedenle bizim ağırlığımız toplamı kadar taşı dışarı atman gerekiyor.”

“190 kilo mu yani?” dedi Joe üzüntüyle.

“Eğer yükselmek istiyorsak evet” dedi doktor. Sonra, “Haydi çabuk ol” diye ilave etti.

Bundan sonra Joe, her parçayı atışta balonun yükselip yükselmediğine bakarak çalışmasını sürdürdü. Her kımıldamada doktora “yükseliyoruz” diyor, sonra balonun yükselmediğini görerek taşları atmaya devam ediyordu.

Dick de ona yardım etti. Sonunda balon 100 ayak kadar yükselerek çevredeki tepeleri aştı.

“Yine de zengin sayılırsın Joe” dedi doktor. “Bu kalkanlar bile çok para tutar. Eğer bunları gezinin sonuna kadar yanında tutabilirsen köşeyi döndün Joe.”

Joe hiçbir şey söylemeden taşların üzerinde oturmuş hayale dalmıştı. Doktor, Dick’e;

“Şu madenin etkisine bak dostum” dedi. “Dünyadaki pek çok kötülükler, cinayetler, kavgalar hep bunun yüzünden oluyor. Bizim Joe’yu bile ne derece etkiledi, işte görüyorsun.”

O akşam Victoria batıya doğru ilerliyor, Zengibar’dan 400 mil uzakta bulunuyordu.

Kurumuş bir dala bağladıkları Victoria geceyi sessiz ve sakin geçirdi. Üç arkadaş nöbetleşe uyudular. İyi-ce dinlendiler.

Sabaha doğru hava ısınmaya başladı. Gökyüzü aydınlandı. Balon yükseldi. Çeşitli manevralardan sonra uygun bir rüzgârla kuzeybatıya doğru sürüklendi.

“Gezimizin yarısını on günde tamamladık” dedi doktor. “Bu yolu yürüyerek geçseydik kimbilir kaç ay sürerdi. Suyumuzun azalması beni endişelendiriyor dostlarım.”

“Üzülme” dedi Dick. “Suyu nasıl olsa buluruz. Kısa süre içinde bir akarsuya ya da pınara rastlarsınız herhalde.”

“Umarım ki öyle olur Dick.”

Yol alırken üçü de aşağıdaki toprakları dikkatle gözlüyorlardı. En ufak çukurları bile inceliyorlardı. Doktor büyük sahranın sonsuz çöllerini korkuyla düşünüyordu. Buradan geçen kervanlar, haftalarca bir kuyuya rastlamadan yol alırlardı.

Yolculukta karşılaştıkları son olaylar üç arkadaşta büyük değişiklikler yapmıştı. Şimdi genellikle daha az konuşuyorlardı. Joe bile, altınlar nedeniyle iyiden iyiye değişmiş, bambaşka bir insan olmuştu. Sepetteki değerli taşları büyük bir açgözlülükle seyrediyor, adeta gözleriyle yiyordu.

Altlarında uzanan toprağın görünümü gerçekten umut kırıcıydı. Giderek çölleşen bu topraklar onları ürkütüyordu. Ne bir kasaba ne de bir kulübe topluluğu görülüyordu. Kimi yerde cılız bitkiler, çalılar, kimi yerde dikenli otlar ve sakız ağaçları dikkati çekiyordu.

Bu çorak bölgeden hiçbir kervanın geçmediği açıkça belli oluyordu. Çünkü hiçbir hayvan ya da insan iskeletine, kemik ve benzeri kalıntıya rastlamamışlardı. Az sonra bir kum denizine dalacaklarını tüm bu belirtilerden anlıyorlardı.

Geri dönmeleri olanaksızdı. İlerlemeleri gerekiyordu. Bu çorak bölgeyi çabucak aşabilmek için güçlü bir rüzgâra ihtiyaçları vardı. Oysa gökyüzü de umut kırıcıydı. Ne bir rüzgâr belirtisi ne de bir bulut vardı. Gün boyunca Victoria 30 mil kadar ilerleyebilmişti.

Üstelik suları da çok azdı. Şalume çalıştıkça su harcıyordu. Eğer su bulamazlarsa, balonda şalumeye yetecek 54 saatlik su vardı. Doktor bu rakamı, yaptığı hesap sonucu bulmuştu.

“54 saat içinde mutlaka bir su bulmalıyız” dedi arkadaşlarına. “Onun için gece yolculuğu yapmayacağız. Gündüz de gözümüzü dört açıp su arayacağız. İçmek için de sadece bir galon suyumuz kaldı. Bununla yetinmek zorundayız.”

“Suyu bölüşelim” dedi Dick. “Ama umudunu yitirme. Suyun bitmesi için daha üç günümüz var. Öyle değil mi?”

“Evet 54 saat. Geceleri durmak koşuluyla.”

Akşam yemeğinde sudan çok az içtiler. Bunun yerine içki içtiler. İçki içince de büsbütün susadılar.

Bütün gece geniş bir ovanın orta yerinde kaldılar. Deniz düzeyinden yaklaşık 800 ayak yüksekteydiler. Bu durum doktora biraz umut verdi. Bilginlerin öteden beri Afrika’nın ortasında bir su birikintisinden söz ettiklerini anımsadı. Gerçekten böyle bir göl varsa, oraya ulaşmalıydılar. Ama rüzgâr hiç de iç açıcı değildi. Hava durgundu.

Bu sakin ve yıldızlı gecenin ardından, daha ilk anda yakıcı güneş ışıklarıyla başlayan bunaltıcı bir güne girdiler. Saat beşte yola çıkma hazırlıklarını yaptılar. Balon ağır hava içinde hareketsiz duruyordu.

Bu sıcak hava katmanından ancak yukarılara çıkarak kurtulabilirlerdi. Ama bu, gereğinden çok su harcanması demekti. Şimdilik bunu denemeye olanak yoktu. Bu nedenle doktor balonu 100 ayak yukarda tutmakla yetindi. Az sonra hafif bir esinti onları batıya doğru sürüklemeye başladı.

Öğleye kadar Victoria ancak 4-5 mil yol alabilmişti.

“Rüzgâra boyun eğiyoruz” dedi doktor. “Daha hızlı gidemeyiz.”

“Ne sıcak!” dedi Joe. “Sanki fırında gibiyiz.”

“Eğer yeterince suyumuz olsaydı, şalumeyi açar şu sığağın da yardımı ile gazı çabucak genişletirdik. Ah o

uğursuz vahşi" dedi doktor. "Onun yüzünden bir kasa sudan olduk."

"Yoksa o kasayı attırdığına pişman mısın Ferguson?" diye sordu avcı.

"Hayır, hayır Dick. Bunu yapmak zorundaydık. Ama attığımız su bizi en azından on gün idare edebilirdi. Böylelikle çölü rahatlıkla geçebilirdik."

"Yarıyı geçtik mi?" diye sordu Joe.

"Mesafe olarak evet" dedi doktor. "Ama zaman olarak maalesef gerilerdeyiz. Baksana rüzgâr bize küstü. Semtimize bile uğramıyor."

O yörede toprağın yarık yarık oluşu dikkatlerini çekti. Dağın engebeleri, ovaya doğru giderek azalıyor-du. Bu tümsekler, tükenmiş bir dağın son yükseltileriy-di. Cılız otlardan oluşan bir şerit sanki kumların saldırısına karşı bir set görünümü veriyordu.

"İşte Afrika Joe" dedi doktor. "Sabırlı olmak gerekiyor."

"Kum ve kayalık görmek beni şaşırtmıyor efendim. Sizin anlatmış olduğunuz ormanlara, çayırlara zaten hiç inanmamıştım. Afrika deyince sıcak ve kum düşünüyor insan. Afrika'da olduğumu ancak şimdi anlıyorum. Bu geziye çıkmış olmaktan da memnunum efendim."

Güneş ufuk çizgisinin üstünden aşağılara doğru kayarken bütün gün boyunca 20 mil bile ilerlemedikle-

rini hesap eden doktor çok kaygılıydı. Güneşin ardından sıcak bir karanlık ortalığı kapladı.

1 Mayıs sabahı uyandıklarında, bir önceki sabahtan farklı bir şey görmediler. Ancak esinti hissedilir derecede artmıştı. Bunun ne zaman kesileceği ise belli değildi.

Doktor serinkanlı olmaya çalışıyor ama içinde bulundukları durumu en iyi o değerlendirdiği için umutsuzluğa kapılmaktan kurtulamıyordu. Dürbünüyle çevredeki tepeleri dikkatle inceliyor, bunların son tepeler olduğunu, tepelerin ardında engin bir kum denizinin başladığını görüyordu.

Taşıdığı sorumluluğun bilincinde olduğu için arkadaşlarına fazla bir şey belli etmemeye çalışıyordu. İki arkadaşını, dostluğuna dayanarak bu serüvene sürüklemişti. Bu hareketinde haklı mıydı, doğru mu davranmıştı? Yoksa Tanrı, bu giz dolu ülkenin tanınması onurunu ona layık görmemiş miydi?

Karamsar bir insanın düşünceleri kimi zaman mantık kuralları dışına çıkar. Kişi, açık düşünmek, kuramsal düşünmek yollarından sapar. Ferguson da şimdi neler yapması gerektiğini düşünüyordu. Acaba geri dönmek daha akıllı bir girişim mi olurdu? Geçtikleri yerleri az çok tanımıştı; ama geçecekleri yerler hakkında hiçbir bilgisi yoktu.

Sonunda arkadaşlarıyla konuşmaya karar verdi. Onlara her şeyi açıkça anlattı. Her olasılığı ortaya koyduktan sonra ne düşündüklerini sordu. Joe bu soruya;

“Benim, efendimin düşüncesi dışında düşüncem yoktur” diye cevap verdi. “Onun çektiği acıları ben de çekmeliyim. O nereye giderse, ben de gönüllü olarak oraya giderim.”

“Ya sen ne düşünüyorsun Dick?”

“Ben kolay kolay paniğe kapılmam” dedi avcı. “Yola çıkarken herkes gibi, bu işin tehlikelerini biliyordum ben. Sana her an yardımcı olmak da benim görevidir. Şimdi fikrimi sorarsan, sonuna kadar hep birlikte dayanmalıyız, derim sana. Aslında geriye dönmek bana göre daha tehlikeli. İlerleyelim dostum. Bana güvenebilirsiniz.”

Doktor bu konuşmalardan çok duygulanmış, yeniden güçlenmişti. Arkadaşlarına teşekkür etti. Kendisine güç verdiklerini söyledi.

Üç arkadaş el sıkıştılar. Doktor daha güvenli bir sesle;

“Bakın” dedi, “yaptığım hesaplara göre Gine Körfezi ile aramızda 300 millik bir mesafe var. Çöl, sonsuza dek sürüp gitmez doğal olarak. Kıyıda ise insanlar oturmakta, pek çok yer bilinmektedir. Gerekirse kıyıya doğru gideriz. Bu yol üstünde bir kuyu, bir vaha, bir pınara rastlayabiliriz. Ama asıl noksan olan rüzgâr. Rüzgâr esmedikçe boşlukta sallanmaktan başka elimizden bir şey gelmiyor.”

“O halde biz de rüzgârın esmesini bekleriz” dedi Dick.

Bütün gün boyunca hep gökyüzünü gözlediler. Ama umut verebilecek tek hareket bile göremediler. Güneş batarken önlerinde uzayan çöl görüntüsü içlerine ürperti veriyordu.

Gün boyunca, onca su ve gaz harcayarak ancak 15 millik yol alabilmişlerdi. Sıcaklığın etkisiyle de ellerindeki içme suyunun dörtte birini içmek zorunda kalmışlardı.

Gece sakin geçti. Doktor bir an bile gözünü kırpmadan gecenin sessizliğini dinledi, içine düştükleri çıkmazdan kurtulmaları için çareler aradı durdu.

20

Ertesi gün balonu 500 ayaklık bir yükseğe kadar çıkardılar. Bu yükseklikte hafif bir esinti Victoria'yı belli belirsiz bir hızla batıya doğru sürükledi.

"Çölün ortasındayız" dedi doktor. "Ne korkunç manzara değil mi? Bakın, boydan boya kum. Aynı boy-lam derecesinde, aynı güneş ışınlarını alan başka yerlerde bitkiler yetişiyor da neden burada kumdan başka bir şey yok acaba?"

"Nedeni beni ilgilendirmiyor" dedi Dick. "Beni şu anda ilgilendiren tek şey rüzgâr. Onun da görüneceği yok galiba."

"Yanıyorsunuz" dedi Joe. "Doğu tarafında kimi bulutlar görünüyor."

“Joe’nun hakkı var dostum. Belki de yağmur getirecek bulutlardır bunlar.”

“İnşallah” dedi Dick. “Adeta hamamda gibiyim, durmadan terliyorum. Acaba bu sıcaklığın balona zararı olmaz mı Ferguson?”

“Taftanın bulandığı sıvı çok daha yüksek ısılara dayanabilecek niteliktedir” diye cevap verdi doktor. “Düşünsene içinden geçen boru kimi zaman 70 dereceye kadar ısınıyor, yine de bir şey olmuyor balona.”

Joe’nun söylediği tarafta kalın bir şerit hızla yükseliyordu. Şeriti oluşturan bulutlar, ilk şekillerini kaybetmiş, kalın ve şişkin bir birikim oluşmuştu. Doktor bunların şeklinden, en ufak bir rüzgârı bile taşımadıklarını hemen anladı.

Bulutlar saat sekizden on bire kadar yükselmiş, güneşi örtmüştü.

“Buna güvenmeyin” dedi doktor.

“Gerçekten, ne yağmur belirtisi var ne de rüzgâr belirtisi” dedi Dick.

“Ben de öyle diyorum. Çünkü çok yüksekte bulut.”

“Peki, gayret etsek de buluta erişsek nasıl olur?”

“Bir yararı olacağını sanmam Dick. Gaz ve suyu harcamaktan başka bir iş yapmamış oluruz. Ama yine de bir kez deneyip bakalım.”

Şalumeyi olanca gücüyle çalıştırıp ısıyı yükselttiler. Genleşen gaz, balonu yükseltti. Yerden 1500 ayak ka-

dar yükselince bulutu yakaladılar. Kalın sisin ortasında bir süre hareketsiz kaldılar. Ne hafif bir esinti ne de bir nem görülüyordu. Biraz ilerlemişler ama istedikleri sonuca ulaşamamışlardı.

Doktor bunları düşünürken Joe'nun sesiyle irkildi:

"Aman Tanrım, bu olamaz, imkânsız bu."

"Ne var, ne oluyor Joe?"

"Bakın efendim, bakın Bay Dick. Ne kadar garip."

"Ne var Joe, söylesene."

"Burada yalnız değiliz, efendim. Çalmışlar, bizim buluşumuzu, Victoria'mızı çalmışlar."

"Çıldır mı yoksa?" diye sordu Dick.

"Galiba güneş başına vurdu."

Joe eliyle ilerisini gösterip;

"Bakın, şuraya bakın" diye yineledi.

"Evet, görüyorum" dedi doktor sakın bir sesle.

"Bir başka balon, bizim gibi gezginler."

Oraya baktıklarında, 200 ayak kadar ilerde, tıpatıp kendilerinininkine benzeyen bir balonla üç yolcuğu hayretle gördüler. Doktor, Dick'e;

"Bayrağı salla da işaret verelim" dedi.

Öbür balondaki gezginler de aynı anda aynı şeyleri yapmaya, bayrakla işaret vermeye başladılar.

"Eee. Onlar da işaret veriyorlar" dedi Dick.

"Bunlar maymun" diye bağırdı Joe. "Bizimle alay ediyorlar."

“Bunun anlamı Şu sevgili Dick. Karşıdaki balondan verilen işaretleri de sen veriyorsun” dedi doktor güle- rek. “Yani oradaki balon Victoria, içindekiler de sen, ben ve Joe’dur.”

“Bu saçmalığa inandıramazsın beni Ferguson.”

“Sepetin kenarına çıkıp kollarını salla bakalım ne göreceksin Joe.”

Joe, söyleneni yaptı. Karşıdaki balondan da aynı hareketlerin yinelandığını hayretle gördüler.

“Bu eşit yoğunlukta olmayan hava tabakaları ara- sında bir yansıma olayıdır” diye açıkladı doktor.

“Ayna gibi” dedi Joe. Durmadan kollarını sallıyor, işaretler yapıyor, karşıdan da aynı şekilde cevap alı- yordu.

“Balonumuzla birlikte kendimizi görmek ne hoş” dedi Dick. “Baktıkça gurur duyuyorum.”

Kısa bir süre sonra görüntü silindi gitti. Bulutlar bi- raz daha yükselmişti. Bir saat sonra tamamen kaybol- du. Bulutla birlikte esinti de kaybolunca doktor hızla alçaldı.

Yeniden sıcak havaya girdiler. Bu sıcak hava ile bir- likte yine karamsar düşüncelere daldılar.

Saat dörde doğru kum denizi ortasında kimi ağaç karartıları gördüler. Doktor dürbünüyle gözledi:

“Palmiyeler” dedi. “Acaba orada bir su kaynağı var mı?”

Daha dikkatle bakınca gözlerine inanamadı.

“Nihayet suya kavuştuk” dedi. “Kurtulduk arkadaşlar. Ne kadar ağır gidersek gidelim, sonunda oraya varacağız. Suyu kavuşacağız.”

Dili damağına yapışan Joe;

“Suyu bulduğumuza göre şimdi biraz içebilir miyiz?” diye sordu.

“Tabii, tabii içelim Joe.”

Ellerinde kalan sudan kana kana içtiler.

“Ohh! Dünya varmış” dedi Joe. “En ünlü biradan daha lezzetli geldi su.”

Saat altıda palmyelerin üzerine geldiler. Kurumuş, yapraksız iki ağaçtan başka bir şey görülmüyordu ortalıkta. Suyla ilgili hiçbir belirti yoktu. Bunları görerek umudunu yitiren doktor, arkadaşlarının bağırıklarını işitti.

Batıya doğru uzanan kemikler, buradan bir kervanın geçmiş olduğunu kanıtlıyordu. Arkadaşları bunları görünce doktora haber vermişlerdi.

Bembeyaz olmuş yüzleriyle birbirlerine baktılar.

“İnmeliyim” dedi Dick. “Aşağıdaki iğrenç manzarayı daha yakından görmekte bir yarar yok sanırım.”

“Suyun olup olmadığını kesinlikle saptamalıyız Dick. Nasıl olsa geceyi burada geçirmek zorundayız. Hiç olmazsa kuyunun dibini araştırır, belki biraz su buluruz.”

Victoria süzüle süzüle yere indi. Joe ile Dick, kendi ağırlıkları kadar kumu sepete doldurdular. Sonra koşa koşa kuyunun başına gittiler. Kumlarla kaplanmış merdivenlerden aşağıya indiler. Kaynak yıllarca önceden kurumuş gibiydi. Kazdıkları kumun altında en ufak da olsa bir ıslaklık, bir nem belirtisi yoktu.

Az sonra ikisi de üstleri başları toz toprak içinde, yüzleri bir karış asık, umutsuz olarak geri döndüler. Kuyuda su değil, suyun belirtisi bile yoktu.

Doktor onları görünce, bir sonuç alamadıklarını anladı. Yaklaşmalarını bekledi. Bundan sonra çok güçlü olması gerektiğinin farkındaydı. Arkadaşlarının morali adeta yok olmuştu.

Joe, kuyudan çıkardığı bir-iki parça kemiği öbürlerinin yanına fırlatıp attı.

Akşam yemeğinde hiç konuşmadan birkaç lokma yediler.

İçecek bir miktar suları vardı ama gelecek için hiç de iyimser değillerdi.

21

Bir gün önce 162 ayak küp gaz harcamışlar; ancak 10 millik bir yol alabilmişlerdi.

Sabah harekete geçerlerken doktor;

“Şalume ancak altı saat çalışabilir. Eğer bu süre içinde bir su kaynağı bulamazsak işimiz Tanrı’ya kaldı demektir” diyerek gerçeği açıkladı.

“Çok az rüzgâr var” dedi Joe. “Ama bakarsınız birazdan hızlanır” diyerek efendisini avutmak istedi.

Aslında bu istek boş bir umuttu. Hiçbir esinti yoktu. Isı gölgede 45 dereceydi.

Joe ile Dick, yere uzanarak sıkıntılı dakikaları uyku ile geçiştirmeyi denediler. Adeta çay suyu gibi kaynamış olan suyu dikkatle kullanıyorlar; ancak dudaklarını ıslatmakla yetiniyorlardı. Çölün ortasında susuz kalmışlardı.

Doktor çok düşünceliydi. Havada durabilmek için harcadıkları suyu saklasalardı, daha doğru olmaz mıydı acaba? Belki biraz yol almışlardı ama buraya kadar gelmenin ne yararı olmuştu? Şalume için ayırdıkları su ile dokuz gün geçirebilirlerdi. Ama gazdan kayıpları olurdu. Gaz ise, balon için kan gibi önemli ve değerliydi.

Öğleye doğru kendi kendine, “Bir gayret daha göstermek gerekiyor” diye düşündü. “Uygun bir hava akımı bulabilmek için son bir kez daha yükselebiliriz. Bunun için şalumedeki suyu son damlasına kadar kullanmak gerekecek” diyerek işe koyuldu.

Arkadaşları uyurken ısıyı sonuna kadar yükseltti. Balon, gazın genişlemesine uyarak şişti. Dimdik yükselmeye başladı. Doktor balonu yükseltip alçaltarak, 100

ayakla 5000 ayak arasında uygun bir hava akımı aradı durdu. Bu çaba sırasında havalandıkları noktadan bir adım bile ilerleyememişlerdi.

En sonunda su bitti. Ocak söndü. Pil artık çalışmıyordu. Victoria alçalmaya başladı. Sepet, yere oturdu.

Öğle sıcağı tüm kızgınlığıyla bastırmıştı. Şu anda Çad Gölü'nden 500, batı kıyılarından 400 mil uzaklıktaydılar. Suları ise tamamen tükenmişti.

Joe ile Dick uyandıklarında doktorun üzüntüsünü anladılar. Üçü de sepete kum doldurarak yere indiler. Uzun saatler boyunca hiç konuşmadan oturdular. Bisküvi ve etten oluşan akşam yemeğini adeta zorla yediler. Birer damla su içtiler. Daha doğrusu kaynar su içtiler diyebiliriz.

Ertesi sabah uyandıklarında doktor, dört buçuk litrelik suyu bir yana ayırdı. Buna son âna kadar hiçbir surette dokunmamaya karar verdiler.

Sessizce kahvaltılarını yaparlarken havanın çok sıcak olduğundan şikâyet ettiler. Doktor pek umutsuz değildi.

"Bu enlemlerde fazla sıcağın ardından çoklukla fırtınalar görülür" dedi. "Gökyüzündeki bu durgunluğa bakınca, birkaç saat içinde büyük değişiklikler olacaktı gibi geliyor bana."

İkisi de doktorun bu sözüne inanarak gökyüzüne daha dikkatle bakmaya başladılar.

Bütün gün böyle geçti. Susuzluk, çölün sessizliği, son derecede yüksek bir ısı, gezginleri harap etti. Zaman zaman kumları dalgalanır gibi görmeye başladılar. Kuşkusuz çöl tutması denen hastalığın ilk belirtileriydi bunlar.

Giderek serap görmeye başladılar. Gözleri iri iri açılıyor, az ilerde çeşmeler, kuyular, akarsular gördüklerini sanıyorlardı.

Gece olunca doktor, biraz canlılık kazanmak için arkadaşlarını gelişigüzel bir doğrultuda yürüyüşe çağırdı. Ama iki arkadaşı da yürüyecek hal kalmamıştı. Oldukları yerde kalmayı yeğlediler. Doktor tek başına yürüyüşe çıktı.

Uzun bir süre hasta yatmış insanın ilk adımları gibi, güçlükle yürüyordu. Ama bir süre sonra eski halsizliği kalmadı. Daha canlı yürümeye başladı. Batı doğrultusunda bir mil kadar yürüdü. Bu yürüyüş bacaklarındaki uyuşukluğu giderdiği gibi, kafasına da bir parlaklık vermişti. Daha hızlı yürümeye başladı. Ama bu aldatıcı güç, az sonra tükendi. Adım atamaz oldu. Dizleri titredi. Olduğu yerde sallandı. Geri dönmek istedi ama kıpırdıyamıyordu. Başı döndü. Boğazına bir acılık geldi. Bağırarak, imdat istemek için çaba gösterdi. Hepsi boşunaydı. Olduğu yerde yere yığıldı. Öylece kaldı.

Gecenin ilerlemiş bir saatinde gözlerini açan Joe, efendisinin hâlâ dönmediğini görünce kuşkulandı. Bin

zahmetle ayağa kalkıp, doktorun izlerine baka baka yürüdü. Sonunda efendisini yerde baygın yatarken buldu. Onu kucaklayıp büyük bir gayretle balonun yanına taşıdı.

Doktor neden sonra kendine geldi. Joe'ya teşekkür etti. Ancak durumlarının pek kötü olduğu artık su götürmez bir gerçektir. Joe, iki arkadaşına;

“Böyle beklemekle bir şey sağlayamayacağımızı anladım” dedi. “Ben yanıma biraz yiyecek alıp ileriye doğru yürümek istiyorum. Belki de tek kurtuluş yolumuz bu. İlk rastladığım insanlardan yardım alıp buraya dönerim. Ama bu arada rüzgâr çıkarsa siz hemen havalanırsınız.”

“Ya kimseye rastlamazsan Joe, ya seni görünce yardım etmek yerine tutsak alırlarsa ne olacak?” diye sordu Ferguson.

“İyi ama efendim, başka çaremiz yok. Ben kendimi fedaya hazırım. Hiç olmazsa bir kurtuluş umududur bu.”

“Hayır Joe, hayır. Birbirimizden ayrılmayacağız. Ölürssek de beraber öleceğiz. Kurtulursak da beraber kurtulacağız.”

Joe doktorun ve Dick'in bu konudaki ısrarları karşısında gevşedi:

“Peki efendim. Bir gün daha bekleyeceğim. Günün sonunda yola çıkıp size yardım getirmeye çalışacağım.”

Üç arkadaş bu konuşmayla bile yorulmuşlardı. Derin bir uykuya daldılar.

22

Ertesi sabah hepsi yorgun uyandı. Barometrede en küçük bir hareket yoktu. Güneş yakıcıydı. Dick, oldukça hasta ve keyifsizdi. Susuzluk onu harap etmişti. Dudaklarıyla ancak hafif hırıltılar çıkarabiliyordu.

Hiçbiri suyun yanına yaklaşamıyordu. Adeta suyu, su ile ilgili şeyleri düşünmekten kaçınıyorlardı.

Dick, giderek kötülüyordu. Gözleri cam gibi durgun ve donuktu. Yumruklarını dişliyor, "Ah, ah!" diye bağırıyordu. "Susuzluk ülkesi. Sana umutsuzluk ülkesi demeliyim."

Akşama doğru Joe'da da aynı belirtiler görüldü. Karşısında uzayan kumları berrak, duru bir gölün suyu gibi görüyor, bu berrak sulardan içmek için kumlara kapanıyor, ağzı burnu su yerine sıcak kumlarla doluyordu. Güçlkle nefes alabiliyordu.

Daha sonra Joe, yedek olarak ayrılan suyu içmeyi düşündü. Doktorla Dick'in halsizliğinden yararlanarak bunu pekâlâ yapabileceğini tasarladı. Susuzluk, halsizlik, mantığını yenmişti. O suyu içmekten başka hiç ama hiçbir şey düşünmez olmuştu.

Aynı anda, “Su. Su. Bir yudum su” diyen hıçkırık dolu, halsiz bir ses duydu. Bu Dick’ti. Sürünerek yanına kadar gelmiş, Joe’ya yalvararak su istiyordu. Joe, bu yalvarışa dayanamadı. Az önce içmeyi tasarladığı suyu Dick’e uzattı. Dick şişedeki suyun yarından çoğunu dö-kerek bir anda içip bitirdi. Sızan sular uzamış sakallarını ıslattı.

Joe’ya;

“Teşekkür ederim” dedi.

Ama bu sözleri kimse duymadı. Çünkü Joe olduğu yerde yuvarlanmış, halsiz yatıyordu.

Ertesi sabah zavallı adamlar, tüm organlarının sı-caktan ve susuzluktan kurumaya başladığını hissettiler. Joe ayağa kalkmayı denedi ama başaramadı. Artık dü-şündüğü gibi yola çıkıp arkadaşlarına yardım araması uzak bir düş olmuştı.

Doktor sepetin içinde büzülmüş, anlamsız ve boş gözlerle ileriye bakıyordu. Hiçbir yere bakmadığı, hiç-bir şey görmediği kesindi.

Dick ise daha feci durumdaydı. Aniden bulundu-ğu yerden doğrulup tüfeğini aldı. Namlusunu ağzına doğrulttu. Onu gören Joe hemen üzerine atılarak engel oldu.

“Bırak beni, defol” diye bağırdı avcı.

Alt alta, üst üste boğuşmaya başladılar. Avcı, Joe’ya uzak durmasını yoksa kendini öldüreceğini söylerken

sesi kısıldı. Boğazı yanmaya başladı. Ama Joe söylenenlere aldırıyor, kollarından kısıkvrak yakaladığı arkadaşını bırakmıyordu. Bu boğuşma sırasında tüfek patladı. Doktor da derin uykusundan uyandı. Bir hayalet gibi kımıldandı. Onlara anlamsız gözlerle baktıktan sonra çevresini gözledi. Birden öyle bir sevinçle haykırdı ki, ikisi de doktorun aniden çıldırdığını sandılar.

“Bakın, şuraya bakın!”

Doktor eliyle karşı tarafları gösteriyordu.

İki arkadaş öyle şaşırdılar ki, kavgayı falan unuttuverdiler. Kum dalgaları toz bulutları haline dönüşüyor, güneş bu toz bulutları ardında görünmez oluyordu.

“Kum fırtınası” dedi Joe. “Bir bu eksikti.”

“Daha iyi oldu” dedi Dick. “Ölümümüz daha da hızlanacak. Bu kum fırtınasında boğulur gideriz.”

“Hayır” dedi doktor. “Bu kum fırtınası bizim kurtuluşumuzun müjdesi.”

Bunları söyleyen doktor sepetteki kumları temizlemeye başlayınca öbürleri onun ne yapmak istediğini hemen anladılar. Doktora yardıma koştular.

“Haydi Joe” diye bağırdı doktor. “Şu kıymetli taşlardan birkaçını at bakalım.”

Joe hiç düşünmeden kayaları atmaya girişti. Balon yavaşça kımıldanıp yükselmeye başladı.

Fırtına çok hızlı esiyordu. Biraz daha şiddetle esseydi kuşkusuz balonu parçalardı. Acele hareket edemezlerse sepetin içi kumla dolacak, ağırlaşacaktı.

Doktor yeniden bağırdı:

“Safra at Joe, safra at.”

“Hayhay” dedi Joe. İri bir kaya parçasını attı.

Victoria kendine bir yol buldu. Hızla hortumun üzerine çıktı. Baş döndürücü bir hızla kum denizinin dalgaları üstünde uçmaya başladı.

Bir süre sonra balon yeşil ağaçların görüldüğü bir yerden geçiyordu. Üçü birden, “Su, burada su vardır” diye bağırdılar.

Doktor, gaz kaçıran supabı açarak balonun havasını biraz azalttı. Victoria olduğu yerde süzülerek aşağıya, ağaçların yakınında bir yere indi.

Son dört saat içinde 250 mile yakın bir yol almışlardı. Sepetten heyecanla indiler. Yeterince ağırlık koydular. Doktor iki arkadaşa tüfeklerini almalarını tembih etti.

Dick karabinasını, Joe da hemen bir tüfek aldı. İkisi de hızla yürüyerek ağaçlara doğru ilerlediler. Öyle telaşlıydılar ki, ıslak toprak üzerindeki ayak izlerini görmediler. Tek düşündükleri bir an önce suya kavuşmaktı.

Aniden, yirmi adım kadar öteden bir kükreme duyuldu.

“Bir aslan” diye seslendi Joe.

“Bir bu eksikti” dedi Dick. “Gelsin bakalım aslan hazretleri. Gelsin de görsün avcı nasıl olurmuş!”

“Aman efendim, dikkatli olalım” dedi Joe. “Üçümüz de birbirimize gerekliyiz.”

Ama Dick, Joe'yu dinlemedi. Elinde karabinası, gözlerinde müthiş bir parıltıyla sesin geldiği tarafa doğru ilerledi. Bir ağacın ardındaki aslan, her an atılmaya hazır bekliyordu. Avcıyı görünce yay gibi gerildi ve sıçradı. Aynı anda bir patlama duyuldu. Aslan daha havada iken kalbinden yediği bir kurşunla cansız, yere düştü.

Dick, hiçbir şey olmamış gibi kuyuya doğru koştu. Basamakları atlaya atlaya indi. Sonunda kuyunun dibindeki suyu görünce çılgın bir sevince kapıldı. Hemen yüzüstü yatarak dudaklarını bu hayat dolu sıvıya değdirdi. Ardından gelen Joe da onu izledi. İki kişinin büyük bir özlemle su içmelerinden çıkan ses, kuyunun duvarlarında yankılandı.

Dick, yeterince su içtikten sonra elindeki şişeyi doldurdu. Merdivenleri koşarak çıktı. Ancak kuyunun ağzı aniden karardı. İri bir cisim kuyunun ağzını kapatmıştı. Dick de, ardından gelen Joe da korkuyla durdular.

“Eyvah, kuyu kapandı.”

“İmkânsız. Olamaz bu!”

Bu sözlere korkunç bir kükreme cevap verdi.

“Bu da dişi aslan” dedi Dick. Hiç tereddüt etmeden karabinasını doğrultarak nişan aldı, ateş etti. Hayvan aniden ortadan kayboldu.

“Haydi gidelim” dedi Dick.

Joe onu kolundan tutarak engel oldu:

“Hayır efendim, iyi vuramadınız. Eğer öldürmüş olsaydınız hemen şuracıkta yığılır kalırdı. Şimdi kuyu-

nun ağızında yaralı olarak yatıyor. İlk çıkanın üstüne atlayacaktır.”

“Ama çıkmamız gerek. Ferguson su bekliyor.”

“Hayvanı aldatalım. Siz bana karabinanızı verin, benim tüfeğimi de siz alın.”

“Ne yapmayı düşünüyorsun Joe?”

“Şimdi görürsünüz efendim.”

Joe ceketini tüfeğin namlusunun ucuna takarak kuyunun ağızına doğru uzattı. Aynı anda korkunç bir kükreme ile aslan ceketin üstüne atladı. Dick’in atışı tam isabetli olmadı. Aslan omzundan vurulmuştu. Joe’yu da devirerek kuyudan aşağıya yuvarlandı. Aslanın pençelerini vücudunda hisseden Joe korkuyla titredi. Gözlerini kapadı. Aynı anda ikinci bir patlayış kuyunun içinde yankılandı.

Gözlerini açtığı anda kuyunun ağızında, elinde dumanı tüten silahıyla doktoru gördü. Hemen ayağa kalkıp şişeyi aldı. Efendisine uzattı.

Doktor şişeyi dudaklarına götürdü. Kana kana içti. Üç arkadaş neşe içinde birbirlerine sarıldılar.

23

Akşam, gökyüzü pırıl pırıl yıldızlarla doluydu. Ağaçların altında oturup nefis bir yemek yediler. Üçün-

de de hayatın tadını yeniden duymaktan doğan bir neşe vardı. Bol bol su kullandılar. Hele Joe, durmadan bulaşık yıkadı.

Ertesi sabah güneş tüm gücüyle yükseldi. Ancak bulundukları yerde ağaçların yaprakları güneşin girmesini engelliyordu. Bu bakımdan serinlik devam ediyordu. Doktor uygun bir rüzgâr buluncaya dek burada kalıp dinlenmelerinin daha doğru olacağını söyledi.

Uzun süre konuştular. Söz döndü dolaştı, insanın susuzluğu konusuna geldi. Doktor bu konuda pek çok bilgi verdi. Sonra da gezgin James Bruce'un başından geçen bir serüveni anlattı:

"James Bruce, 1768-1772 yıllarında Nil'in kaynaklarını aramak için geziye çıkmış bir İskoçyalıydı. Bu gezinin notlarını 1790 yılında yayımladı. Anlattıkları büyük bir tepkiyle karşılandı. Örneğin, Bruce, Afrika'da kimi insanların çiğ et yediklerinden söz ediyordu. Buna kimse inanmıyordu. Herkes onu yalancılıkla suçluyor, gidip incelemeleri olanağı bulunmayan olayları istediği gibi değiştirerek anlattığını ileri sürüyorlardı. Bu kuşuklar ve suçlamalar gezgini son derece kızdırmıştı. Bir de bugünkü bilgilerimizi düşünelim. Değil çiğ et yemek, bugün yamyamların insan eti yediğini bile artık herkes kabul ediyor değil mi?"

"İngiltere'ye döndüğümüzde bizim anlattıklarımıza da inanmazlarsa!" dedi Joe.

“Ne yaparsın o zaman?” diye sordu doktor.

“Ne yapacağım” dedi Joe, “Victoria’nın kauçuklu etinden bir parça tuzlayıp biberleyip yediririm onlara.”

Bu şakaya kahkahalarla güldüler. Bütün gün böyle neşeli söyleşilerle geçti. Tüm çektiklerini unutmuşlar, eskisi gibi umut dolu, güçlü ve hareketli insanlar olmuşlardı.

Dick, çevrede başka vahşi hayvanların da bulunacağını söyleyince, bir önlem olmak üzere gece ateş yakmaya karar verdiler.

Joe kucak kucak kuru dallar, kuru yapraklar topladı. Bunları tutuşturarak büyük bir ateş yaktı. Ateşin yakınında nöbetleşe uyudular.

Ertesi sabah havanın durgunluğu sürüyordu. Balon gökyüzünde, donmuş gibi harekesiz duruyordu.

Doktor bu kez de yiyeceklerinin tükenmesinden endişeleniyordu. Yolculuk daha uzarsa bu kez açlık sıkıntısı çekeceklerdi. Ama barometreyi inceleyince cıva düzeyinde hafif bir düşme gördü. Bu onun için yeterli bir uyarı idi. Hemen arkadaşlarına seslendi. Her an havalanabilmek için hazır olmalarını söyledi.

Bütün su kasalarını ağzına kadar doldurmuşlardı. Joe’ya kıymetli taşlarından birazını atmasını söylediler. Daha önce onlara hiç önem vermeden kolaylıkla elinden çıkaran Joe, artık aklı başına geldiğinden bu kez söyleneni eli titreyerek, istemeden yaptı. Değerli taşların büyük bir bölümünü sepetten aşağıya attı.

“Bizden sonra buraya gelecekler yaşıadı” dedi. “Kuyu başında büyük altın külçeleri! Bulanlar kimbilir ne kadar sevinir.”

“Buraya bilginler gelir de altınları bulurlarsa dinle artık sen, ne teoriler atarlar ortaya!”

“Hakkınız var efendim. Bakarsınız günün birinde Afrika’da ağaçlık bölgelerde, kuyu başlarında altın maddenleri varmış diye haberler duyarız.”

Doktor onların bu şakalarına cevap verdi:

“Böylece Joe, tüm dünya bilginlerini yanıltmış olmakla övünebilirsin.”

Üçü de neşe ile güldüler.

Bütün gün havanın değişmesini umutla beklediler. Isı, ağaçlıkların dışında çekilmez bir hal almıştı. Termometre gölgede 70 dereceye yaklaşmıştı.

Akşama doğru Joe yatakları yine açıkta hazırladı. Doktorla Dick’in nöbetleri olaysız geçti.

Joe nöbet tutarken gökyüzünün bulutlarla dolmaya başladığını, ısının düştüğünü gördü. Hemen arkadaşlarını uyandırdı.

“Baylar, lütfen kalkın” dedi. “Yolculuğun tam zamanıdır.”

Aceleyle balona binmek için hazırlanmaya başladılar. Victoria fırtınanın şiddetine boyun eğmiş, kumlar üzerinde sepeti ile iz bırakarak hızla ilerliyordu. Eğer biraz daha fazla safra boşaltmış olsalardı, balonu kaçır-

miş olacaklarını düşündüler. Joe çevik bacaklarıyla koşarak sepeti yakaladı. Tüm ağırlığı ile üstüne abandı. İki arkadaşı da yetişip sepete atladılar.

Doktor şalumeyi çalıştırdı. Sonuna kadar açtı. Sepetten biraz daha ağırlık attılar. Victoria hızla yükselmeye başladı. Altlarında küçülen, giderek uzaklaşan ağaçlara bakarlarlarken hepsi çok mutluydu. Gezinin tehlikelerle dolu bir bölümü burada sona eriyordu.

24

Havalandıklarından beri olabildiği kadar hızla ilerliyorlardı. Ama altlarında uzayıp giden çöl bir türlü bitmek bilmiyordu.

Öğleye doğru kimi bitkiler görünmeye başladı. Uçsuz bucaksız kum denizi üzerinde yer yer görünen bu yeşillikler, Amerika'yı keşfe giden gemicilerin gördükleri kara parçaları gibi bir umut havası yarattı.

Art arda gelen bitki topluluklarına sevinçle bakıyorlardı. Joe ellerini cırparak, "Geldik, geldik!" diye bağırdı.

Bir saat sonra artık daha güre ağaç toplulukları, daha kısa mesafelerde görünmeye başladı.

Joe ve Dick nasıl bir ülkeye geldiklerini merak ediyorlardı. Ancak ortada kimseler görünmüyordu. Doktor onların bu merakını giderdi:

“Bu hızla gidersek, kısa bir süre sonra insanlarla karşılaşabiliriz.”

“Bu ülke de zenci ülkesi mi?”

“Öyle sayılır Joe. Arap ülkesine varana dek, zenciler arasında sayılırız.”

“Araplar mı dediniz efendim? Hani şu deve üstündeki Araplar! Şimdi de onları mı göreceğiz?”

“Hayır Joe, ben devesiz Araplardan söz ettim. Bu yörede deve çok azdır. Eğer develi Arap görmek istersek kuzeye çıkmamız gerekir.”

“Buna üzüldüm doğrusu. Rüzgâr ters yönden eserse, develerin bize büyük yardımı olurdu.”

“Nasıl yardım?”

“Onları sepete bağlayıp balonu çektirirdik. Beğenirsiniz mi bu fikri?”

Doktorla Dick, Joe’nun bu sözlerine güldüler.

Az ilerde, tepelerin üzerinde bir göl gördüler. Yan tarafta da düzgünce bir yol kıvrılarak yükseliyordu. Aşağıda Arapların kende dedikleri pandanus ağaçlarının ağır, iç gıcıklayıcı kokusu balondakilere kadar yükseliyordu. Baobap, muz ve benzeri ağaçlar küçük ormanlar halinde uzanıyordu.

Joe, ilerde bir noktayı işaret ederek, “İşte hayvanlar” dedi.

Gerçekten ilerde salına salına yürüyen filler güzel bir görüntü oluşturunuyordu. Dick;

“Şu güzelliğe bakın” dedi. Sonra doktora dönerek avlanmak istediğini söyledi.

“Bu kuvvetli rüzgârda nasıl durabiliriz Dick?” dedi doktor. “Merak etme, daha bol av hayvanı bulunan yerlerde durunca avlanabilirsin.”

Dick, parmağı tüfeğin tetiğinde, altlarında koşup oynayan hayvanlara iç geçirerek bakıyordu.

Bu ülkede hayvanlar da bitkiler kadar güzel ve çeşitliydi. Vahşi öküzler, ot yığınları arasında yuvarlanıyordu. Çeşitli renkte fillerin müthiş bağırtılarla ağaçları kemirdikleri, dişlerine taktıkları ağaç gövdelerini söküp attıkları görülüyordu. Yamaçlardan inen sular çağlayanlar yaparak kuzeye doğru akıyordu. Sular içinde oynayan suaygırlarının gürültülerini dikkatle dinliyorlardı.

Doktor haritayı inceleyerek Adamova Krallığı bölgesine yaklaştıklarını söyledi.

“Çok mutluyum” dedi. “Birkaç gezginin yarıda kalmış keşif gezisini ben tamamlıyorum. Böylece Speke ile Burton’un gezilerini Doktor Barth’ın gezileriyle birleştirmiş oluyoruz. Bu yiğit gezginin varabildiği en son noktaya az sonra varacağız.”

Dick, arkadaşına bu iki keşif gezisinin bitiş noktaları arasındaki mesafeyi sordu. Doktor haritadaki kimi noktalar arasını pergelile ölçerek ona cevap verdi.

“Aralarındaki fark 25 derece” dedi. “Yani başka bir ölçüyle, 1500 mil eder. Ama ne yazık ki, rüzgâr balonu

batıya götürüyor. Oysa ben kuzeye çıkmayı düşünüyordum.”

Tam on saatlik bir yolculuktan sonra, Nigritie’nin sınırlarına vardılar. Afrika’nın bu bölgesindeki tüm sular okyanusa akıyordu.

Az sonra da gerçek bir nehir ve nehir boyunda kaynaşan insanlar gördüler. Bunlar, kaç günden beri gördükleri ilk insanlardı.

Doktor haritayı ve altlarında uzanan nehri dikkatle inceledi. Arkadaşlarına;

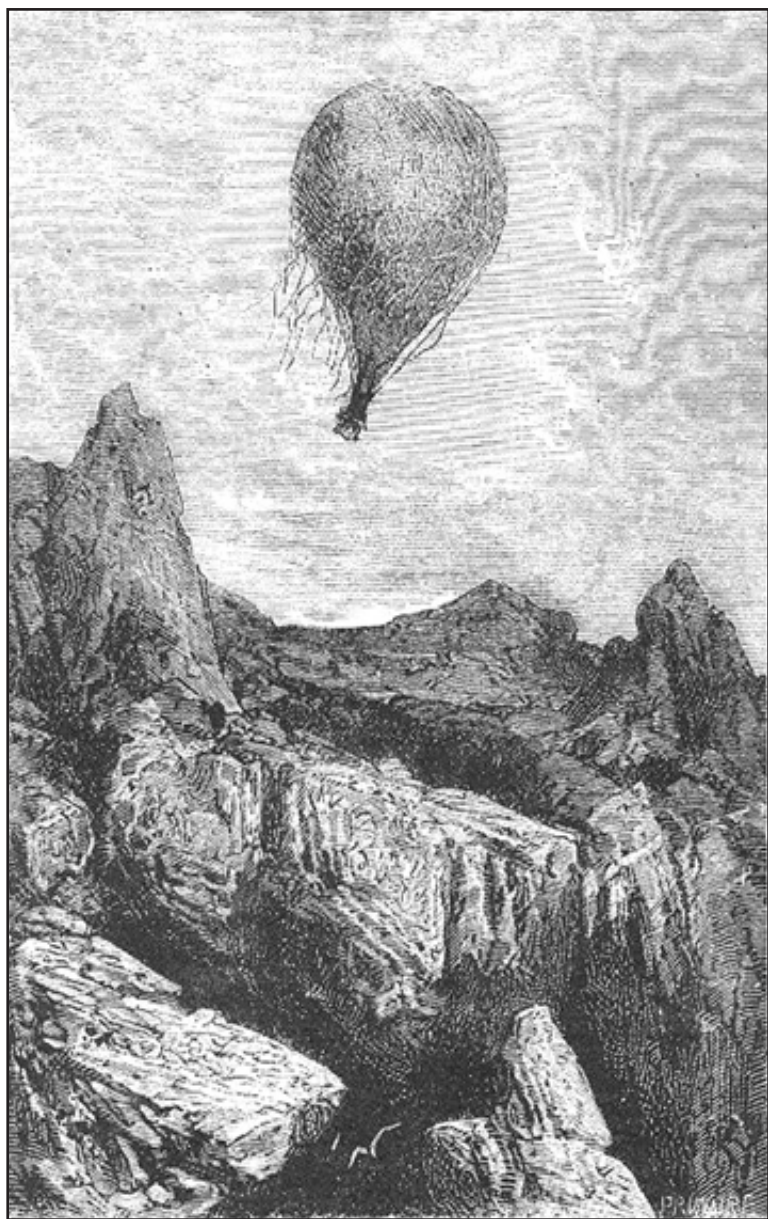
“Bu nehir, Nijer’in en büyük kollarından biri olan Bénoué’dir” dedi. “Günün birinde, bir gemi iç bölgele-re kadar ulaşım olanaklarını sağlayacak kesinlikle. Bir süre önce Pléiade adlı bir gemi bunun öncüsü oldu. Yola’ya kadar ulaşabildi.”

Tarlalarda çalışan tutsaklar, başlıca besin maddeleri olan sorgho adlı darıya benzer bir ürünün ekim işleriyle uğraşıyorlardı. Başlarının üstünden hızla geçen balonun arkasından bir süre şaşkınlıkla bakıyor, sonra yine çalışmalarına dönüyorlardı.

Akşama doğru Yola’dan 40 mil uzakta durdular. Uzaklarda Mendif Dağı’nın iki sivri tepesi görünüyordu.

Attıkları çapalardan biri yüksek bir ağaca takıldı. Buna karşın sert bir rüzgâr balonu sarsıyor, sepeti tehlikeli duruma getiriyordu.

Neyse ki gece fırtına şiddetini azalttı. Daha rahat uyuyabildiler.

Mendif Dağı

Ertesi sabah başlayan hafif bir rüzgâr balonu Yola kentinden uzaklara doğru uçurdu. Aslında doktor bu kenti görmeyi çok istiyordu. Ama ne çare ki rüzgâr buna engel olmuştu. Aslında kuzeye, hatta biraz doğuya gitmeleri gerekiyordu.

Gerek Joe gerekse Dick, birkaç kez, aşağıya inip mola vermelerini ve yeterince avlanıp, taze et yemelerini önerdiler. Ama doktor onlara izin vermedi. Çünkü yöre halkının gelenekleri, yabancılara karşı tutumları, iç açıcı değildi. Hiç mola vermeden yola devam ettiler.

Artık giderek sıklaşan köyler, kasabalar üzerinden uçuyorlardı. Köyler, kasabalar, birbirine benzeyen basit kulübelerden oluşuyordu. Çeşitli renkteki çiçeklerle çevrili yollar kulübeler arasında uzanıyordu. Onları gören her köyde aynı canlılık, aynı kargaşa başlıyor, artlarında hoş bir anı bırakarak geçip gidiyorlardı.

Doktorun art arda yaptığı manevralarla Victoria kuzeye, bulutlar arasında belli belirsiz görünen Mendif Dağı'na doğru yöneldi. Bu dağ, yüksek tepeleriyle Nijer yöresi ile Çad Gölü yöresi arasında doğal bir sınır oluşturuyordu.

Biraz sonra çukur alanların yer yer pirinç ve yerfıstığı bitkileriyle kaplandığı Bagétée'yi gördüler.

Saat üçte Mendif Dağı'na iyice yaklaşmışlardı. Buradan sonra durmadan yükselmeleri gerekiyordu. Şalumedeki ısı 100 dereceye yükseltilerek balona 1600 lib-

re basınçlı gaz verildi. Victoria bu gazın kaldırmasıyla 8000 ayağa çıktı. Böylelikle gezi boyunca yükseldikleri en üst noktaya erişmiş oldular. Hava iyiden iyiye soğumuştur. Hepsı battaniyelere sarınmak zorunda kaldılar.

Saat beş olmuştu. Balon, giderek alçalan dağ yamaçları boyunca yere doğru iniyordu. Toprağa oturur oturmaz hemen gerekli önlemleri aldılar. Balon sınıksız bağlandı. Daha fazla bekleyemeyen Dick, tüfeğini kap-tığı gibi ormana doğru koştu.

Kısa bir süre sonra eli kolu dolu olarak döndü. Bir düzine kadar yabanördeği, çeşitli çulluklar, avcının neşesini yerine getirmişti.

Joe tüm becerisini gösterdi. Öyle güzel kızartmalar yaptı ki, Dick bile, bugüne dek böylesine güzel av eti yemediğini söyledi.

25

Ertesi gün serüven dolu gezi erkenden başladı. Üçü de bunca tehlikeyi kolaylıkla atlatan balonlarına çok güveniyorlardı.

Doktor, varış yerlerinin neresi olacağını bilmeden ilerliyordu. Ama gezinin iyi bir biçimde sonuçlanacağından hiç kuşkusu yoktu. Sadece, böyle tutucu ve tam uygarlaşmamış ülkeler üzerinden uçarken her türlü önlemleri alarak, kendilerine yeterince güvence sağlamaya dikkat ediyorlardı.

Rüzgâr onları biraz daha kuzeye sürükledi. Saat ona doğru, iki tepe arasında kurulmuş bulunan Mosfeia kasabasını gördüler. Kasabaya bir bataklıkla, orman arasındaki yoldan giriliyordu. Her yer bir saldırıya karşı en iyi biçimde korunuyordu.

Bu sırada garip bir kalabalık gördüler. En önde yol boyunca sıralanan halkı dağıtmakla görevli öncüler ilerliyor, onların ardından trampetçiler geliyordu. Daha geride bir bölük atlı asker, onların arasında da süslü püslü elbiseleriyle bir karnaval prensine benzeyen şeyh geliyordu.

Bu garip alayı görebilmek için balonu biraz aşağıya indirdiler. Ancak gökten yere doğru kocaman ve renkli bir yuvarlağın inmekte olduğunu gören halk, atlılar, trampetçiler korku içinde bağırışarak yoldan çıktılar, tarlalara doğru kaçıştılar.

Şeyh ise olduğu yerde kaldı. Yerinden kımıldamaya niyetli görünmüyordu. Elinde uzun namlulu tüfeği ile hazır bekliyordu. Balon 150 ayağa kadar inince doktor, sesine güvenilir bir hava vererek Arapça bir şeyler söyledi.

Gökyüzünden bu seslerin duyulması üzerine şeyh hemen kendini yere attı. Secdeye kapandı. Doktorun tüm çabalarına karşın bu durumunu sürdürdü.

“Bunlar, ne yaparsak yapalım bizleri olağanüstü varlıklar olarak görecektir” dedi doktor. “Çünkü daha

önce buraya ayak basmış Avrupalıları hep insanüstü bir yaratık olarak görmüşler. Şeyh ilerde bugünkü rastlantıdan söz ederken Arap hayal gücünün tüm kaynaklarını kullanarak bizleri öyle bir anlatacaktır ki, kısa sürede birçok destana konu olacağımız kesindir.”

“Aralarına girmemiz çok yararlı olacak” dedi Dick. “Böylelikle bizlerin olağan insanlar olduğumuzu anlayacaklar ve giderek uygarlığa doğru yöneleceklerdir.”

“Haklısın, Dick. Ama ne yapabiliriz! Bu ülkenin tüm bilginlerine bu balonun nasıl işlediğini anlatsak, olağanüstü bir durum olmadığını anlatsak bile onlar bu açıklamalardan hiçbir şey anlamayacaklar ve bizleri yine insanüstü varlıklar olarak görmeye devam edeceklerdir.”

Kasaba çoktan kaybolmuştu. Ufukta sıra sıra ağaçlar, yer yer alçak tepeler uzanıyordu. Mandara, akasya ormanları, iri iri çiçeklerle bezenmiş ağaçlar, otsu bitkiler, pamuk tarlaları ve alabildiğine sulak bir yöre gözlerinin önünde uzanıyordu. 80 mil uzaklığındaki Çad Gölü’ne dökülen ırmaklar köpükler içinde akarak uzanıyorlardı.

Shari Nehri boyunca yer yer kayıklar da görülüyordu. Nehir boyunca çalakürek yol alıyorlardı. Sessizce ilerleyen Victoria’yı göremiyorlardı. Öbür yandan rüzgârın hızı giderek azalıyordu.

“Eyvah, yine rüzgârsız kalacağız” dedi doktor.

“Susuz kalmaktan daha iyidir herhalde” diye cevap verdi Joe. “Nasıl olsa bu yörede su bol.”

“Haklısın Joe ama bu yöredeki insanlar da en az öbürleri kadar tehlikelidir. Bunu unutma sakın.”

Az ilerde başka bir kasaba gördüler. Doktor buranın Kernak olduğunu söyledi.

Yarım saat sonra Victoria, yerden 200 ayak kadar yükseklikte hareketsiz kaldı.

“Kente oldukça yaklaştık” dedi doktor. “Buradan kasabayı rahatça görebiliriz.”

“Bu tokmak sesleri de ne?” diye sordu Joe.

Çevreye dikkatle baktılar, o zaman seslerin nereden geldiğini anladılar. Açık havada birçok dokumacı çalışıyordu. Ağaç kütükleri üzerine gerilmiş olan bezlere kuvvetle vurulması sonucu bu ses çıkıyordu.

Loggum ülkesinin başkenti tümüyle ayakları altında uzanıyordu. Burası dizi dizi evleri, geniş caddeleriyle gerçek bir kent görünümündeydi. Orta yerde bir tutsak pazarı ile alışveriş yerleri ve hareketli bir yaşam görölüyordu.

Ama Victoria görünür görünmez bu hayat olduğundan daha hareketli duruma geldi. Önce bir sessizlik oldu. Ardından büyük bir uğultu, bir gürültü duyuldu. Balon ise olduğu yerde hareketsiz duruyor, 60 ayak yukardan kentte olanları ilgiyle izliyorlardı.

Loggum valisi yeşil bayrağını çalımla açtı. Çevresinde öküz boynuzundan yapılmış borazanları çalan adam-

larıyla birlikte sarayından çıktı. Halk çevresini sardı. Bu sırada doktorun söylediklerini kimse duymadı.

Halkın oldukça zeki ve gururlu olduğu anlaşıyordu. Hareketleri bilinçli ve çevikti. Ama ne de olsa çok şaşırmışlardı. Yaşamlarında ilk kez bir gök cismi görüyorlardı. Vali gökten gelen bu düşmana karşı savaş önlemleri alıyordu. Atlılar koşuyor, halk sağa sola kaçıyordu. Joe, onların dikkatlerini çekebilmek için mendilini sallayıp bağıırıyordu ama kimsenin söz dinleyecek hali yoktu.

Bu arada şeyh ortaya çıkarak uzun bir söyleve başladı. Doktor söylenenlerden bir sözcük bile anlamadı ama bir an önce çekip gitmelerini istedikleri belliydi. Ancak havadaki durgunluk, çekip gitmelerine olanak vermiyordu. Bunca etkili söze karşın gitmemeleri valiyi de, adamlarını da, şeyhi de çok kızdırmış, hepsi bir ağızdan bağırmaya başlamışlardı. Sonra kollarını yukarıya kaldırıp yumruk salladılar. Bir sonuç alamayınca bu kez ok atmaya başladılar. Ancak bu arada Victoria, okların yetişmeyeceği bir yüksekliğe çıkmış bulunuyordu.

Vali, elindeki uzun namlulu tüfekle ateş etmek için balona nişan alıyordu. Bunu gören Dick, daha çabuk davrandı ve patlayan bir tüfek vali hazretlerinin elindeki tüfeği iki parçaya ayırıverdi.

Ummadıkları bu ateş karşısında şaşkınlıkları daha da arttı. Korkuyla kaçışmaya başladılar. Herkes evine

sığındı. Kentin sokakları bomboş kaldı. Tam bir sessizlik çöktü.

Rüzgâr esmiyordu. Gece bastırmıştı. Kentin 300 ayak üstünde hareketsiz duruyorlardı. Aşağıda tek bir ışık bile görülüyor, tam bir ölü suskunluğu izleniyordu. Bu durum doktoru kuşkulandırdı. Belki de bir tuzaktı. Bu nedenle önlemleri eksik etmediler.

Gece yarısına doğru aşağıdan büyük bir alev yükseldi. Korkunç bağırımlar ve tüfek sesleri arasında yükselen alevler, küçük parçalar halinde balona doğru hızla yaklaşıyordu. Önce şaşırdılar ama hemen anladılar.

Bunlar, kuyruklarına yanıcı maddeler bağlanmış kuşlardı. Gürültüden, ateşten korkmuş olan kuşlar şaşkın şaşkın uçuşuyor, Victoria'nın çevresinde dolanıyorlardı. Dick, uzaklaşmaları için durmadan ateş ediyordu. Ama bu kadar kuşa karşı ne yapabilirdi ki? Kuşlar balonun çevresini sarmışlardı. Şimdi ateşten bir çember içindeydiler.

Doktor taşlardan büyük bir parçayı aşağıya atarak bu kuşlardan kurtulmayı başardı. Bir saat içinde uçuşan ateş parçaları giderek azaldı. Sonra da kayboldu gitti.

"Eh, geçmiş olsun" dedi doktor. "Artık rahatça uyuyabiliriz."

Doktor ilk nöbetine başlarken Joe ile Dick, battaniyelerini alıp rahat bir uykuya daldılar.

Sabahın üçünde Joe, kentin, ayakları altından hızla kaçtığını gördü. Rüzgâr çıkmış, balonu sürüklüyordu. Doktorla Dick, sarsıntıdan uyanarak kalktılar.

Doktor pusulayı inceleyince rüzgârın balonu tam istedikleri doğrultuda götürdüğünü sevinçle gördü.

“Bu iş tamam” diye söylendi. “Akşam olmadan Çad Gölü’nü göreceğiz herhalde.”

“Neyse, gezimiz biraz renklenecek, tekdüzelikten kurtulacağız” dedi Dick.

“Ne tekdüzeliği dostum! Şu kadar kısa sürede o kadar çok yer gördük, öyle saatler yaşadık ki, buna tekdüze dersek, renkli yaşam nedir, gerçekten bilmek isterdim.”

Onlar böyle konuşurlarken aşağıda büyük bir zürafa sürüsü belirdi. Dick;

“Aman ne güzel zürafalar” dedi.

Joe;

“Böyle zürafa olur mu?” dedi. “Hiçbirinin boyu yumruğumdan fazla değil.”

“Yerden 1000 ayak yüksekte bulunduğumuzu unutma Joe. Eğer oraya yaklaşırsak, her birinin senden en az üç misli uzun olduğunu görürdün.”

Dick, aşağıda gördüklerine hayran hayran bakıyordu:

“Ya şu ceylanlar, ya şu devekuşları. Bunlara ne dersin Joe?”

“Bunlar devekuşu mu? Hayır efendim, bunlar tavuk olsa gerek.”

“Biraz alçalabilir miyiz?” dedi Dick.

“Alçalabiliriz Dick” dedi doktor. “Ama yere inmek yok. Hem bu hayvanları vurmak neye yarar! Sana bir yararı yok ki. Ama bir yırtıcı hayvan görür de kalbine kurşun sıkarsan ona diyeceğim yok.”

Victoria yavaş yavaş alçaldı. Güvenilir bir yükseklikte kaldı. Bu kalabalık insanlardan her tür tehlike gelebilirdi. Bu nedenle dikkatli olmaları gerekiyordu.

Balon Shari Nehri boyunca ilerliyordu. Güneşin altında timsahların kaynaştığı görülüyordu. Hızla sulara dalıyor, çıkıyor, nehrin üstünde yürüyen adacıklar oluşturuyorlardı.

Bu yeşil ve zengin doğa parçasında Maffatay kasabasını gördüler. Saat dokuza doğru da gölün güney kıyısına ulaştılar.

Çad Gölü’nün varlığı uzun süre masallara konu olmuştu. “Afrika’nın Hazar Denizi” denilen göle ilkönce Denham’la Barth varabilmişlerdi.

Göl suyunun tuzlu olduğu söyleniyordu. Doktor bunu incelemek için balonu alçalttı. 5 ayak kadar yaklaşınca durdular. Sulara değecek kadar yakından ilerlediler.

Doktor, deneyinin sonuçlarını defterine yazarken, yanı başında bir tüfek sesiyle irkildi. Dick, iri bir suaygırına ateş etmekten kendini alıkoyamamıştı. Patlamayı duyan hayvan aniden suya dalarak gözden kaybolmuş, kurşun da boşa gitmişti.

Joe, Dick'e;

"Onu zıpkınlamak daha iyi olur" dedi.

"Zıpkını nereden bulacaksın Joe?"

"Şu çapalar işte" dedi Joe. "Bu hayvan için bizim çapalar olsa olsa, uygun bir olta olabilir."

"Gerçekten iyi bir fikir" dedi Dick.

"Çok hassas bir insansın ama" dedi doktor, "söz hayvanlardan açıldı mı bir cellattan farkın yok dostum."

Dick, arkadaşının bu sözlerine gülerek;

"Avlanmanın zevkini bir öğrensen Ferguson" dedi.

Bu sırada Joe;

"Bu balık yenir mi acaba Bay Ferguson?" diye sordu.

"O balık değil. Kalın derililerden bir memeli. Denildiğine göre bu hayvanın eti çok lezzetliymiş Joe."

"Oh, Bay Dick'in karavana atmasına şimdi çok üzüldüm doğrusu."

"Hayvanı vurmak için ya butlarına ya da göğsüne ateş etmek gerekir. Dick'in kurşununu hissetmemiştir bile. Eğer uygun bir durum olursa, gölün kuzey kıyılarında dururuz. Orada bol bol avlanırsınız."

“Bay Dick’in bir suaygırı vurmasını çok istiyorum. Afrika’ya kadar gelip de sadece keklik ve çulluk eti yemek doğrusu biraz tuhaf oluyor. Arkadaşlarıma bu konuda da olağandışı şeyler anlatmalıyım.”

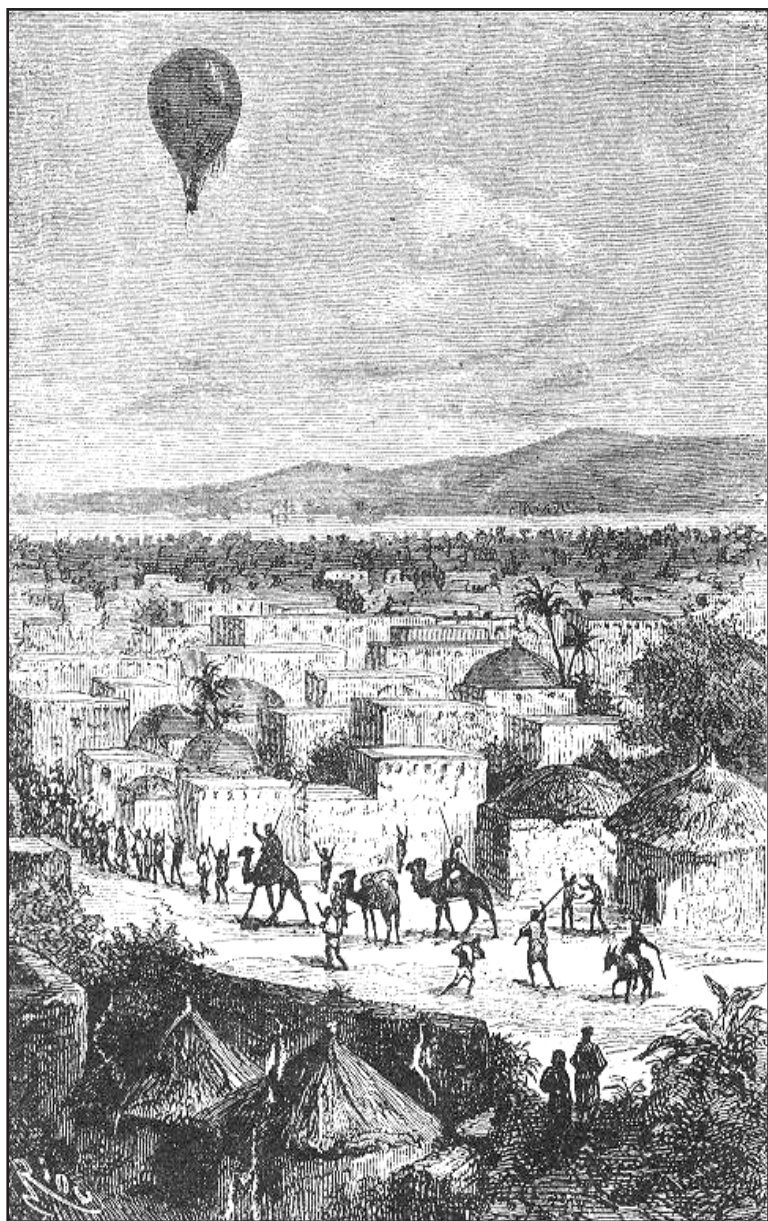
27

Göle vardıklarında batıya doğru esen bir rüzgâr bulmuşlardı. Victoria, bu rüzgâr önünde ilerleyerek saat bir sıralarında su üzerinden ayrılıp yine toprak üzerinde uçmaya başladı.

Batı doğrultusunda yol almaları önceleri doktorun canını sıkırmıştı. Ama bir süre sonra Bornou’nun başkenti olan Kouka’yı görünce bu üzüntüsünün yerini bir sevinç aldı. Kentin beyaz kilden yapılmış evleri, evlerin ortasında yükselen cami hepsinin ilgisini çekti. Evlerin bahçelerinde, hatta avlularında palmiye ağaçları görülmüyordu. Kauçuk ağaçları da çoktu.

Üç arkadaş, tüm bu güzellikleri tam olarak görmeden rüzgâr birden ters dönmüş, balonu yeniden Çad Gölü üstüne atmıştı.

Göl üzerinde hızla uçarlarken bir ada gördüler. Bu adada vahşi ve kan dökücü korsanlar olan Biddio-mah’lar yaşıyordu. Başlarının üzerinden geçen Victoria’ya taşlarla, oklarla saldırdılar ama balon üzerlerinden kazasızca geçti.

Bornou'nun başkenti Kouka

İleriye doğru bakan Joe, Dick'e;

"Avlanmak için güzel bir fırsat çıktı efendim" dedi.

"Ne gördün Joe, söyle bana."

"İlerde, üstümüze doğru gelen şu sürüye bakın."

Doktor dürbününü Joe'nun belirttiği tarafa çevirdi.

"Evet, kuşlar" dedi. "Tehlikeli olabilir."

"Onları avlamama bir itirazın yok sanırım."

"İtirazım yok tabii. Ama yine de kuşlardan uzak olmayı yeğlerim."

"Yoksa bu kuşlardan korkuyor musunuz?" diye sordu Joe.

"Bunlar iri ve vahşi akbabalar" dedi doktor. "Eğer bize saldıracak olurlarsa..."

"Merak etme Ferguson, kendimizi çok iyi savunuruz. Yeterince silahımız ve cephanemiz var."

On dakika sonra tüfeğin atış alanı içine giren kuşlar adeta saldırır gibi balona doğru ilerliyorlardı.

"Niyetleri kötü" dedi avcı. "Bir de bunların her birinde, bir karabina ve yeterince mermi olduğunu düşün. O zaman ne yapardık?"

"Onların tüfeğe ihtiyacı yok" dedi doktor. "Gagaları, pençeleri her şeyi halledebilir."

Akbabalar giderek daralan bir çember halinde uçuyorlar, balonun çevresinden ayrılmıyorlardı. Adeta gökyüzünü kapatıyorlar, zaman zaman birbirlerinden

ayrılarak, kimi zaman da saflarını sıklaştıracak uçuyorlardı.

Endişesi artan doktor, gazı genişletirerek balonu yükseltti.

Ama bunun bir yararı olmadı. Akbabalar da onlarla birlikte yükseldi. Sanki Dick'e ve tüfeğine meydan okuyorlardı. Artık sepete iyiden iyiye yaklaşmışlardı.

"Şunlara ateş etmeyi öyle istiyorum ki" dedi Dick.

"Sakin ha" diye durdurdu onu doktor. "Onları kızdırmamalıyız. Kızarlarsa daha yırtıcı ve saldırgan olurlar."

"İyi ama yeterince kurşunum var. Onları kaçıramırım."

"Ya balonun üstüne saldırırlarsa nasıl ateş edersin?"

"O halde bekleyelim."

Kuşlar iyice yaklaşmışlardı. Gerilmiş boyunları ve ibikleri belli oluyordu. Beyaz kanatlarının üstünde güneş ışınları parlıyor, akbabadan çok kanatlı köpekbalıkları izlenimi uyandırıyorlardı.

"Ardımızı bırakmıyorlar" dedi doktor. "Yükselecek onlardan kurtulacağımızı sanmıştım. Oysaki, onlar, bizden çok daha yukarılara çıkabilirler."

"Peki ne yapmalıyız Ferguson?"

Doktor bu soruya cevap vermedi. Dick yeni bir öneride bulundu:

“Kuşlar tam on dört tane. Bizim tüfeklerimizde ise hazırda on yedi kurşun var. Onları dağıtmak ya da öldürmek için başka bir yol göremiyorum ben. Pek çoğunu ilk anda öldüreceğim de kesin.”

“Kuşkusuz öldürebilirsin Dick. Ama dedim ya, kurtulabilen birkaç tanesi balonun üstüne saldırırsa, ne olur? Balonu gagalarıyla delebilirler. Unutma ki tam 3000 ayak yükseklikte bulunuyoruz.”

Bu sırada kuşlardan biri, gagası ve pençeleri saldırıya hazır bir biçimde Victoria’ya doğru yöneldi.

“Ateş” diye bağırdı doktor.

Daha sözünü tamamlayamadan Dick’in kurşunuyla vurulan kuş döne döne aşağıya düşmeye başladı.

Joe da bir tüfek kaptı. Atışa hazır bekledi.

Gürültüden ürken akbabalar bir an için gerilediler. Ama kısa bir süre sonra daha büyük bir öfkeyle saldırdılar. Dick, en yakındakinin boynunu, Joe da kanadını parçaladı.

“On bir tane kaldı” dedi.

Bu sırada kuşlar sanki aralarında konuşup anlaşmışlar gibi balonun üst tarafına yöneldiler.

Gezginler bir anda neye uğradıklarını şaşırdılar. Yüzleri bembeyaz oldu. Bir bezin parçalanmasına benzer bir yırtılış sesi duyular. Sepet ayaklarının altından kayar gibi oldu.

Hızla yükselen barometreye bir göz atan doktor;

“Mahvolduk” dedi. “Bütün safrayı dışarı atın, çabuk, çok çabuk!”

Birkaç saniye içinde bütün külçeler dışarı atılmıştı. Ama bu yeterli değildi. Doktor yeniden seslendi:

“Hızla alçalıyoruz. Atın, su kasalarını da atın. Joe duyuyor musun, göle düşeceğiz.”

Dick’le Joe, söylenenleri yaptılar. Doktor aşağıya doğru baktı. Göl, hızla yaklaşıyordu. Aşağıdaki cisimler giderek irileşiyor, göl suları sepetten 200 ayak aşağıya da uzanıp gidiyordu.

“Yiyecekleri, yiyecekleri de atın!” diye bağırdı doktor.

Yiyeceklerin bulunduğu kasayı da aşağıya attılar.

Düşüş hızı azalmıştı ama yine de alçalıyorlardı. Doktor, gözü barometrede;

“Atın, ne varsa atın” diye haykırdı.

“Bir şey kalmadı” dedi Dick.

“Var” dedi Joe. “Ben gidiyorum.” Böyle söyleyerek sepetin kenarına çıkıp kendini boşluğa bıraktı.

Doktor, “Joe, Joe!” diye üzüntüyle bağırdı.

Ağırlıklarından kurtulan balon yeniden yükseldiği için Joe bu seslenişi duyamadı. Rüzgâr balonu kıyıya doğru sürüklüyordu.

“Bizi kurtarmak için kendini feda etti kahraman Joe” dedi doktor üzüntü ile.

İkisinin de gözleri yaşlarla dolmuştu. Zavallı Joe'nun ne olduğunu anlayabilmek için aşağılara dikkatle baktılar ama hiçbir şey göremediler.

60 mil kadar yol aldıktan sonra gölün kuzeyinde ıssız bir yere indiler. Çapalar orta boyda bir ağaca takıldı. Orada hareketsiz kaldılar.

Gece doktor da arkadaşı da gözlerini bir an bile kapamadılar.

28

Ertesi sabah, 13 Mayıs'ta, uyanır uyanmaz bulundukları bölgeyi tanımaya çalıştılar. Burası geniş bataklıklar ortasında bir adaydı. Adanın kıyılarında Avrupa'daki ağaçların boyuna yakın büyüklükte sazlar, göz alabildiğine uzanıyordu.

İki arkadaş da Joe'dan söz edemiyorlardı. İlk kez Dick varsayımlardan söz etti:

"Joe ölmemiştir belki. Çok becerikli ve çok iyi yüzen bir insan Joe. Onu muhakkak yeniden göreceğiz. Bundan eminim. Ama ne zaman, nasıl bilemem. Onun bizi bulması, görebilmesi için Joe'ya fırsat vermeliyiz."

"Umarım öyledir" dedi doktor. "Onu bulmak için her şeyi yapacağız kuşkusuz. Ama önce yönümüzü saptayalım. Victoria'yı da artık hiçbir işi kalmayan şu dış

zardan kurtaralım. Böylece 600 librelik bir ağırlıktan kurtulmuş oluruz.”

Dört saat kadar, durmadan çalıştılar. Balon, hiçbir zarar görmeden zarfından kurtarıldı. Victoria, şimdi eskisine oranla üçte bir kadar küçülmüştü.

Bunu gören Dick, endişeyle sordu:

“Bu çok küçük Ferguson! İşimizi görür mü?”

“Dengemizi sağlayabilirsek, Joe’yu da yanımıza almak koşuluyla bu balon bizi istediğimiz yere götürebilir.”

“Joe atladığı anda adadan uzaklaşıyorduk değil mi?”

“Evet, ben de anımsıyorum. Ama bu ada da Çad Gölü’ndeki öbür adalar gibi korsanlar ve katillerle doludur. Kuşkusuz bizim durumumuzu görmüşlerdir. Joe da büyük bir olasılıkla onların arasına düştü. Şimdi onu koruyacak tek şey halkın bağnaz inançlarıdır. Yoksa hiç çekinmeden öldürürler onu.”

“Bu işi kolaylıkla halledeceğimiz konusunda bir his var içimde.”

Doktor, arkadaşına, eksilen yiyeceklerinin yerine koymak üzere biraz et bulmasını söyledi. Dick, bu öneriyi sevinçle kabul etti:

“Sen hiç merak etme Ferguson.”

Avcı silahlarını yanına alarak az ilerdeki çalılıklara daldı. Biraz sonra art arda silah sesleri duyuldu. Avın iyi gittiği anlaşıyordu.

Yeni balonları, yaklaşık 3000 libre kadar bir havalanma gücüne sahipti. Sepet, genleşme makinesi, su, yi-

yecek, silahlar, hepsi 2800 libre tutuyordu. Buna göre, 170 libre bir safra alındığında denge sağlanmış olacaktı.

Doktor bu hesapları yaparken, Joe'nun ağırlığını da sepette var olarak kabul etmişti. Çünkü nasıl olsa onu bulacaklardı. Şimdi ilk amaçları Joe'yu bulmaktı.

Az sonra Dick, eli kolu dolu olarak döndü. Av çok verimliydi. Yabanördeği, yabankazı, çulluk gibi hayvanlardan yeterince vurmuştu. Bunları hazırlayıp pişirmek görevi de avcıya düştü. Her bir parçayı ayrı ayrı ince dallara geçirerek yaktığı ateşte döndüre döndüre kızarttı. İki arkadaş bunlardan birazını yediler. Kalanları da sepete yerleştirdiler.

Günün ilk ışıklarıyla birlikte uyandılar. Son nöbeti tutan doktor, arkadaşına;

"Joe'yu bulabilmek için ne yapmak gerektiğini düşündüm" dedi. "Ona yalnızca nerede olduğumuzu bildirmeliyiz."

"Nasıl haber verebiliriz? Nerede olduğunu bile tam olarak bilmiyoruz."

"Öyle bir yerde olmalıyız ki, bizi hemen görebilsin. Yani havada olmalıyız."

"Güzel fikir. Ama bizi görebilmesi için yalnız ve özgür olması gerekir değil mi?"

"Tutsak olsa bile bizi görebilir" dedi doktor. "Çünkü buradaki âdetlere göre tutsaklar hiçbir zaman bir yere kapatılmaz, daima açık havada bırakılır."

"Bu güzel işte."

Dick, yeterince avlanmıştı.

“Ama yine de kötü olasılıkları dikkate almalıyız. Ya bizi göremezse, ya geçtiğimiz yollarda biz onun izine rastlamazsak ne yapacağız?”

“Gölün kuzey bölgesine, kendimizi adamakıllı gösterecek bir şekilde gitmeliyiz. Orada bekleyip göl kıyılarını araştırmalıyız. Joe’nun bulunabileceği yerleri saptayıp inceden inceye, karış karış aramalıyız.”

Bu konuşmadan sonra harekete karar verdiler. Balonun demirini güçlkle çıkartıp yola koyuldular. Balon, güçlü bir hava akımıyla büyük bir hızla ilerlemeye başladı.

İki saatlik bir araştırmadan sonra Dick başını umutsuzca salladı:

“Hayır, hayır, hiçbir şey göremiyorum.”

“Biraz bekleyelim Dick. Sabırlı olmalıyız. Umudumuzu yitirmeyelim.” Şu sıralarda Joe’nun bir orman içinden koşarak, ellerini kollarını sallayarak, kendilerine seslenmesini umutla bekliyorlardı.

Eğer Joe özgürse, onu balona kolaylıkla çekebilirlerdi. Çünkü çok çevikti. İpe ya da ip merdivene kolaylıkla tırmanabilirdi.

Eğer tutsaksa, daha önce Fransız misyoneri kurtarmak için uyguladıkları planı uygulayarak kurtarabilirlerdi. Yeter ki Joe’nun nerede olduğunu anlayabilsinler.

Ama Joe yoktu. Aşağılarda hiçbir hareket, tek bir canlı görülmüyordu. Bu hareketsizlik, bu sessizlik iki arkadaşı büyük bir umutsuzluğa düşürdü.

Saat üçe doğru, gölün doğu kıyısındaki Tangalia köyüne ulaştılar. Bu köy Denham'ın gezisi sırasında varabildiği son noktaydı.

Rüzgâr da doktoru endişelendirecek biçimde, hep aynı yönde esiyordu. Balon, Afrika'nın sonsuz çöllerine doğru yol alıyordu.

“Bir yerde durmalı, hatta yere inmeliyiz” dedi doktor. “Çünkü Joe'yu aramaya devam etmek için geri dönmemiz gerekiyor. Bunun için de ters bir akıntı bulmak zorundayız.”

Joe'nun, göl üzerindeki adalardan birinde olduğuna kesinlikle inanıyorlardı. Joe'nun bir çaresini bulup kendini belli edeceğine de inanıyorlardı. Ama ne zaman ve nerede? İşte buna cevap veremiyorlardı.

Joe, çok iyi bir yüzücü oduğu için, boğulduğu düşünülemezdi. Ama korkunç bir düşünce iki arkadaşı da korkuyla ürpertiyordu. Timsahlar. Çünkü kıyılarda pek çok timsah görünüyordu. Her ikisi de bu kötü olasılığı düşünüyor ama bunu sesli olarak açıklamaktan çekiniyorlardı.

Nihayet doktor dayanamayıp açıkladı:

“Bu gölün kıyılarında pek çok timsah var. Ama ben Joe'nun onlardan rahatlıkla kurtulabileceğine inanıyorum. Aslında bu hayvanlar fazla saldırgan da değildir. Biliyor musun Afrika'nın pek çok yerinde zenciler, timsahların bulunduğu sulara rahatlıkla girerler.”

Dick, doktoru sessizce dinledi. Böyle korkunç bir olasılık üzerinde konuşmak bile çok üzücüydü.

Akşama doğru rüzgâr yön değiştirdi. Bir önce kaldıkları adaya doğru yöneldiler. Adaya gelince çapayı attılar. Ama bir türlü ağaç dallarına takılmadığından bir süre zorluk çektiler. Sonunda rüzgâr iyice azaldı. Balon hareketsiz kaldı. O zaman kolaylıkla durup balonu bağladılar.

İkisi de sıkıntılı bir gece geçirdiler. Gözlerini kırpmadan sabahı beklediler.

29

Sabahın üçüne doğru rüzgâr şiddetlendi. Adeta kudurmuşçasına esiyor, balonu sazlara doğru itiyordu. Bu sürtünme sonucu zarfın yırtılacağı kuşkusuzdu. Bunu gören doktor;

“Hemen yola çıkmalıyız Dick” dedi. “Bu durumda daha fazla kalamayız.”

“Peki, Joe ne olacak Ferguson?”

“Onu aramaya devam edeceğiz Dick. Fırtına ile başka bir yöne gitsek bile tekrar dönüp onu arayacağız. Ama burada kalmak sonumuzu beklemek olur. Baksana balona, neredeyse yırtılacak.”

“Tamam” dedi Dick. “Emrinizdeyim kaptan.”

Havalanmaları çok zor oldu. Çapayı çıkarmak için çok uğraştılar. Ama bir türlü kurtaramadılar. Üstelik Dick, çapayı kurtarmayı başarsa bile, bu fırtınada sepete tırmanması çok güçtü.

Doktor her şeyi güvenceye almak istiyordu. Bunun için Dick'in sepete binmesini söyledi. Sonra da çapaya bağlı ipi kesti. Victoria aniden 300 ayak kadar yükseldi. Sonra kuzeye doğru yöneldi.

Doktor sıkıntılıydı. Kollarını kavuşturarak ileriye bakmaya, bir yandan da durumu değerlendirmeye başladı.

Aralarındaki suskunluğu Dick bozdu:

"Joe'nun göl kıyısındaki kabilelerden birine sığındığını kabul edelim. Bu bölgede daha önce yaşamış olan Denham ve Barth gibi, onlarla birlikte bir süre yaşayamaz mı?"

"İyi ama Joe onların dillerinden tek kelime anlamaz. O gezginler gelirlerken kabile başkanlarına bir sürü hediye getirmişlerdi. Üstelik yanlarında silahlı koruyucuları vardı. Buna karşın yine de az sıkıntı çekmediler. Doğrusu ya Joe'nun başına gelebilecekleri düşündükçe çok üzülüyorum Dick."

"Ama geri dönüp arayacağız değil mi doktor?"

"Evet Dick. Geri dönüp gerekirse balonu terk edecek, Joe'yu aramak için tüm kıyıları adım adım dolaşacağız."

“Ben de seninle geleceğim Ferguson. Bana güvenebilirsin. Gerekirse her fedakârlığa katlanacağız. Joe bizim için kendini feda etti. Biz de onu bulmak için aynı şeyi yapacağız.”

Victoria hızla yol alıyordu. Sonunda kervanların uzun izler bırakmış olduğu kum çölü üzerinde uçmaya başladı. Son ağaç topluluğu, kuyusuyla birlikte aşağıda belirdi. Artık burası çöldü. Ama durmalarına olanak yoktu. Aşağıda ağaç ve kuyuların bulunduğu vahada bir kervan kamp kurmuştu. Çizgili kumaştan çadırları, yere uzanmış develeri ile güzel bir görüntü oluştuyordu.

Üç saat içinde 70 mil kadar yol almışlardı.

“Galiba hiç durmadan aşacağız çölü” dedi avcı. “Gökyüzü bize düşman kesildi sanki.”

Hortum, çölü bir deniz gibi dalgalandırıyordu. Fırtınaya tutulan bir kervan çığ altında kalmış gibi kumlarla boğuşuyordu. Develer sağa sola kaçışıyor, insanların telaşlı bağırımları gezginlere kadar boğuk sesler halinde yükseliyor, gördükleri bir kum bulutu altında sili ve kopuk kopuk belirliyordu. Aniden canlı, pırıl pırıl renkli bir giysi belirliyor, az sonra kum bulutu bu canlı renkleri örtüyor, sadece kum görülüyordu. Fırtına bu darmadağın kervanın seslerini de alıp götürüyordu.

Bir süre sonra kum taneleri belirli birkaç noktada birikerek büyük kum tepelikleri oluşturdular. Kervan bu tepeliklerin altında tamamen kayboldu gitti.

İki arkadaş bu olanları dehşet içinde izliyorlardı. Balon, yönetimlerinden çıkmıştı. Ona hükmedemiyorlardı. Gazı alabildiğine genleştirmelerine karşın, yükselmiyor, olduğu yerde fırıl fırıl dönüyordu. Fırtınanın etkisiyle sepet hızla sallanıyor, iki arkadaş düşmemek için kenarlara tutunmak zorunda kalıyorlardı.

Dick, şaşırmış gözlerle çevresine bakmaktan başka bir şey yapmıyordu. Zaten ne yapabilirdi ki!

Ama doktor, bu tehlikeli durumda tekrar eski serinkanlı ve yaratıcı havasına kavuşmuştu. Yüzünde heyecan ya da korku izi yoktu. Rahat bir kitaplıkta kitap okur gibiydi. Sessiz ve sakindi.

Victoria birkaç kez daha çevresinde döndükten sonra bir an durgun bir ortamda buldu kendini. Ardından kuzeye doğru esen bir rüzgâr balonu yakaladı, bu kez ters yöne, sabahleyin geldikleri doğrultuda hızla sürüklemeye başladı.

Kısa bir süre önce geçtikleri toprakları zorlukla tanıyorlardı. Çünkü fırtına yeryüzünü altüst etmişti. Çölün yüzeyi pek çok tepeciklerle kamburlaşmıştı. Rüzgâr hızla esiyor, Victoria gökyüzünde doludizgin ilerliyordu.

“Bunun önemi yok” diye arkadaşına bilgi verdi doktor. “Önemli olan güneye dönebilmektir. Yolumuzun üzerinde Bornou, Wouddie ve Kouka kentleri var. Bunlardan birine rastlarsak hiç çekinmeden ineceğiz Dick.”

“Bana göre hava hoş. Ben bu işlerden pek anlamıyorum. Önemli olan senin durumdan hoşnut olmandır. Benim tek korkum, şu Araplar gibi kumlar altında kalmamak. Gördüklerim gerçekten çok feciydi. Beni çok etkiledi.”

“Bu olaylar çölde sık sık olur Dick. Hem biliyor musun, çölü geçmek belki de okyanusu geçmek kadar tehlikelidir. Çölde boğulma, açlık, susuzluk bir de daha önemlisi yorgunluk gibi tehlikeler yolcuların korkulu rüyasıdır.”

Bu arada Dick, çevreye baktı. Sevinçli bir sesle;

“Galiba rüzgâr zayıfladı” dedi. “Baksana, tozlar azaldı. Aşağısı daha iyi görünüyor. Ufuk açıldı, bak.”

“Dürbünle gözetlemek gerek” dedi doktor. “Tek bir noktayı bile gözden uzak tutmamalıyız.”

“O halde ver dürbünü bana. Ne de olsa balonun avcıbaşısı benim. Üstelik gözüm pek keskindir. Bir tek ağacı bile daha uzaktan görür görmez sana rapor ederim Ferguson.”

30

İki arkadaş, böyle büyük fedakârlıkla Joe’yu ararlarken acaba Joe ne durumdaydı? Joe balondan atladıktan sonra başından neler geçmişti?

Joe, suya değer değer çevik bir hareketle su yüzüne çıkmıştı. Çevresine bir göz gezdirmiş, Victoria’nın

hızla yükseldiğini, giderek küçüldüğünü büyük bir sevinçle gözlemişti. Demek ki, dostlarını ve sevgili balonunu kurtarmıştı. Artık rahattı. Şimdi kendi başının çaresine bakmalıydı.

“İyi ki erken davrandım” diye düşündü, “Eğer ben erken davranmasaydım, kuşkusuz Mister Dick atlayacaktı aşağıya. Ama o benim kadar iyi bir yüzücü değil. Ben ise başımın çaresine bakabilirim.”

Şimdi ne yapmalıydı?

Çevresi vahşi kabilelerle çevrili bir gölde, yapayalnızdı. İlk yapacağı şey kendine güvenmekti. Kendine güvenmek ise, Joe’da hiç eksilmeyen bir yetenektir. Hele tehlikeli durumlarda.

Vahşi kuşlar saldırmadan önce bir ada gördüğünü anımsadı. O yönü kestirerek yüzmeye başladı. Giysileri yüzmesini zorlaştırıyordu. Gerekli gördüklerini çıkarıp attı. Şimdi daha rahat kulaç atabiliyordu. Önünde uzanan 5-6 mili yüzerek hızla geçmeye başladı.

Bir buçuk saatlik yüzmeden sonra ada ile arasındaki mesafenin çoğunluğunu aşmış bulunuyordu.

Ama karaya yaklaştıkça o âna kadar hiç düşünmediği bir durum keyfini kaçırdı. Göl kıyısında pek çok timsah gördüğünü anımsadı.

Joe, her şeyi olağan sayan kalender görüşlü bir insandı. Ama şimdi, bu timsah gerçeği onu üzüyordu. Çevresini dikkatle inceliyor, çıkacağı kıyıda timsahlar

olup olmadığını anlamak istiyordu. Ağaçlarla çevrili kıyıya geldiğinde, timsah kırıltıları gördüğünü sandı.

“İşte, korktuğum başıma geldi” diye düşündü. “Timsahlar gökten düşme Joe hazretlerini merakla bekliyorlar.”

Hemen suya daldı. Kabuklu bir cismin kendine çarptığını hissetti. Umutsuz bir hızla su altında bir süre ilerledi. Dönüp baktığında az önce kendisine çarpan timsahın aynı yerde hareketsiz durduğunu gördü. Daha dikkatle baktı. Evet, timsah suyun üzerinde hareketsiz duruyordu.

Joe iyice merak etti. Hareketsiz duran timsaha doğru ilerledi. Yaklaştıkça yanıldığını anladı. Çünkü timsah sandığı şey başıboş bir kayıktan başka bir şey değildi.

Neredeyse sevincinden bir çığlık atacaktı.

Kayığa tutunup dikkatle inceledi. İçi alabildiğine geniş oyulmuş bir ağaç kütüğüydü bu. İçinde bir çift, ilkel biçimde yapılmış kürek vardı. Joe hiç düşünmeden kayığa atladı. Kürekleri yerine taktı. Hızla ilerlemeye başladı. Kendi kendine, “Şu Tanrı’nın işine bak” diye söylendi. “Gökyüzünden suya atlıyorum. Az sonra da emrime hazır bir kayak buluyorum. Bizimkiler bunu bilselerdi, herhalde çok sevinirlerdi.”

Joe bir süre kürek çektikten sonra, “Yönümüzü sap-tayalım” dedi kendi kendine. “Ne de olsa baloncu sayılırız. Yönden, coğrafyadan falan oldukça iyi anlarız.”

Ötede, çok iyi tanıdığı kuzey yıldızını bulmakta zorluk çekmedi. “Tamam” diye söylendi. “İşte kuzeyi bulduk.”

Aslında göldeki hafif akıntı kayığı kuzey kıyılarına doğru götürüyordu. Buna kürek gücü de eklenince oldukça hızlı yol alıyordu.

Sabahın ikisine doğru çalılar ve sazlarla örtülü kıyıya ulaştı. Çalılar arasında zorlukla ilerledi. Az ilerde kocaman bir ağaç görünce çok sevindi. Hiç beklemedi. Güven içinde dinlenmesi, güçlenmesi gerekiyordu. Ağaca tırmandı. Dalların bir yatak gibi genişçe yayıldığı yükseklikte kendine bir yer buldu. Buraya uzanıp, gözleri yarı açık sabahın ilk ışıklarını bekledi.

Sabah erkenden yola koyuldu.

Yol boyunca kaç kez gökyüzüne bakarak, Victoria’yı bin bir umutla gözlemişti. Ama balon görünmemişti. Yine de Joe, efendisine karşı güvenini yitirmiyordu.

Yorgunluk, ardından açlık, Joe’nun gücünü azaltıyordu. Yol boyunca kimi ağaç meyvelerinden yedi. Ama açlığını gideremedi. Her türlü zorluk ve yorgunluğuna karşın batı doğrultusunda 30 mil yol almıştı. Çıplak vücudunda, geçtiği yerlerdeki her tür bitkinin izleri görülüyordu. Kan içinde kalan ayakları, yürümesini iyice zorlaştırıyordu.

Akşam olmuştu. Hava giderek kararıyordu. Geceyi orada geçirmeye karar verdi.

Buradaki böcekler, sinekler ve sivrisinekler Joe'nun üzerine adeta saldırdılar. Çok yorgun ve halsiz kalan zavallı Joe, bir süre bunlarla savaştı ama sonunda oraya yığıldı kaldı. Tüm giysileri adamakıllı parçalandığından hemen hemen çıplak durumdaydı. Bu nedenle tüm vücudu böcek ısırıklarıyla kıpkırmızı oldu.

Yabanöküzü, yabandomuzu gibi hayvanların korkunç bağırtılarını uzaktan duyuyor ancak bir türlü kendine gelemiyordu. Yazgıya bunca inancına karşın, yine de gelecek için beslediği umutların yerini karamsar düşünceler almaya başlamıştı.

Gün doğunca Joe'da yeniden bir canlılık belirdi. Yerinden doğruldu. Tüm gece boyu yatağını paylaştığı yaratığı görünce midesi altüst oldu. Bu bir kurbağaydı. Kendisine hayret dolu gözlerle bakan kurbağa oldukça iriydi.

Joe içinin bulantısından kurtulmak için kendini göle attı. Suyun serinliği onu kendine getirdi. Gece boyunca sinek ve böceklerden aldığı yaralar da bu banyo ile biraz iyileşmiş oldu.

Sudan daha canlı ve güçlü çıktı. Birkaç yaprak koparak çiğnedi. Bu da onun sabah kahvaltısı oldu.

Ne yaptığının bilincinde değildi. Ama yine de dimdik yürümeye başladı.

Her adım atışta açlığını, giderek artan bir acıyla duyuyordu. Midesi zaman zaman kasılıyordu. Kopa-

rıp çiğnediği yapraklar, biraz olsun rahatlık veriyordu. Neyse ki, susuzluk çekmiyordu. İsteddiği zaman doya doya su içebiliyordu.

Victoria'nın şu anda nerede olduğunu düşünüyordu. Rüzgâr kuzeyden estiğine göre, bu zamana kadar göl üzerine dönmüş olmaları gerekirdi. "Önce balonun dengesini sağlamak için çalışmaları gerekir" diye düşündü Joe. "Çünkü kuşlar balona bir hayli zarar vermişlerdi. Peki, onarım dün bitti diyelim. Bugün, evet bugün muhakkak onları göreceğim."

Sonra daha da iyimser düşüncelere daldı. Bugün göremese bile birkaç gün içinde efendisinin sözünü ettiği kentlerden birine rastlaması olasıydı.

Düşüncesinin bu noktasında daha da bir güç kazandı. Kendi kendine, "Kurtulmamak söz konusu değil Joe" dedi. "Haydi bakalım. Durmadan yürümek gerekiyor. İleri marş."

Joe bu düşünceler içinde ilerlerken, vahşilerin kaynaştığı bir bölgeye geldi. Ama onları tam zamanında görmüş, kendini yere atarak gizlenebilmişti. Yattığı yerden zencileri gözlemeye başladı.

Ellerindeki okları sütleğen özüyle zehirliyorlar, düşmanlarına korkunç bir ölüm hazırlıyorlardı.

Joe, soluğunu tutarak, hiç kıımıldamadan olduğu yerde kaldı. Gökyüzüne baktığında Victoria'yı gördü. Kalbi

sevinçten neredeyse duracaktı. Victoria, evet sevgili Victoria, 100 ayak kadar yukardan göle doğru ilerliyordu.

Ama hiçbir şey yapamazdı bu durumda. Ne ayağa kalkabilir ne de bağırabilirdi.

Balon uzaklaşırken gözleri yaşlarla doldu. Ama bu yaşlar umutsuzluk yaşları değildi. Efendisinin iyi kalpliliğine, onu unutmamış olmasına sevincinden ağlıyordu. Şimdi yapacağı tek şey zencilerin gitmelerini beklemektir. Onlar gittikten sonra ortaya çıkmalıydı. Çad kıyılarında dolaşmalı, ne yapıp yapıp kendini arayan efendilerinin dikkatini çekmeliydi.

Ama Victoria, onun orada olduğundan habersiz, giderek uzaklaşıyordu. Fakat nasıl olsa yeniden geçeceklerini umuyordu Joe.

Balon az sonra tekrar geri döndü. Ama bu kez biraz daha doğudan geçiyordu. Joe kıyıya koştu. Gücünün yettiğince bağırdı, kollarını salladı. Ne yazık ki bir sonuç sağlayamadı. Kuvvetli bir rüzgâr balonu alıp götürdü.

O anda tüm umudunu yitirdi. Artık mahvolmuştu. Yaşamı sadece bir rastlantıya, uzak bir rastlantıya bağlıydı. Efendisinin onu bulmaktan umudunu keserek, bir daha dönmemecesine gittiğini sandı. Bunu düşünmek bile onu harap ediyordu.

Bütün gün boyunca, gecenin bir bölümünde, durmadan yürüdü. Ayakları kuma batıyor, güçlkle adım

atabiliyordu. Sonunda yürüyemez duruma gelince bu kez emekleyerek, dizleri ve elleri üzerinde yürümesini sürdürdü. Daha sonra da artık toprakta sürünerek ilerleyebiliyordu.

Bir süre de böyle sürünerek yol aldıktan sonra bir bataklığa geldi. Daha doğrusu, vıcık vıcık çamurun içinde sürünmeye başlayınca bataklıkta olduğunu anladı. Ortalık karardığı için bir adım ötesini bile göremiyordu.

Bu çamurdan kurtulmak için çırpınmaya başladı. Ama tüm çabaları boşunaydı. Aksine, yaptığı her hareket, batağa biraz daha gömülmesi sonucunu doğuruyordu.

Bunu anlayınca daha büyük bir çabayla çırpınmaya başladı. Yakınında tutunabileceği bir ağaç dalı, bir saz, bir ağaç kökü yoktu. Çamura gömülüyordu. Artık sonunun geldiğini anlıyordu. Gözlerini kapadı, içinden dualar etti. Sonra efendisine seslendi: “Kurtarın beni, kurtarın efendim.”

Joe’nun umutsuz, boğuk çığlığı gecenin karanlığı içinde dalga dalga yayılıp kayboldu.

Havada büyük bir sessizlik vardı.

“Yanılmıyorsam, ilerde hareket eden bir hayvan ya da insan topluluğu var” dedi Dick. “Ama ne olduğunu anlayamıyorum. Çok hızlı gittikleri kesin. Çünkü arkalarından büyük bir toz bulutu kaldırıyorlar. Baksana.”

“Bu kalabalık bizden en az 10 mil ilerde. Dürbünle bile bir şey seçemiyorum.”

“Ne olursa olsun onları izleyeceğim. Beni kuşkulandıran olağanüstü bir şeyler var orada. Sanki bir süvari birliğinin manevrası ya da bir hayvan sürüsü falan.”

Dick, dürbünü alarak daha dikkatle baktı. Şimdi artık süvariler iyiden iyiye seçiliyordu. Şefleri de birliğin önünde gidiyordu.

“Bekle Ferguson” dedi Dick. “Anlamadığım kimi şeyler oluyor. Gösterdikleri çabaya, izledikleri yola bakılırsa bunlar ya bir şeyden kaçıyorlar ya da bir şeyi kovalıyorlar.”

“Emin misin Dick?”

“Evet, evet. Yanılmadığım kesin. Hem bu bir av, bir insan avı. Önde giden de şefleri değil. Onu kovalıyorlar.”

3-4 millik mesafeyi aşmışlar, süvarilere yetişmişlerdi. Dick, titrek bir sesle bağırdı:

“Joe! Joe bu!”

Doktor d r b n  alarak bir kez de kendi baktı.

“Artık kuş um yok” dedi. “Joe bu. Dick, Dick, bulduk onu.”

“At üzerinde, kendini kovalayanlardan en çok yüz adım önde.”

“Kaçarken bizi göremez değil mi?”

Doktor şalumenin alevini kısararak, “Görecek” dedi.

“Ama nasıl?”

“ nce 50 ayağa inece iz, sonra da tam üstüne gelece iz.”

“Bir el ateş edip haber vereyim ona.”

“Sakin ha! Nasıl olsa geri dönüp bakamaz.”

“Ne yapacağız  yleyse?”

“Bekleyece iz.”

Bu sırada Joe’nun atından yere düştüğünü gören Dick, umutsuz bir  ı lık attı. Joe’nun bindi i at yorgunluktan t kezlemiş, sarsıntı sonunda Joe yere d ş m şt .

“Bak, bizi gördü” dedi doktor. “İşte kalktı. Bize işaret ediyor.”

“Araplar yakalayacaklar onu. Ne bekliyor? Yaşa Joe. Gayret et, geliyoruz seni kurtarmaya.”

Joe, onlara işaret ettikten sonra, gruptan ayrılıp tek başına  ne geçen atlı yanına gelince bir panter  evikli iyle adamın üstüne atladı. Demir gibi parmaklarını neye u radı ını şaşır an adamın boğazına geçirdi. Sıktı, sıktı. Adam yere yuvarlanınca onun atına atlayarak hız-

la uzaklaştı. Bir anda grupla arasındaki mesafeyi açmayı başardı.

Araplar başlarının üzerinde, 30 ayak yüksekte bulunan balonu henüz görmemişlerdi. Çünkü balon onları 500 ayak kadar geriden izliyordu.

Aralarından biri ileriye fırlayıp, atını öldürürcesine koşturdu. Joe'ya iyice yaklaştı. Mızrağını savurmaya hazırlandı. Aynı anda Dick'in isabetli bir atışıyla yere yuvarlandı.

Joe başını bile çevirmeden yoluna devam etti. Ama Araplar artık balonu görmüşlerdi. Bir bölümü durmuş, bir bölümü ise Joe'nun ardından dörtnala at sürüyorlardı.

"Niye durmuyor Joe?" diye sordu Dick.

"Duramaz ki" dedi doktor. "Onun ne yapmak istediğini anladım ben. Baksana tam balonun uçuş yönünde ilerliyor. Bize çok güveniyor. Onu kurtaracağız Dick. Ancak 200 ayak uzaktayız."

"Planın ne doktor?"

"Sen önce tüfeğini bir yana bırak."

Dick tüfeğini sepetin kenarına dayadı.

"50 librelilik bir ağırlığı taşıyabilir misin?"

"Daha fazlasını bile taşıyabilirim" dedi Dick.

Doktor, kum torbalarını onun kolları üzerine yığdı.

"Sepetin arka tarafında dur" dedi. "Ben işaret verdiğimde safrayı saniye geçirmeksizin aşağıya atacaksın. Tamam mı?"

“Tamam Ferguson. Hiç merak etme.”

“Unutma saniyelik bir gecikmen Joe’yu sonsuza dek kaybetmemize neden olabilir.”

“Bana güvenebilirsin dostum.”

Bu sırada Victoria, Joe’ya adamakıllı yaklaşmış bulunan süvarilerin üzerine kadar gelmişti. Doktor ön tarafta istediği anda salıvermek üzere merdiveni hazırladı. Joe kovalayanlardan 50 ayak ilerde kaçmasını sürdürüyordu. Victoria süvarileri geçti, Joe’ya iyice yaklaştı.

“Hazır ol Dick” dedi doktor.

“Hazırım Ferguson.”

Doktor aşağıya eğilerek olanca sesiyle Joe’ya bağırdı:

“Joe hazır ol! Yakala merdiveni!”

Aynı anda merdiveni aşağıya sarkıttı. Joe atın üzerinde durmaksızın geri döndü. Merdiven hizasına gelir gelmez kuvvetle tutundu.

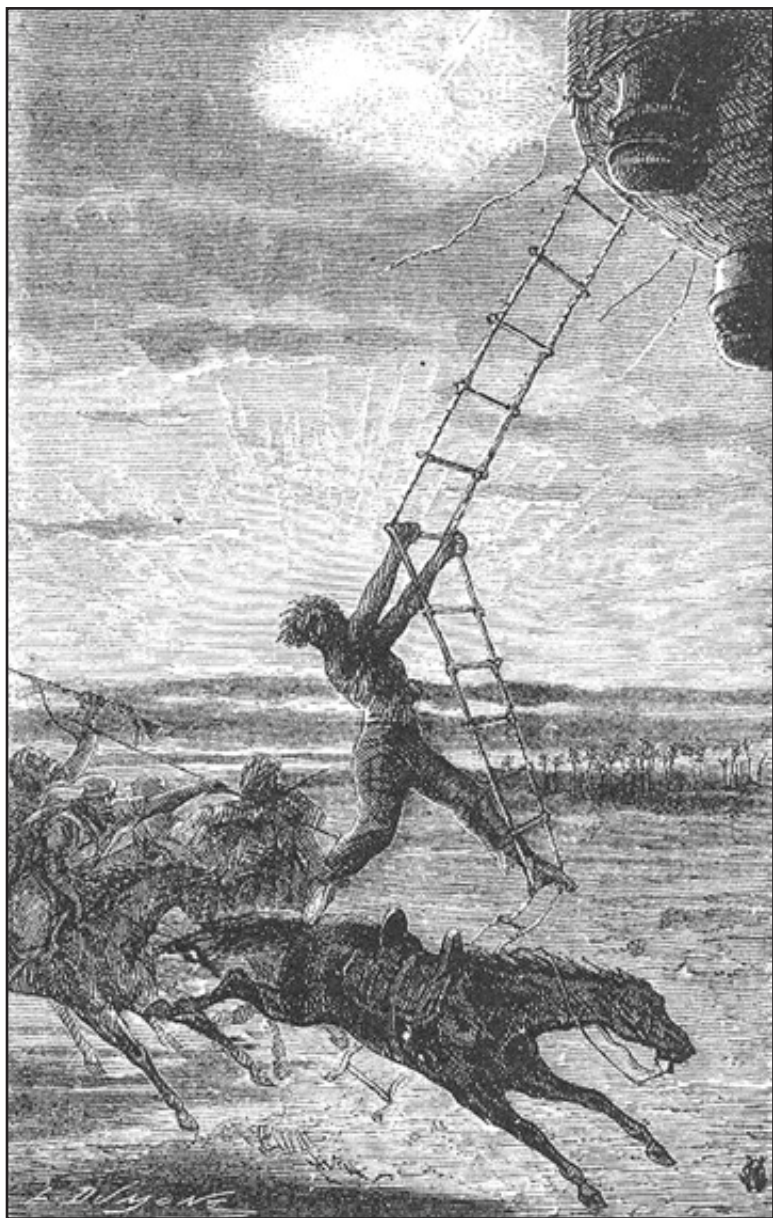
Aynı anda doktor, arkadaşına;

“At!” diye bağırdı.

“Attım bile.”

Joe’nun ağırlığından daha büyük bir ağırlığın boşalmasıyla balon hemen yukarıya tırmandı. 50 ayak kadar yükseldi.

Joe’nun elleri merdivene kenetlenmiş gibiydi. Olup bitenlerin şaşkınlığından kurtulamayan Arapların hayret dolu bakışları altında merdivene bir kedi gibi tır-

Joe, atın üzerinden hızla balonun merdivenine atladı.

mandı. Kısa bir süre sonra da ellerini uzatan arkadaşlarının yardımı ile sepete çekildi.

Baygın düşen Joe, kısa süre sonra gözlerini açtı. Hemen birkaç yudum içki verdiler. İyice kendine gelince dostlarının ellerini sıkarak, onlara yardımlarından ötürü teşekkür etti. Başından geçenleri anlatmaya hazır olduğunu söyledi.

Ama arkadaşları ona susmasını, hiçbir şey düşünmeden uyuyup dinlenmesini söylediler. Joe gözlerini kapadı, derin bir uykuya daldı.

Victoria batıya doğru yöneldi. Joe balona bindikten bu yana sürekli bir rüzgârın etkisiyle çöl sınırını geçmiş, 200 mil kadar yol almışlardı.

Akşama doğru 10. enlem dairesini geçtiler.

Joe'ya kavuşmaktan ötürü çok mutluydular. Joe derin uykusunda herhalde aynı mutluluğu yaşıyordu.

32

Geceyi olaysız geçirdiler. Joe, aralıksız yirmi dört saat uyudu.

“Onun için en iyi ilaç bu” dedi doktor. “Bünyesi kendi kendini iyileştirecek. Sapasağlam ayağa kalkacak Joe.”

Havada değişik rüzgârlarda ilerlediler. En sonunda batıya doğru yöneldiler.

Kısa bir süre sonra idam alanıyla tanınan Zinder kenti üzerine geldiler. Alanın tam orta yerinde ölüm ağacı görölüyordu. Bu ağacın gölgesinden geçen olursa hemen oracıkta asılırdı.

Dick pusulayı inceledi:

“İşte gene kuzeye çıkıyoruz doktor.”

“Önemi yok” diye yanıtladı doktor. “Eğer Tombouctou’ya doğru sürüklenirsek, hiç yakınmamak gerekir. Bu koşullarla hiçbir yolculuk böylesine iyi sonuçlanamaz dostum.”

Bu arada Joe gözlerini açtı. Kendini çok iyi hissediyordu. Doktor ona gülerek baktı.

“Dikbaşı çocuk” dedi. “Anlat bakalım başından geçenleri.”

“Hayhay” dedi Joe. “Ama önce izin verin de şu kazı güzelce kızartayım. Mister Dick, vaktini boşa harcamış.”

“Evet Joe, dediğin doğru.”

“Eh, o halde şu Afrika kazının bir Avrupalı midesine nasıl indiğini az sonra göreceksiniz baylar.”

Kaz şalumenin alevinde çabucak kızartıldı. Ardından hemen parçalanıp yendi. En büyük payı da Joe aldı. Zira kaç gündür midesine hiçbir şey girmemişti.

Kazı yedikten sonra çaylarını yudumlarlarken Joe başından geçenleri anlatmaya başladı.

Bataklığa saplanana kadar geçen olayları iki arkadaş ilgiyle izledi. Joe konuşmasını sürdürdü:

“İşte öylesine umutsuzca çırpınırken az ileride uzanan bir ipin ucunu gördüm. Belki bir sarmaşık dalı, belki bir ip! Ama benim kurtarıcım olabilirdi. En sonunda onu tutup kendimi çeke çeke kıyıya çıkabildim. İpin ucunda bir çapa bağlıydı. Uçları iyice yere gömülmüş olan bu çapayı neredeyse sevincimden öpecektim. Onu hemen tanımıştım. Victoria’nın çapasıydı bu. Demek ki burada durmuştunuz. Böylece ne tarafa gitmiş olduğunuzu öğrenmiştim. Bataklıktan çıktıktan sonra moralim düzelmişti. Biraz dinlendikten sonra, gece boyunca ters yönde yürüdüm. Sonunda büyük bir orman göründü. Oradaki bir otlakta birçok atın sakın sakın otladıklarını gördüm. Onlara yaklaştım. Benden hiç huylanmadılar. Bunlardan birinin sırtına atladım ve kuzeye doğru yol almaya başladım. Uzun bir yolculuktan sonra bir çöle vardım. Burada Victoria’yı daha kolaylıkla göreceğimi umuyordum. Üzerimden geçerseniz beni hemen görebilecektiniz. Ama ne yazık ki, sizleri göremedim. Birkaç saat sonra aptal gibi Arapların arasına düştüm. Arkası malum. Av başladı. Koş Allah, koş. Sonunu biliyorsunuz. Mister Dick, size şunu söyleyeyim, avcının av olması feci bir şey. Bu sözümü unutmayın hiç.”

Joe öyküsünü anlatırken, balon pek çok kulübenin bulunduğu bir yere gelmişti. Doktor burasının Damerg-hou olduğunu söyledi.

“Böylece Barth’ın yolunu da bulduk” dedi. “İki dostu burada ayrılmışlardı ondan.”

“O halde” dedi Dick, “bu esrar dolu kenti görebilen beşinci ya da altıncı Avrupalı bizler oluyoruz.”

“Buradan sonra ver elini Tombouctou.”

“17. ve 18. enlemler arasına kadar ilerleyip orada uygun rüzgâr bulunca batıya yöneleceğiz.”

“Daha çok yolumuz var mı?” diye sordu Dick.

“Eh, şöyle böyle 150 mil.”

“Öyleyse biraz kestireyim ben.”

“Uyuyun” dedi Joe. “Hatta siz de efendim, Bay Dick gibi yapın. Çünkü sizin de uykuya ihtiyacınız var.”

Avcı tentenin altına çekilip uyudu. Ama doktor her zamanki yerinden ayrılmadı.

Üç saat sonra yüksek dağlarla çevrili bir alanı aşıyorlardı. Çölün kısırlığının ardından verimli, bitek topraklar görünmeye başlamıştı. Burası can düşmanı iki kabilenin, Touaregler’le Kailouaslar’ın ülkesiydi. Onlar yüzlerini pamuktan bir peçeyle örtüyorlardı.

Gece saat onda Victoria, 150 millik yolculuğunu tamamlamış, önemli bir kentin üzerine gelmişti. Burası Aghandés idi. Eskiden önemli bir ticaret merkezi olan kent, daha Doktor Barth’ın geldiği zamanlarda bir yıkıntı durumuna gelmişti.

2 mil kadar ötede, bir darı tarlasına indiler. Gece sakin geçti. Ertesi sabah saat beşe doğru uygun bir rüzgârla havalandılar. Batıya, biraz da güneye doğru gidiyorlardı.

Doktor bu durumdan yararlanarak balonu olabildiği kadar yükseğe çıkardı.

17 Mayıs günü olaysız geçti. Victoria orta hızda esen bir rüzgâr önünde güneybatıya doğru sürükleniyordu. Gölgesi kumlar üzerinde kayıyordu.

Joe kalan etleri hazırlamakla meşgul oldu. Akşam yemeğinde çok nefis bir çulluk şişi sundu dostlarına.

Rüzgârın sakinleştiğini gören doktor, gökteki pırıl pırıl aya bakarak, geceleyin de yola devam etmeye karar verdi. 500 ayak yüksekliğe çıktılar. 60 mil süren gece yolculuğu çok rahat geçti.

Pazar sabahı rüzgâr yön değiştirdi. Bu kez kuzeybatıya doğru ilerliyorlardı. Çok yükseklerden bir akbaba sürüsünün geçtiğini gördüler. Üçü de aynı anda o korkulu dakikaları anımsadılar.

“Balonun artık tek katlı olduğunu unutmayın” dedi doktor. “İşte bu nedenle uygun rüzgâr bulunca geceleri de yol almak zorundayız.”

“Kıyıdan çok uzakta mıyız?” diye sordu Joe.

“Hangi kıyıdan söz ediyorsun Joe? Yazgımızın bizi nerelere sürüklediğini biliyor musun? Sana ancak Tombouctou’dan 400 mil batıda olduğumuzu söyleyebilirim.”

“Oraya ne kadar zamanda varırız?”

“Rüzgâr uygun giderse salı akşamı orada oluruz.”

“Öyleyse şu kervandan daha çabuk varacağız” diye söze karıştı Dick.

Joe ile doktor aşıya baktıklarında büyük bir ker-
van gördüler. Yüzden fazla deve, birçok at ve katır var-
dı. Hayvanların her birinin kuyruk altında bir sepet ası-
lıydı. Çölde yakacak olarak kullanılabilecek tek madde
olan hayvan dışkısının yerlere dökülmesi böylece ön-
lenmiş oluyordu.

Joe, böylesine geniş bir alan olan çölde Arapların
yönlerini nasıl saptadıklarını, su kaynaklarını ve yollar-
rını nasıl olup da bulabildiklerini doktora sordu.

“Her şeyden önce Araplar yön bulma konusunda,
daha doğuştan büyük bir yeteneğe sahiptirler” dedi
doktor. “Onlar, bizlerin yönümüzü şaşırıp yolumuzu
kaybettiğimiz durumlarda hiç şaşmazlar. İlk rastla-
dıkları bir tutam ot, bir taş, bir dal parçası, bir küçük
çakıl taşı onların güvenle yürümelerini sağlar. Gecele-
ri kutupyıldızından yararlanırlar. Bunaltıcı öğle sıcağı-
nı dinlenerek geçirirler. Hızları hiçbir zaman 2 mili geç-
mez. 900 milden daha uzak olan bu mesafeyi, yani çölü,
kaç günde geçtiklerini artık sen hesapla Joe.”

Victoria, Arapların şaşkın bakışları önünde çoktan
onları geçip gözden kaybolmuştu.

Ertesi gün sağanak halinde bir yağmur başlamıştı.
Bunun balona yaptığı basınçtan korunmak gerekiyor-
du. Doktor endişelenmeye başlamıştı.

Giderek ormanlık alanlar genişliyor, bataklık alan-
larda timsahlar, suaygırları görölüyordu.

“Kısa bir süre sonra Nijer’i göreceğiz” dedi doktor. “Afrika’nın en önemli kentleri bu nehrin 2500 millik yatağı boyunca yer almaktadır.”

Öğleye doğru, yoksul kulübelerden oluşan Gao üzerinden geçtiler. Doktor, Gao konusunda da bilgi verdi:

“Barth, Tombouctou’dan dönüşünde buradan geçmişti. Nijer de Nil gibi, kendini keşfe çalışanlar arasında pek çok kurban verdi.”

“Nijer’in kaynakları keşfedildi mi?”

“Çoktan” dedi doktor. “Bir gezginin verdiği bilgiye göre şu gördüğünüz koskoca nehrin kaynağının genişliği 2 ayak kadarmış.”

“Üzerinden rahatlıkla atlanabilir” dedi Joe. “Senede 2 ayaklık bir yerden atla, sonra da git Londra’da, ‘Ben Nijer Nehri’ni bir atlayışta geçtim’ de. Ardından da yemin et, başın ağrımaz, değil mi?”

“Sen öyle zannet” dedi doktor. “Yerlilerin inancına göre bu kaynağın üstünden atlayan hemen o anda yok olurmuş. Orada suyundan içmek isteyenler ise, güçlü bir el tarafından geriye doğru itilmiş.”

“Buna inanmaya mecbur muyuz efendim?”

“İnanmayabilirsin tabii” dedi doktor. “Ama şunu unutmayın. Bu ülke acımasız bir ülkedir. Pek çok gezgin bu ülkede ölmüştür.”

Pazartesi günü pek neşeleri yoktu. Doktor, arkadaşlarına geçtikleri bölge konusunda bilgi verdi. Toprak dümdüz uzanıyor, hemen hemen hiçbir engel görülüyordu. Doktor rüzgârı kontrol ediyordu. Tek kaygısı balonu Tombouctou enleminden uzaklara atan rüzgârdı.

Akşamın sekizine kadar batı doğrultusunda 200 mil yol almışlardı. Ansızın çok güzel bir görüntüyle karşılaştılar.

Bulutlar arasından sızan ay ışıkları Hombori Dağları'nın tepelerine yansiyordu. Ay ışığının vurmasıyla tepeler, eski çağlara ait bir kentin büyük yıkıntıları gibi gizemle yükseliyordu.

Ertesi gün Victoria, Nijer'in kolları üzerinde uçuyordu.

Sırtları yüklerle dolu deve ve eşek kervanları ağaçlar altında bir kayboluyor, bir görünüyorlardı. Üç gezgin bu kervanları dikkatle izlerlerken, ilerde damlarına otlar yerleştirilmiş birçok ev gördüler.

"Burası Tombouctou'nun limanı Kabra" dedi doktor. "Kent buradan en fazla 5 mil uzakta bulunuyor."

Doktorun bu sözleri neşe ile söylediğini gören Joe da onun sevincine katıldı:

"Artık memnun oldunuz mu efendim?"

“Hem de çok Joe” diye cevap verdi doktor.

Saat ikide Tombouctou göründü. Burası eski Atina ve Roma gibi felsefe okulları bulunan, bilimin ve sanatın çok ilerlemiş olduğu bir kültür merkezi idi.

Ama şimdi, adeta deprem görmüş bir kente benziyordu. Doktor, Barth’ın haritasını dikkatle inceliyor, gördüklerini harita ile karşılaştırıyordu. Gerçekten harita çok güzel çizilmişti.

Kent bir üçgen biçimindeydi. Kum ovası üzerinde serilmişti. Kuzeydeki uç noktası çöle açılıyordu. Çevrede mimoza ve ufak tefek ağaçlar görülüyordu.

Ancak kent uzun süredir bakımsız kalmıştı. Pek çok mahallede yıkıntı durumundaki evlerin sağlam olanlardan daha çok olduğu dikkati çekiyordu. Sokaklar düzensizdi, tüm kentte genel bir kargaşa göze çarpıyordu.

Balonun geçişi kentte genel bir hareket yarattı. Sokaklarda büyük bir kaynaşma görüldü. Sağda solda davul sesleri duyuldu. Fakat rüzgâr epeyce hızlı esiyordu. Bu nedenle cümbüş kısa sürdü. Kent üzerinden çabucak uzaklaştılar.

Doktor, arkadaşlarına;

“Tanrı nereye isterse oraya götürecektir bizi” dedi.

“Umalım ki batıya doğru gideriz” dedi Dick.

“Hiç önemli değil efendim” dedi Joe. “Rüzgâr bizi sürüklese de okyanus üzerinden uçarak Amerika’ya gitsen bile benim için zevkli bir gezi olur bu.”

“Haklısın Joe” dedi doktor. “Ama ne tarafa gidersek gidelim, her şeyden önce istediğimizi yapabilecek durumda olmalıyız.”

“Neyimiz eksik efendim?”

“Gazımız yok Joe. Balonun yükselme gücü giderek azalıyor. Kıyıya varabilmemiz için kimi önlemler almamız gerekecek. Çok ağır olduğumuzu görüyorsun. Yeniden safra atmak zorunda kalabiliriz.”

Dick, onların bu konuşmasını zevkle dinliyordu. Doktora sordu:

“Anladığım kadarıyla gezimizin sonuna epeyce zaman var. Afrika kıyılarına nasıl ve ne zaman varacağımızı düşünüyorsun? Söyler misin Ferguson.”

“Kesin bir cevap veremem” dedi doktor. “Her şey, değişik yönden esen rüzgârlara bağlı. Ama ben yine de umutluyum. Portendick ile Sierra-Leonex arasında bir yere inebileceğimizi düşünüyorum. Buralarda da kimi dostlara rastlayacağımızı ve büyük yardım göreceğimizi umuyorum.”

“Aaa, elbette” dedi avcı. “Onların elini sıkmak gerçekten büyük zevk olacak benim için de. Fakat isteğimize uygun yönde gidiyor muyuz?”

“Tamamen değil, Dick. Pusulaya bakarsan göreceksin. Kuzeye doğru ilerliyoruz. Yani Nijer’in kaynaklarına doğru çıkıyoruz.”

“Ah” dedi Joe. “Eğer keşfedilmemiş olsaydı, şu meşhur 2 ayak genişliğindeki kaynağı biz keşfetmiş ola-

caktık. Acaba aynı nehir için bir başka kaynak bulamaz mıyız?”

“Hayır Joe. Zaten oraya kadar gideceğimizi sanmıyorum.”

Gece, doktor son safraları da attırdı. Balon hafifleyince yukarıya doğru fırladı. Durmadan çalıştırdıkları şalumenin ısısı balonu güçlükle havada tutabiliyordu. Tombouctou’nun 60 mil güneyinde bulunuyorlardı.

Ertesi gün de Debo Gölü yakınlarında, Nijer Nehri kıyılarında uçuyorlardı.

35

Doktor yeni hava akımları bulmak için balonu bir aşağı bir yukarı alıyordu. Ama bu denemeler hiçbir sonuç vermedi. Zaten genleşme sonunda balonun gaz ka ırdı ını saptadıkları için de bundan vazgeçtiler. Gazın balon zarfına yaptığı basınç artınca, yıpranmış olan kumaş iyiden iyiye gaz kaçırıyordu.

Balonun p rs mesi gözle görülür bir durum almıştı. Barometrenin biraz hareket göstermesi hepsini umutlandırdı. Eğer yağmur ya arsa havada hareket ba lar, bunun sonucu hızla yol alabilirlerdi.

Bu sırada Joe;

“Güzel” diye seslendi. “İ te bir bulut. Herhalde yağmur yüklüdür. Baksanıza ne kadar koyu renkli.”

“Bir bulut daha” dedi Dick.

Joe, Dick’in işaret ettiği yana bakınca pek şaşırđı:

“Böyle bir bulut görmemiştim şimdiye dek. Ne tuhaf bir rengi var. Ne kadar hızla yaklaşıyor!”

Doktor dürbününü bırakarak üzgün bir sesle;

“Bildiğiniz bulutlardan değil bu” dedi.

“Peki nasıl bir bulut?” diye sordu Dick.

“Bulut değil, bir sürü.”

“Ne sürüsü?”

“Çekirge sürüsü.”

Joe;

“Eh” dedi, “kondukları ülkeye bereket getirir bunlar. Ne ot kalır ne ürün!”

“Az sonra göreceksin Joe” dedi doktor. “Bak hızla yaklaşıyorlar.”

Gerçekten bir buluta benzeyen sürü, gölgesi toprak üzerine hızla kayarak, uğultu içinde ilerliyordu. Bu korkunç sürü biraz ilerde yemyeşil bir alana indi. On beş dakika sonra yeniden havalandıklarında tüm tarlalar, çayırlar biçilmiş gibi olmuştu. Sanki ülkeye birdenbire sonbahar gelmiş, ortada ne ekin ne de bir tutam ot kalmıştı.

“Ne dersiniz bu işe?” diye sordu doktor.

“Dolu bile bunun yanında zayıf kalır. Buna en doğrusu felaket demek gerekir.”

“Haklısın Dick” dedi doktor. “Bunlardan sakınmak olanağı yok. Kimi yerlerde çekirgelerle savaşmak için ormanları bile tutuşturmuşlar, yine de sonuç alamamışlar. Çünkü en önde gidenler, doğrudan alevlerin üzerine çökerek kısa sürede ateşi söndürmüşler. Böylece öbür çekirgeler serbestçe ilerleyip yapacaklarını yapmışlar yine.”

Akşama doğru Jenné kenti üzerine geldiler. Doktor; “Yolu uzatmayacağımızı bilsem buraya inerdik” dedi. “Çünkü bu kentte Avrupa’ya gidip gelmiş kişiler olduğunu biliyorum. Herhalde bize karşı nazik davranırlardı.”

“Bundan sonraki gezide buraya inmek için bir program yapabiliriz” dedi Joe. “Çünkü aşağıya bakıyorum da tüm evlerin saçakları kırlangıç yuvalarıyla dolu. Bunlardan çıkan koku da bize kadar geliyor. Doğrusu ilginç bir yer burası.”

“Rüzgâr tam istediğimiz gibi esiyor” dedi doktor. “Bundan yararlanmalıyız. Mecbur kalmadıkça durmak daha iyi olacak.”

Doktor sepeti dikkatle gözden geçirdi. Artık bir işe yaramayan boş şişeleri, ot sandığını, birkaç eşyayı daha aşağıya attırdı. Bunların atılmasıyla hafifleyen balon istedikleri yüksekliğe çıktı.

Bütün gece yol aldılar. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Bambarra’nın başkenti Sago üzerindeydiler. Ama çok

hızla ilerledikleri için kentte fazla bir şey göremediler. Yönleri kuzeybatı olduğundan hepsi de çok sevinçliydi.

“Bu hızla gidersek iki gün sonra Senegal Nehri’ni görürüz” dedi doktor.

“Umarım ki orası dost bir ülkedir” dedi avcı.

“Tam anlamıyla değil Dick. Eğer Victoria ile yola devam edemezsek oradaki Fransız temsilcisine başvururuz. Oraya varmak için birkaç yüz millik yolumuz kaldı.”

Joe derin derin iç çekerek;

“Altınlarıma çok üzülüyorum efendim” dedi. “Onları kullanabileceğim bir yere gelirken hepsini kaybetmiş olmak ne kadar acı değil mi? İngiltere’ye döndüğümde, beni dinleyen herkese bir gram altın hediye etmeyi düşünüyordum. Ama ne fayda. Şimdi birisi anlatsa da ben dinlesem, bir gram altın alsam diye düşünüyorum.”

36

Ertesi sabah erken saatlerde yepyeni bir görünümle karşılaştılar. Geniş, yayvan bayırlar, yerlerini tepelelere bıraktı. Bu görünüm, yakında dağlık alanların bulunduğunu belirliyordu. Bu alanda Nijer ile Senegal yörelerini birbirinden ayıran dağ sıraları bulunuyordu. Gezinlerin dağ sıralarını aşmaları gerekiyordu.

Victoria gözle görülebilir biçimde yükseklik kaybediyordu. Karşılarına çıkan bir tepeyi aşmak gerektiğinde, sepetten bir şeyler atmak gerekiyordu. Bu durumda zorlukla 20 mil kadar ilerlediler. Durmadan yükselip alçalmaktan hepsine bıkkınlık gelmişti. Sinirleri gerilmişti. Balonun şekli bozulmuş, zarf gözle görülecek kadar pörsümüştü.

Bunu üzüntüyle gözleyen Dick;

“Acaba balonda bir delik mi var?” diye sordu.

“Yoo” dedi doktor. “Delik yok. Balon bezi sıcaktan bozuldu. Adamakıllı gevşedi. Bu nedenle tüm yüzeyi gaz kaçırıyor.”

“Bu sızıntıyı önleyemez miyiz?”

“Buna olanak yok” dedi doktor. “Elimizden gelen tek şey balonun yükünü hafifletmek olacaktır. Sepette atılabilecek ne varsa atmaktan başka çaremiz yok.”

“İyi ama” dedi Dick, “atacak bir şey kalmadı ki sepette.”

“Bak mesela tente var” dedi doktor. “Oldukça ağır.”

Joe hemen tenteyi sökmeye başladı. Söktüğü parçaları da vakit geçirmeden boşluğa attı.

Bu ağırlıktan kurtulan balon önce bir süre yükseldi. Fakat az sonra yeniden alçalmaya başladı.

“Ne yapacağız şimdi?” diye sordu Dick.

“Bizim için gereksiz ne varsa atacağız” dedi doktor. “Ne yapıp yapıp bu bölgede durmamamız gereki-

Tenteyi sökmeye başlayan Joe, söktüğü parçaları boşluğa bıraktı.

yor. Üzerinden geçmekte olduğumuz yerler hiç de güvenli yerler değil.”

“Yani aslanlar, kaplanlar mı var?”

“Daha da beteri Joe. İnsanlar var. Afrika’nın en vahşi insanları bu bölgede bulunuyor.”

Daha önce birkaç gün yaşadığı korkunç serüvenin etkisi altında olan Joe;

“Balonu yükseltmek için gerekirse ayakkabılarımızı bile atarız” dedi. “Ellerine düşmektense ölmeyi yeğlerim ben.”

Çevreyi gözetleyen doktor;

“Nehre epeyce yaklaştık” dedi. “Ama yine de oraya varabileceğimizi pek sanmıyorum.”

“O halde durmadan nehir kıyısına doğru ilerleyelim. Nehre ne kadar yaklaşırsak o kadar iyi olur sanırım.”

“Bizim yaptığımız da bu” dedi doktor. “Ancak beni endişelendiren başka bir şey var.”

“Ne var, anlat Ferguson” dedi Dick.

“Şu ilerde yükselen dağlar” dedi doktor. “Bu dağları aşmak zorundayız. Şalume ile ne kadar yüksek ısı sağlarsam sağlayayım, balonun havalanma gücünün yükseleceğini ve bu dağları aşacağını hiç sanmıyorum.”

“Bekleyelim” diye yanıtladı Dick. “İşi zamana bırakalım.” Sonra eliyle ilerde bir noktayı işaret ederek, “Yanılmıyorsam sözünü ettiğin dağlar göründü Ferguson” dedi.

Doktor dürbünü ile o yana baktı.

“Evet Dick” dedi. “İşte o dağlar. Aşmamız gereken engel. Baksana ne kadar yüksek. Onları aşacağımıza hiç umudum yok.”

“Peki, aşacağımıza, uygun bir yer bulup dağların yanından dolaşsak olmaz mı acaba?”

“Sanmıyorum Dick. Baksana ne kadar geniş bir alana yayılmış. Hemen tüm ufku kaplıyor. Çevresini dolaşamayız.”

“Evet” dedi Joe, “tüm ufku kaplamışlar. Dolaşmak, yükselip aşmaktan daha zor olur sanıyorum.”

“Üzerinden geçmek zorundayız” diye umutsuzca mırıldandı doktor.

Giderek hızlanan rüzgâr Victoria’yı yalçın tepelere doğru sürüklüyordu. Az sonra dağlara çarpıp parçalanacaklardı. Bunu önlemek için her şeyi göze alıp yükselmeleri gerekiyordu.

“Su kasamızı boşaltalım” dedi doktor. “Bir günlük su alıkoyalım bize yeter.”

Joe, bir günlük yetecek kadar su ayırdıktan sonra geri kalanı boşalttı. Sonra doktora;

“Tamam efendim, suyu boşalttım” dedi.

“Nasıl, değişiklik var mı?” diye sordu Dick.

“50 ayak kadar yükseldik” dedi doktor.

Barometreyi dikkatle inceledikten sonra;

“Ama bizim için yeterli değil” diyerek sürdürdü konuşmasını. “Bu tepeleri aşamazsak mahvoluruz Dick.”

“Kasaları da atalım. Nasıl olsa içleri boş, boşuna ağırlık yapıyorlar” dedi Dick.

“Atın, kasaları da atın.”

“Feci şey” diye mırıldandı Joe. “Kayalara çarpıp parçalanmak ne feci şey!”

Doktor, Joe’ya endişe ile bakarak;

“Bana bak Joe” dedi. “Daha önce yaptığın işi yenisinden yapmayı düşünme sakın. Unutma ki altımızda göl yok. Ne olursa olsun bizden ayrılmayacağına şeref sözü ver.”

“Merak etmeyin efendim. Böyle bir şey yapmayı düşünmüyorum. Sizlerden ayrılmayacağıma şeref sözü veriyorum” dedi Joe.

Victoria bir hayli yükselmişti ama tepeleri aşacak düzeye gelememişti.

Doktor, telaşlı bir halde sepette bulunan eşyalara baktı. Hangilerinin atılabileceğini düşündü.

Ancak sepetin içi hemen hemen boştu. Ne varsa atmışlardı.

“Gerektiği anda silahları atacağız” dedi Dick’e.

“Silahları atmak mı” dedi Dick. “Silahsız ne yaparız sonra?”

“Ya balonun kayalara çarpıp parçalanması ya da silahları atmak. Önümüzde iki seçenek var. Hangisini uygulayacağız Dick?”

“Ferguson, nasıl yapabiliriz bunu?”

“Bir tarafta kesinlikle ölüm, öbür tarafta silahlar, kurşunlar ve barut. Hangisini seçelim Dick?”

“Eyvah, çarpıyoruz” diye bağırان Joe, battanileri toplayıp aşağıya attı. Dick de fişek, kurşun torbası gibi şeyleri attı.

Balon yeniden yükselerek tepayı sıyırırçasına aştı.

Ama doruk daha yukarılardaydı. Güneşin ışıkları yalçın kayalarda yansıyordu. Sepet ise, bu kayalardan çok aşağı bir düzeydeydi.

“Dick, Dick silahları at. Parçalanacağız!” diye bağırdı doktor.

“Mister Dick, durun bekleyin” diye bağırdı Joe.

Aynı anda Joe sepetin dışında gözden kayboldu.

“Joe, Joe!” diye bağırdı Dick.

“Zavallı, zavallı” diye inledi doktor.

Dağın tepesinin bu bölümü 20 ayak genişliğindeydi. Öbür yandaki yamaçta hafif bir eğim vardı. Balon bir düzlüğe kadar geldi, çakıllara sürtünerek geçti.

“Geçiyoruz, geçtik” diye bir ses duyuldu alt taraftan.

Kahraman Joe, sepetin alt kısmına elleriyle hafifçe değiyor, hızla koşarak balona hız veriyordu. Böylelikle Joe’nun ağırlığından kurtulan balon tamamen yere oturmaktan kurtulmuş, Joe’nun itmesiyle de hız almıştı.

Dağın öbür yanı uçurumdu. Joe bu noktada güçlü bilekleriyle kendini yukarı doğru çekerek sepete çıktı.

“Pek de zor değilmiş” diye söylendi.

“Sen bir kahramansın Joe” dedi doktor. “Üçümüzü de kurtardın.”

“Özür dilerim efendim” dedi Joe. “Ben bunu sırf silahları kurtarmak için yaptım. Çünkü Araplar beni kovalarlarken hayatımı kurtaran bu silahlardı. Onlara borçluydum. Bilirsiniz ben borçlu olmayı hiç istemem. İşte böylelikle ödeşmiş olduk.”

Dick, bu kahraman adamın elini içtenlikle sıktı.

Dağı aşan Victoria’yı yere indirme zamanı gelmişti. Bu ise çok kolaydı. Hemen aşağıya süzöldü. 200 ayak yüksekliğe kadar indi. Akşam karanlığı hızla yayılıyordu. Doktor istemeye istemeye mola vermek zorunda kaldı. Çünkü böyle gaz kaçıran bir balonla gece uçmak çok tehlikeliydi.

“Geceyi geçirmek için uygun bir yer arayalım” dedi doktor.

“En sonunda durmaya karar verdin demek ki?”

“Evet” dedi doktor. “Bir plan üzerinde uzun süre düşündüm. Saat akşamın altısı. Önümüzde uzun bir gece var. Haydi, çapaları atalım. Bir yere tutunmaya çalışalım.”

“Dostlarım” diye açıklamasına başladı doktor. “Yapabileceğimiz tek şey nehri geçmektir. Ama bu geçişi balonla yapmak zorundayız. Bunun için de yükümüzü biraz daha azaltacağız.”

“Bunun için bir tek yol var” dedi avcı. “O da içimizden birinin fedakârlık ederek bu yolu elinde silahlarıyla yaya geçmesidir. Böylelikle balon bir hayli hafiflemiş olur.”

Doktor, Dick’e gülümseyerek baktı:

“Yoo Dick” dedi. “Seni böyle elinde silahlarla bırakmaya niyetim yok. Ülkeyi, birbirimizden ayrılmadan geçeceğiz. Bunu sağlamak için de Victoria’nın ağırlığını biraz daha azaltacağız.”

“Benim silahlardan söz etmediğini umarım Ferguson.”

“Merak etme” dedi doktor. “Senin silahlara dokunmayacağız. Şalume kasalarını, bunsen pilini ve sarmal boruları söküp atacağız. Bunların toplamı 900 libre. Balon bu ağırlıktan kurtulunca istediğimiz düzeye rahatlıkla çıkar.”

“İyi ama” diye itiraz etti Dick, “bunları atarsan bundan sonra gazı nasıl geliştirirsin?”

“Gazı geliştirmeyeceğiz.”

“Eee. Nasıl uçacağız?”

“Havalanma gücümüzü çok iyi hesapladım. Bu güç, eşyamızla birlikte uçümüzü kaldırmaya yeterli.”

“O halde mesele yok Ferguson. Sen hesapladıysan doğrudur. Ne yapmamız gerekiyorsa söyle yapalım” dedi Dick.

“Emirlerinizi bekliyoruz efendim” diye Joe da Dick’e katıldı.

“Önce genleşme aygıtını söküp atalım.”

Joe filenin yardımıyla, balonun üstüne tırmandı. Bir eliyle fileye tutunarak öbür eliyle balonun kırıksıklıklarını düzeltti. Boruları tutan cıvataları söktü. Sonra boruları bu cıvatalardan ayırarak aşağıya attı.

Bu büyük ağırlıktan kurtulmuş olan balon havaya doğru yükseldi. Çapanın ipini kuvvetle gerdi.

Gece yarısına doğru tüm hazırlıkları tamamlamışlardı. Ama üçü de iyice yorulmuştu. Biraz kurutulmuş et yiyerek açlıklarını bastırdılar. Doktor, arkadaşlarına;

“Haydi yatıp uyuyun” dedi. “Saat ikide Dick’i uyandıracam. Dörtte de Dick, Joe’yu uyandıracak. Saat altıda da yola çıkarız. Umalım ki, bu son günümüz olaysız geçsin.”

İki arkadaş sepetin dibine kıvrılıp yattılar. Doktor dirseklerini sepete dayayıp ilerilere bakmaya çalıştı.

Gece sakindi. Doktor bu sessizlikten ürküyor gibiydi. Binlerce millik yolu, bunca zahmetlerle aşmışlardı. Şimdi tam amaçlarına varacakları bir sırada tatsız bir

olay, beklenmedik bir engel çıkacağı korkusu benliğini sarsıyordu.

Saat ikide Dick nöbeti aldı. Gözlerini zorlukla açık tutabiliyordu. Uyuyup kalmamak için büyük bir çaba sarf ediyor, gözlerini ovuşturuyordu.

Bir süre böyle dalgın ve yarı uykulu kaldı. Beklenmedik bir çığırta duyunca hemen doğruldu.

Ayağa kalktı. Yüzüne vuran şiddetli bir sıcaklıkla uykusu adamakıllı açıldı. Orman alev alev yanıyordu.

“Yangın var, yangın var!” diye bilinçsizce bağırdı.

Doktorla Joe hemen ayağa kalktılar.

Alevleri gören doktor;

“Ne zaman başladı?” diye sordu.

Dick cevap vermeden ilerde birtakım gürültüler, ulumaya benzeyen insan sesleri ve bağrışlar duydular.

“Vahşiler” diye haykırdı Joe. “Bizi yakmak istiyorlar.”

“Talibaslar” dedi doktor. “Al-Hadji’nin adamları bunlar.”

“Kaçalım” dedi Dick. “Çabuk yere atlayıp kaçalım, başka çaremiz yok. Yanıp kül olacağız.”

Doktor onu kolundan tuttu. Çapanın ucundaki ipi bir balta vuruşuyla kesti. Alevler neredeyse Victoria’ya değecek kadar yaklaşmıştı. Balon bu alevlerden kurtulmak ister gibi hızla yükseldi, 1000 ayaktan yukarılara çıktı.

Aşağıdan şiddetli bağrışlar, tüfek patlamaları duyuluyordu. Ama balon bunlardan hızla uzaklaşıyordu.

Uygun bir hava akımı buldular. Balon batıya doğru yöneldi.

38

Ormanı geçtiklerinde geniş pantolonlu, bornozlu, otuz kadar atlı gördüler. Kimilerinde mızrak, kimilerinde uzun namlulu tüfekler göze çarpıyordu. Dörtnala at koşturarak Victoria'yı izliyorlardı.

Doktor adamları bir süre gözledikten sonra;

“Bunlar Talibaslar” dedi. “Bunların eline geçmek-tense bir ormanda vahşi hayvanlar tarafından parçalan-mayı yeğlerim. Öylesine vahşidir bunlar.”

“Neyse ki adamlar uçmuyorlar” dedi Joe.

“Evet ama bizim de düşmememiz gerekir” dedi doktor. “Yere inersek işimiz tamamdır Joe.”

“Silahlarımızı hazırlasak iyi olacak, Joe” dedi Dick.

İkisi de silahları doldurdular. Her an ateşe hazır duruma getirdiler.

“Kaç ayakta durabiliyoruz?” dedi Dick.

“Ancak 150 ayak” diye cevap verdi Joe. “Artık balon bize değil biz balona bağlıyız. O nasıl isterse öyle oluyor.”

“Yazık” dedi Dick. “Rüzgâr da çok hafif esiyor. Bir fırtına çıksaydı, şu haydut sürüsünü geride bırakırdık. Ne çare, rüzgâr çok hafif.”

Talibaslar balonu izlemeyi sürdürüyorlardı. Saat on bire doğru batı yönünde 15 mil yol almışlardı.

Doktor barometreye endişeyle bakıyor, balonun her an alçalabileceğini düşünerek huzursuz hissediyordu kendini.

Bu sırada yeni yeni bağrışlar duydular. Aşağıya baktıklarında Talibasların daha hızlı ilerlediklerini gördüler.

Doktor barometreye bir kez daha göz atınca bunun nedenini anladı. Alçalıyorlardı.

On beş dakika sonra, yerden ancak 150 ayak yüksekte bulunuyorlardı. Ama rüzgâr şimdi biraz daha hızlı esiyor, balon da eskiye oranla daha hızlı yol alıyordu.

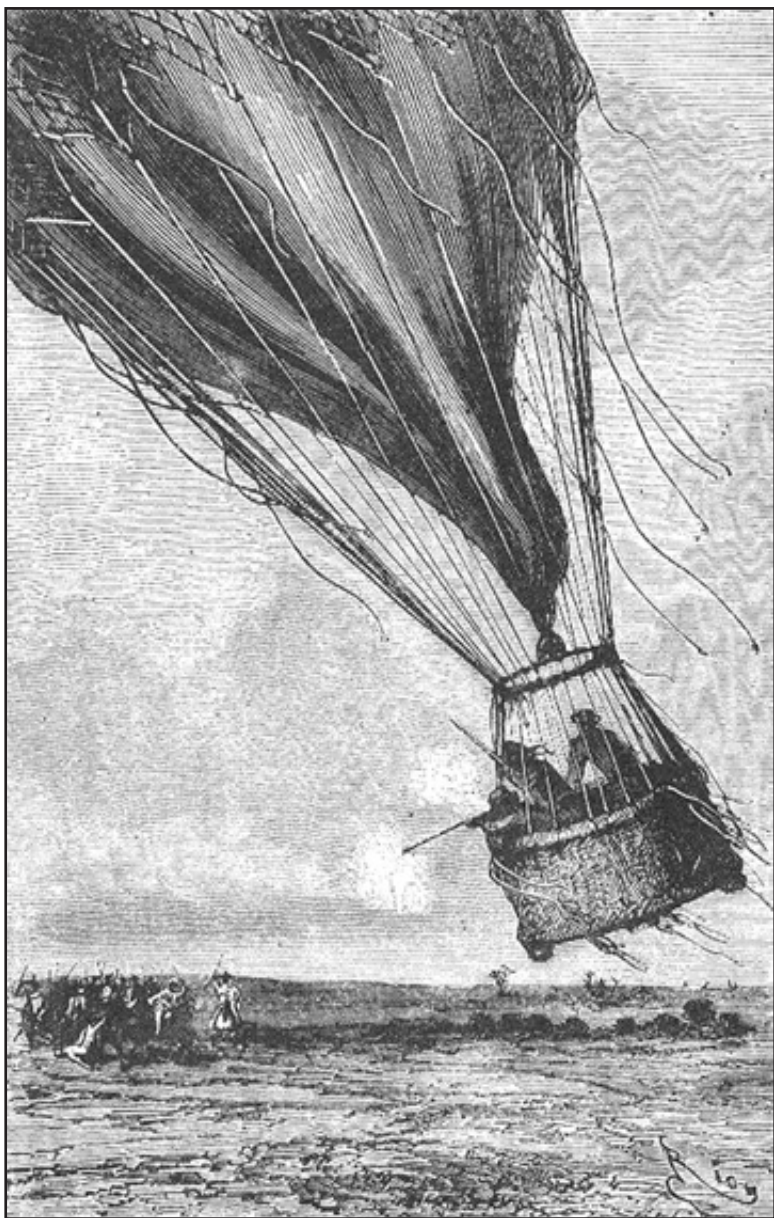
Biraz sonra tüfek sesleri duyuldu. Talibaslar hızla yaklaşıyorlardı.

“Bizi yakalayacaklarından kuşkuları yok” dedi doktor. “Onun için inatla izliyorlar. Biz böyle alçalma-ya devam edersek de amaçlarına ulaşacaklar maalesef. Muhakkak yükselmeliyiz arkadaşlar.”

“Atacak ne kaldı?” diye sordu Joe.

“Etleri at” dedi doktor. “En azından 30 libre tutar.” Joe söyleneni hemen yaptı.

“Attım efendim” dedi.

Talibaslar, korkunç haykırışlarla balonu izliyorlardı.

Neredeyse yere değecek kadar alçalmış olan balon biraz yükseldi. Ama yarım saat sonra yeniden aşağılara indi. Balon çok gaz kaçıırıyordu.

Sepet yere yaklaşırken Araplar balona doğru saldırıdılar. Ama sepet yere değer değmez bir mil kadar öteye sıçradı.

“Kaçamayacağız” diye öfkeyle söylendi Dick.

“İçkimizi, tüm gereçleri, hatta çapaları da at Joe” diye bağırdı doktor.

Joe söylenenleri attı. Ama termometre, barometre gibi gereçlerin ağırlığı ne tutacak ki! Balon kısa bir süre yükseldi, sonra çabucak alçaldı. Atlılar ancak 200 ayak gerideydiler.

Doktor bağırdı:

“İki tüfeği de atın!”

“Önce içini boşaltalım” dedi Dick.

En önde ilerleyen dört atlı aynı anda yere yıkıldı.

Victoria yeniden havalandı. Artık bir lastik top gibi yol alıyorlardı. Balon yere doğru iniyor, sepet yere değer değmez sıçrayıp bir mil kadar ilerliyor, sonra yeniden aşağıya inip bir kez daha sıçırıyordu. Ama her seferinde sıçrama uzaklığı azalıyordu.

Saat on ikiye geliyordu. Balonun porsumuş taftası-nın kıvrımları birbirine sürtünürken gıcırđıyordu.

Bu gıcırtıyı duyan avcı ne olduğunu anlamakta gecikmedi:

“Sonumuz geldi, az sonra düşeceğiz.”

“Hayır, düşmeyeceğiz” dedi doktor, “atacağımız 150 libre ağırlık var.”

Kendisine soran gözlerle bakan arkadaşlarına;

“Sepet” diye seslendi, “fileye tutunalım. Böylece sepetin ağırlığından kurtulan balon bizi nehrin öbür kıyısına kadar rahatça götürür.”

Filenin bağlantı yerlerine sımsıkı asıldılar. Joe balonu sepete bağlayan ipleri kesti. Tam yere degecekken, sepet balondan ayrıldı.

“Yaşasın! Yükseliyoruz!” diye sevinçle bağırdı Joe. Balon aniden yukarıya fırladı.

Atlılar giderek hızlanıyorlardı. Köpük içinde kalan atlarını coşturmak için çığlıklar atıyorlar, durmadan mahmuzluyorlardı. Victoria batı ufkunda uzanan bir tepeye doğru hızla ilerliyordu. Bunu gören gezginler çok sevindiler. Çünkü balonun şu gücüyle tepeyi rahatça aşabileceklerdi. Atlılar, ancak kuzeyden dolaşarak tepenin ardına gelebilirlerdi. Bu ise onlarla aralarının açılmasını sağlayacaktı.

Tepeyi aşar aşmaz doktor;

“İşte nehir, Senegal” diye bağırdı sevinçle.

Evet, 2 mil ilerde nehir hızla akıyordu.

“On beş dakika daha dayanın dostlarım” dedi doktor. “Ondan sonra karşı kıyıdayız. Kurtulmuş olacağız.”

Ama doktorun varsayımı doğru çıkmadı. Giderek artan bir hızla balondan kaçan gaz öylesine azalmıştı ki, Victoria nehre varmadan çevresi kuru otlarla dolu kayalık bir alana doğru hızla indi. Filenin üst bölümleri bir ağacın dallarına takıldı kaldı.

“Her şey bitti” dedi Dick.

“Hem de nehre yüz adım kala” dedi Joe.

Üçü hızlı adımlarla nehre doğru yürümeye başladılar.

Nehir burada derin uğultularla akıyordu. Kıyı boyunca ne bir kayık ne de bir tek canlı gördüler. Burası Gouina çağlayanının bulunduğu yerdı.

“Hapı yuttuk” dedi Dick, “bu nehri geçemeyiz.”

“Çıkmadık candan umut kesilmez” dedi doktor. “Her şey bitmiş değil henüz.”

Kuru otlar doktora yeni bir fikir vermişti. Bunu denemekte bir sakınca yoktu. Nasıl olsa atlıların yetişmesine daha zaman vardı. Bu düşüncesini uygulamak için arkadaşlarını kuru otların bulunduğu yere adeta koşarak getirdi.

Kendisine hayretle bakan arkadaşlarına;

“Haydutların buraya gelmesi en azından bir saat sürer” dedi. “Şimdi bu otları tutuşturarak sıcak hava elde edeceğiz. Balonu bununla doldurup nehri kolaylıkla geçeceğiz.”

Dick;

“Ah benim akıllı kardeşim” dedi. “Doğrusu bu fikrini çok beğendim.”

Joe ile Dick, hemen kucak kucak kuru ot toplayıp ağacın yanına yığdılar. Tutuşan otlar çıtır çıtır yanmaya başladı.

Bu arada doktor, balonun alt kısmında bir delik açarak içindeki hidrojen gazının tamamını boşaltmıştı. Bundan sonra balonu yanan ateşin üstüne getirerek çıkan sıcak havanın bu delikten içeriye dolmasını sağladı.

Aslında balonu sıcak hava ile doldurmak için uzun zamana gerek yoktu. Yüz derecelik bir ısı, balondaki havanın ağırlığını yarıya indirmeye yeterliydi. Gerçekten, balon az sonra yuvarlak bir biçim almaya başladı. Yeterince ot olduğu için alevi sürdürmekte zorluk çekmiyorlardı. Balon da giderek şişiyor, büyüyordu.

Saat bire gelirken, kuzey taraftan Talibaslar göründü. Atları dörtmala sürerken savaş çığlıkları atıyorlardı.

Dick, aradaki mesafeyi tahmin ederek;

“Yirmi dakikaya kadar burada olurlar” dedi.

Doktor, gözü balonda;

“Ot atın, ot atın” diye yineledi. “On dakikaya kadar havalanacağız.”

Victoria’nın tamamına yakın bölümü şişmişti. Doktor, arkadaşlarına;

“Gelirken yaptığımız gibi yine fileye asılacağız” dedi.

On dakika sonra balon kıpırdamaya başlamıştı. Adeta zorlukla tutabiliyorlardı. Öte yandan atlılar da 500 ayak kadar uzaktaydılar.

Doktor deliği kapattı. Arkadaşlarına;

“Haydi, tutunun” dedi.

Hep birlikte fileye tutundular. Balon ağacın dallarına sürtünürcesine yakından geçerek yükselmeye başladı.

Ardından tüfek sesleri duyuldu. Hatta bir kurşun Joe’nun omzunun biraz ötesinden vınlayarak geçti. Aynı anda Dick’in tek elle ateşlediği silah ona cevap verdi. En öndeki haydut bağırarak attan yuvarlandı.

Aşağıdaki haydutların bağrıışlarına aldırmadan yerden 800 ayak kadar yükseldiler. Şiddetli bir rüzgâr balonu sürüklüyor, gezginler altlarında güröldeyerek dökülen çağlayanı hayretle izliyorlardı.

On dakika içinde nehrin öbür kıyısına yaklaştılar. Balon yavaş yavaş aşağıya doğru iniyordu.

Kıyıda Fransız üniforması giymiş on kişilik bir grup vardı. Gökten süzülüp yere doğru inen bu garip yolcuları, ta karşı kıyıda görmelerinden beri hayretle izliyorlardı. Hatta bu cismin gökyüzü ile ilgili bir cisim olup olmadığını tartışıyorlardı. Ama komutanları olan deniz teğmeni, balon iyice yaklaşıncı durumu anladı. Bu uzak ülkede eline geçen tüm Avrupa gazetelelerini, başyazısından ilanlarına dek okumayı âdet edin-

miş olan teğmen, Doktor Ferguson'un gezisini de okumuştı. Üç gezgini gazeteler aracılığıyla yakından tanıyordu. Arkadaşlarına bildiklerini birkaç cümleyle anlattıverdi.

Önceleri balonun nehri geçip bu yakaya inebileceğinden umutlarını kesmişlerdi ama işte balon suyun ortasını geçiyordu. Az sonra yanlarında olacaktı. Fakat gücü tükenen balon bir anda aşağıya düştü. Üç gezgin sulara gömüldüler.

Fransızlar hemen filikalarına bindiler, bütün hızlarıyla üç arkadaşın bulunduğu yere geldiler. Hepsini kayıklarına aldılar. Bu sırada emektar Victoria sulara gömülüyordu.

Teğmen onlara hayranlıkla bakarak;

"Doktor Ferguson ve arkadaşları değil mi efendim?" diye sordu.

"Evet, biziz" dedi doktor, güven dolu sesiyle.

Balonun sular arasında görünen son parçasına üzüntüyle bakan Joe, "Elveda Victoria!" dedi.

Doktorun gözleri yaşarmıştı. Üç arkadaş gözyaşları içinde birbirlerini kucakladılar.

Doktor ve arkadaşlarını kurtaran birlik buraya Senegal valisi tarafından gönderilmişti. Görevleri Gouina'da bir karakol kurmak için en uygun yeri ve en uygun koşulları aramaktı.

Mutlu bir rastlantıyla, dünyaca önemli olan bu gezinin son aşamasına tanık olmuşlardı. Bu nedenle doktor, Gouina çağlayanına balonla varışlarının resmi yoldan kanıtlanmasını istedi.

Teğmen, doktorun bu önerisini sevinçle karşıladı:

"Hayhay efendim, dünya coğrafya tarihinde yer alacak bu belgede imzamin bulunması beni onurlandırır."

Üç arkadaşı nehrin az ötesinde kurulmuş bulunan geçici bir karakola götürdüler. Buradakiler de gezginleri kutladılar. Ellerindeki en güzel yiyecekleri, içecekleri cömertçe sundular.

Bugün Londra'da Coğrafyacılar Birliği'nde özenle saklanan belge, işte bu karakolda hazırlandı:

"Aşağıda imzaları bulunan bizler, Doktor Ferguson'la arkadaşları Dick ve Joe'nun bir balon filesine tutunmuş olarak karşı kıyıdan göründüklerini, balonun bulunduğumuz yerden birkaç ayak ilerde suya düştüğünü, Gouina çağlayanına doğru sürüklendiğini, herhangi bir anlaşmazlığa karşı

kullanılmak üzere işbu tutanağı 24 Mayıs 1862 günü Gouina çağlayanında düzenleyerek imzaladığımızı onaylarız.”

Tutanağın altını üç arkadaştan başka Teğmen Dufraise, Teğmen Flipeau, Mayor, Pelisier, Lorois, Guillon, Label ve Rascagnet imzalamışlardı.

Gezginler 24 Mayıs günü Senegal’e, ayın 27’sinde de daha kuzeyde bulunan Medine kentindeki Fransız karakoluna ulaştılar.

Burada da Fransızlar tarafından büyük ilgi ve saygıyla karşılandılar. Senegal Nehri’nin ağzına dek giden Basilic adlı bir buharlı gemiyle yola çıktılar.

10 Haziran günü Saint-Louis’ye vardılar. Gezginleri başta vali, kent halkı büyük bir törenle karşıladı.

Joe, çevresini saranlara gezi izlenimlerini anlatırken;

“Eğer heyecan arayanınız varsa içinizde” dedi, “böyle bir geziye çıkmasın hiç. Çünkü bizim gezi tam tembel işiydi. Yedik, içtik, yattık. Ne tehlike, ne heyecan, bunların hiçbirisi yoktu.”

Limandaki bir İngiliz savaş gemisine binerek yola çıktılar. 25 Haziranda Londra’ya vardılar.

Londra’ya gelir gelmez Dick, silahlarını yanına alarak hemen memleketi olan İskoçya’ya doğru yola çıktı. Kendini beklemekte olan ihtiyar uşağını daha fazla merakta bırakmak istemiyordu. Ayrıca ne zamandır ava hasret kalmıştı.

Doktorla Joe ise evlerine döndüler. Artık efendi-uşak yerine candan iki dost olarak ilişkilerini sürdürdüler.

Gazeteler onların dönüşlerine geniş yer verdi. *Daily Telegraph* gazetesi, o güne dek rastlanmayan rekor düzeyde çok baskı yaparak olayı herkese duyurdu.

Doktor, birliğin bir toplantısında uzun bir konuşma yaptı. Gezisini en ince ayrıntısına dek anlatan bir rapor verdi.

Üç arkadaş, 1862 yılının en büyük keşif ödülü olarak ayrılmış olan altın madalya verildi.

Joe'ya gelince; o, zaman zaman başından geçenleri arkadaşlarına anlatıyordu. Balonun sepetinden dağa taş serptiği altın külçelerinden ise kimseye söz etmiyordu.

Aklı fikri, oralara bir kez daha gidip, altın külçelerini katırlara yükleyerek Londra'ya bu yüklerle gelebilmekteydi.

BİLGİ YAYINEVİ

ÇOCUK KLASİKLERİ

David Copperfield – Charles Dickens

Oliver Twist – Charles Dickens

Monte Kristo Kontu – Alexandre Dumas

Siyah Lale – Alexandre Dumas

Üç Silahşörler – Alexandre Dumas

Küçük Prens ve Sokak Çocuğu – Mark Twain

Huckleberry Finn “Kahraman Cingözler” – Mark Twain

Tom Sawyer – Mark Twain

Denizler Altında 20 Bin Fersah – Jules Verne

80 Günde Devriâlem – Jules Verne

Balonla Beş Hafta – Jules Verne

Aya Yolculuk – Jules Verne

Dünyanın Merkezine Yolculuk – Jules Verne

İki Yıl Okul Tatili – Jules Verne

On Beş Yaşında Bir Kaptan – Jules Verne

Dünyanın Ucundaki Fener – Jules Verne

Esrarlı Ada – Jules Verne

Kaptan Grant’in Çocukları – Jules Verne

Altın Volkanı – Jules Verne

Pinokyo – Carlo Collodi

Küçük Lord – Frances H. Burnette

Gümüş Patenler – Mary E. Mapes Dodge

Robinson Crusoe – Daniel Defoe

Gizli Bahçe – Frances H. Burnette

BİLGİ YAYINEVİ
ÇOCUK KLASİKLERİ
(devamı)

- Demiryolu Çocukları* – Edith Nebit
Pollyanna – Eleanor H. Porter
Küçük Kemancı – Eleanor H. Porter
Define Adası – R.L. Stevenson
Güliver'in Gezileri – Jonathan Swift
Heidi – Johanna Spyri
Tom Amca'nın Kulübesi – Beecher Stowe
Don Kişot – Miguel de Cervantes
Çocuk Kalbi – Edmondo de Amicis
Beyaz Diş – Jack London
Küçük Kadınlar – Louisa May Alcott
Ezop Masalları – Aisopos
La Fontaine Masalları – Jean De La Fontaine
Değirmenimden Mektuplar – Alphonse Daudet
Peter Pan – James Matthew Barrie
Oz Büyücüsü – L. Frank Baum
Küçük Prens – Antoine de Saint-Exupéry
Robin Hood – Howard Pyle
Mercan Adası – R.M. Ballantyne
Mutlu Prens – Oscar Wilde
Moby Dick – Herman Melville
Siyah İnci – Anna Sewell
Alice Harikalar Diyarında – Lewis Carroll

BİLGİ YAYINEVİ
ÇOCUK KLASİKLERİ
(devamı)

Küçük Kara Balık – Samed Behrengi

Bir Şeftali Bin Şeftali – Samed Behrengi

Sevgi Masalı – Samed Behrengi

Püsküllü Deve – Samed Behrengi

Yıldız ile Konuşan Bebeği – Samed Behrengi

Deli Dumrul – Samed Behrengi

